

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

REHA MAĞDEN

YAZGILARIN TABLETİ

AKİF KURTULUŞ'UN
ÖNSÖZÜYLE

EDEBİ ŞEYLER

EDEBİ **ŞEYLER**

Reha Mağden, 1955'te Ordu'da doğdu. Ortaokula kadar orada okudu. Üniversitede sosyoloji okudu, bir süre üniversitede araştırma görevlisi olarak çalıştı. Sonra gazeteci oldu, dergilerde ve günlük gazetelerde çalıştı. *BirGün Gazetesi*'nin yazışmaları müdürlüğünü yaptı. *Vesaire Dergisi*'ni çıkaranlardan biriydi. 2006'da aramızdan ayrıldı.

Eserleri: *Üçünün Nerkis'i*, 1990,
Yazgıların Tableti [1999, Avesta; 2017, Edebi Şeyler]
Cehennemde Bir Şehit [2004, Agora; 2017, Edebi Şeyler]
Ah O Müstehcen Salınış, 2004.

Reha Mağden

YAZGILARIN TABLETİ

EDEBİ ŞEYLER

EDEBİ ŞEYLER 025

Öykü 004

Yazguların Tableti / Reha Mağden

Yayın Yönetmeni: Ali Özgür Özkarcı

Editör: Fırat Polat

Sayfa Tasarımı: Selin Kalkan

Kapak Tasarımı: Ömer Ozan Erdoğan

ISBN 978-605-5185-98-5

Birinci Baskı: Avesta 1999

Edebi Şeyler'de Birinci Baskı: Temmuz 2017

Baskı: Sena Ofset

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi 4 NB 9-11

Topkapı / İstanbul

Sertifika No: 12064

©Edebi Şeyler 2017

Sertifika No: 22775

©Reha Mağden

Yazguların Tableti - Edebi Şeyler

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılan kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Edebi Şeyler Arap Cami Mah. Yemenciler Sok.

No: 50 Ömer Han K: 4 D: 4-5 Karaköy / İstanbul

Tel: (0212) 238 62 02 / E-posta: edebiseyler@gmail.com

İÇİNDEKİLER

<i>İkiz Kardeşler: Murat Mağden, Reha Davman</i>	
Akif Kurtuluş	7
<i>Sunu</i>	
Reha Mağden	11
Yazgıların Tableti	15
Cinayet Süsü	30
Akvaryum	42
Cemile	54
Hepsi Bu!	64
Senin On Dört Yaşın	78
Kan	87
İşkence Süsü	102
Açmakta Olan Gül, İstedî	134

İkiz Kardeşler:
Murat Mağden, Reha Davman

Akif Kurtuluş

Bütün lafazanlar söze böyle başlar: “Fazla konuşmayacağım.”

Fazla konuşmayacağım.

Yazgıların Tableti’ni yazarken Reha, Ankara’da Gençlik Caddesi’ne açılan sokaklardan birinin köşe başında oturuyordu. Arçıl henüz bit kadardı, Ekim de bütün ergenliğine rağmen iyi kötü şakalaşabildiğim bir ‘delikanlı’ idi.

Reha, salondaki masanın etrafında muhabbetimizi birden keser, sanki tuvalete gider gibi kaybolur, on dakika, hatta yarım saat sonra gelir, “İki üç cümle daha yazdım Akif” derdi. Hikâyeleri parça parça okudum tabii ki. Birçok cümle üstüne de konuştuk. Sabahın ilk ışıklarına teslim olana kadar! Her defasında.

Yalan yok, Ümit Deniz polisiyesini okumamıştım, Murat Davman'ı bilmiyordum. Merak ettim. Yalan yanlış, yalap şalap da olsa malumata ulaşmanın bu denli kolay olmadığı yıllardaydık. 90'lı yılların ikinci yarısı. 1995 yılı. İyi hatırlıyorum.

Milli Kütüphane'nin yardımıyla, polisiye yazarı Ümit Deniz ve onun dedektif karakteri Murat Davman'ın da gazeteci olduğunu öğrendim.

“Reha” dedim ilk buluşmamızda, “Murat Davman gazeteci olduğu için mi sen de gazeteci olmak istedin?” Gecenin bir yarısıydı. Olcay, Arçıl ve Ekim derin uykularındaydı.

Dört yıl sonra *Yazgıların Tableti* bir kitap olarak yayımlanacak ve Reha başına “Şunu” yazacaktı. “Neyi mi?, Kendim neredeyim? Murat Davman mı benim, yoksa adı söylenmiş ya da söylenmemiş Yusuf'lardan biri mi?”

Gecenin o yarısında Reha, “Yok, aslında dedektif olmak istedim ama olamadım işte” dedi.

Sadece dudaklarına, yüzüne değil, bütün bir vücuduna yayılan hınzırlıklı, hatta kendi yazdığı gibi “muzip ve bıçkın” edasıyla “Ya gidip aşağıdan bir kilo rakı alıp geleyim, ya da Yaşar'ı da arayalım, pavyona gidelim” dedi.

“Murat Davman'la git, ama iyisi mi ben uzayayım, sen de ya yat ya da biraz daha yaz.”

Reha'nın, dedektif olmak istediğini söylerken bana, hedef şaşırttığını düşünmüştüm. Sosyoloji okumuştum. Kısa süren bir akademik hayatı vardı. Sonra ben de filmi geriye sardım. O bulmadı gazeteciliği, gazetecilik onu buldu. Gazetecilik ne de olsa -çok sevdiği Sait Faik'in bir hikâyesinin adıyla- *Medarı Maişet Motoru*'nu döndürmek için bir şekilde kolay gördüğü bir işti. Gerçekten inandım Reha'nın dedektif olmak istediğine. Sonra sonra bu inancım daha bir pekişti.

Merak sahibiydi Reha. Merakı oburluk düzeyindeydi. Sınırı yoktu. Bir meyhanede mesela, beni dinlerken aslında yan masada bir kadınla bir erkeğin konuşmasına kulak kabartırdı. Aslında Reha, hikâye yazmaya değil, her laftan bir hikâye bulmaya, aynı hikâyede boşlukları doldurmaya meraklıydı.

“Tamam seni dinledim, güzel, ama iyi de siz neden ayrıldınız şimdi?!” gibi bir soru, bir saf salağın sorusu değil, hayat dedektifinin sorusuydu aslında. Üstünde kirli bir pardösü, saç sakalı birbirine karışmış, az sonra bir bardan tekme tokat atılacak, sonra ağzı burnu kan içinde, dişleri kırık aynı bara girip, aynı soruyu soracak bir film karakterinden söz etmiyorum.

Benim dedektifim, beni yargıya teslim etmek için değil, beni anlamak için de değil, kendini anlatmak için sorular sordu bana.

İştahla!

Onun için meraktan iştaha giden yol, iki nokta arasındaki en kısa yoldu.

İştahla yazdı.

Meraktan bu kadar söz ettim ya! Edenlere söyleyeyim. Reha'nın *Yazgıların Tableti*'ni yazdığı o ev yıkıldı. Nisan ayında Ankara'daydım, geçerken gördüm.

Hayat devam ediyor.

Annem inançlı bir kadındır, öyle derdi, hoş herkes söyler ya bunu: "Allah bir kapıyı kapatır, öbürünü açar."

Ali Özgür Özkarcı kardeşim de bir başka kapıyı açtı.

Yazgıların Tableti'ni ilk basan Abdullah Keskin "hayırlı" bir iş yapmıştı. Şimdi Ali Özgür, Reha'yı on sekiz yıl sonra yeni okurlarıyla buluşturuyor.

Yayıncılık, nereden ve nasıl yapılırsa yapılsın "meşakkatli" bir iştir.

Bunun bir de vefalı olması var. Güzeli budur! Bu güzelliği yapan Ali Özgür'e buradan sağlam bir teşekkür etmek isterim.

Ben şimdi merakla Reha'nın yeni okurlarını bekliyorum.

Murat Davman da bekliyor!

Sunu

Reha Mağden

Bu hikâyeler toplamını size sunarken, öncelikle Murat Davman adının sahibi, polisiye yazarı Ümit Deniz'i anmalıyım. Onun Murat Davman hikâyelerini hiç okumadığımı itiraf etmekten utanç duyuyorum. Murat Davman adını epeyce küçük bir çocukken, yaşımı hatırlamıyorum, Ordu'da Millet Sineması'nda öğrendim: Aklımda kalan, Orhan Günşiray'ın bir sahilde cinayeti çözdüğü final sahnesi... O da hayal meyal; Orhan Günşiray'ın yüzündeki muzip bıçkın ifadeyi hatırlıyorum. Demek ki, bir gün polisiye biçimini kullanarak derdimi anlatmak istediğimde ve aklıma bir dedektif ismi getirmeye çalıştığımda; anılarımdan çıkıp bana, "ben olayım" diyen Murat Davman halindeki Orhan Günşiray'ı anacağım.

Sonra 1984 (Orwell) yılında, Selimiye’de askerliğimi yaparken, bana emirle Kürtçe cinayet ağıtlarını yanık sesiyle söyleyen Siirtli Bayram onbaşığı hatırlamalıyım. Bu kitaptaki iki öykü o ağıtların başka türlü yazımından ibarettir. Görev gereği deyip kendimi kandırarak ve büyük hayallere dalarak okuduğum er mektuplarından hangisinin sahibi “Akvaryum”u yazdırdı bana, onu unuttum.

Bu hikâyelerden Güldal’a adanmış olanlar ki son üçüdür, bir çaresizlik ifadesiyse, diğer bazıları bir amaç arayışını ve bazıları da başka tür kader dolanımlarını ifade etme kaygımdan yazıldı. Hepsinin ortak yanı, Yusuf’un kuyusu kadar derin iç dünyalarına nüfuz etme çabasından ibarettir, bunun için yazılmıştır. Kötü bir insan olmayabileceğimi anlatmanın bir yolu olarak seçildi bu yazı mecrası.

Kendim neredeyim? Muat Davman mı benim, yoksa adı söylenmiş ya da söylenmemiş Yusuf’lardan biri mi? Beni tanır-lar...

Hem sanat, arınma olduğu kadar kandırma çabası değil mi?

Reha Mağden
Mayıs 1999

Gönül Şakası

dokunaklı bir sezondur, av mevsiminde av, avcıydım av yasağında
huylandım karmaştım filan ama, bu koruda gece gönüllü silahlanır

sokaklar kapandır, odalar pusu ruhunu burkar aldanış
neden herkes gönlünü değil de, tuzağını korur

unutma ki yaralar da bilir körebe oynamasını
gönlünü bulamaz da, çarpar kanatlarını duvara, kendi kanını sorar

planlar hazır, kaçış yolu tamam, ustalaştın bu soygunda
yine çırak çıkar birinin gönlü, her şakada vurulur

muhbir kim, ilk kurşun neremi çeldi, kimse susmasın
bir tek gönül bu görüşmeye gizlilik kaydı koyar

değil mi ki en çok bana yakıştı vahşet, kazandım acı çektim
söz kandırmasın seni, dil nutkumu tutar da, asıl gönül konuşur

kırılacağın şeyleri sorma hayata, yanıtı yok aldatmanın
çünkü her şakada oyunbozandır gönül
ve herkesin aslında kendi gönlüne bir borcu kalır

Akif Kurtuluş
Temmuz 1997

Yazgıların Tableti

“Babilonya’da Tanrı’nın sayılan niteliklerinden biri, Yazgıların Tableti’ne sahip olmaktı ve bunun çeşitli nedenlerle çalındığını ya da zorla ele geçirildiğini okuruz. Bunlara sahip olan Tanrı, evrenin düzenini denetleme gücüne de sahip oluyordu.”¹

Katil üçüncü cinayetten sonra ipucu bırakmaya başladı ve Murat Davman’a göre bunu bilerek yapıyordu. Üçüncü cesedin yanına bırakılan, başlığında büyük harflerle “Meslekler” yazılı liste, dosyalarına aşına olduğu ilk iki cinayetle öncekileri birleştiriyordu. İlk iki cinayet tümüyle kusursuz –ve nedensiz- görünmüştü ve Murat Davman, “Neden,” diye soruyordu yardımcısına, “neden kendini ele vermeye karar verdi?”

¹ Bu hikâyenin başlığı altındaki alıntı, Samuel Henry Hook’un, “Ortadoğu Mitolojisi” adlı kitabındandır.

Çevreleri ve geçmişleriyle sıkıntısı bulunmayan üç erkek öldürülmüştü. Listede ise altı “meslek” sıralıydı. Şefi Murat Davman’ın elindeki listeyi alıp, “Buna neden liste diyorsun ve eğer bu bir listeyse neden başlığında Meslekler, yazıyor” diye sordu ve zekâsını yorma zahmetine katlanmayacağını hissettirerek ekledi: “Her neyse, eğer haklıysan geriye kalan üçünü engellemelisin; ilk üçü on beş güne sığdığına göre, çok az vaktin var.” Sözüünü bitirip gözde dedektifine kapıyı gösterdiğinde asayiş telsizinden dördüncü cinayetin anon-su yapılıyordu!

Dedektif dördüncü cesedin başında yalnızca listeyi aradı, kolayca buldu; geriye kalan kalabilecek ne varsa yardımcısına bıraktı, çıktı.

Murat Davman evine gitti, soyundu, yıkandı. Telefonla birileriyle konuştu, birine gel dedi. Birazdan kendi anahtarıyla kapıyı açan hoş bir sarışın geldi. Bu evde hazır olan dekolte ve rahat kıyafetlerden birini giydi, sert kahve paketi ve kon-yak şişesini mutfak tezgâhına çıkardı, ilk servisi yaptı ve dedektifi rahatlatı. Dedektif, kendi hayatını kolaylaştırdığında zor bir problem kalmayacağına dair iyimser bir inanca sahipti.

Üçüncü cesedin yanındakiyle son bulduğu listeyi yan yana koydu. Evet, iki liste vardı ve iki göz alıcı fark dışında aynıydı. İkinci liste, onu kendi dışında varlığını dayatan birinin, katilin bilinciyle bir ileri hamleye götürüyordu: Altı cümleden dördünün üstü çizilmişti; ilk kez öldürdüklerinin kimliğini böylece, tahminlerle uğraşmayın, dercesine, tanımlıyordu. İlk bulduğu listeye baktı, bir kez daha okudu:

MESLEKLER

1. Anahtar sahibi muzip fosil uzmanı.
2. Şifreler bende, diyen yalancı bibliyograf.
3. Ezik kelebek biriktirici adalet dilbazı.
4. Yolculuktan korkan sahte kaptan.
5. Rüşveti ırzdan isteyen aspirin tüccarı.
6. Ağlayarak isteyip, ağlatarak alan ırkçı kitapçı.

İkinci listede ise, başlık altında parantez içinde şu ifade okunuyordu: “Yazgıların Tableti”. Murat Davman bunun ne anlama geldiğini düşünerek bulamayacağını anladı. Evindeki kitaplık yoksuldu, video kasetlerin arasından birkaç kitap, en üst rafta da birkaç ansiklopedi cildi görünüyordu. Bu ciltleri taradı ama aradığını bulamadı. Merakını not defterinin bir köşesine birkaç cümle çiziktirerek erteledi ve yine ikinci listedeki üstü çizili 1, 2, 4 ve 6’ncı cümlelere baktı. Maktullerle üstü çizili cümleler arasındaki ilişkiyi kurdu: İlk öldürülen adam bir kütüphaneciydi ve listede ikinci cümlede anlatılan kişiydi. İkinci kurban ise kitap satış kampanyaları yapan bir şirketin sahibi, milliyetçi bir partinin pek faal olmayan bir üyesiydi; listede altıncı cümlede tarif ediliyordu. Beynine bir kurşun sıkılmış olarak bulunan ve başının yanındaki kan gölünün içinde ilk listeyi bulduğu adam ise jeologdu ama mesleğini yapmıyordu, zengin bir küçük sanayiciydi. Listedeki “Anahtar sahibi muzip fosil uzmanı” işte buydu. İkinci liste ise gerçekten de bir kaptanın ölü bedeninin yanı başında bulundu; yani listede dördüncü sırayı işgal eden adam...

Murat Davman elbette ki listede yer alan bazı tanımlara, sıfatlara bir anlam verebilecek yeterli bilgiye sahip değildi: Anah-

tar sahibi ve muzip olmak, şifreler bende diyen yalancı biri olmak, yolculuktan korkan bir kaptan olmak (ki bu talihsiz adam ölene kadar seyrüsefer halindeydi,) ağlayarak isteyen, ağlatarak alan biri olmak... Bütün bu nefret dolu ifadelerin cinayet nedenlerini açıklayabileceğini biliyordu ve kuşkusuz bu tanımları hak ettiği düşünülen maktullerin muhatabı kimi canlı mağdurlar olmalıydı; katilden başka...

Murat Davman, “Katil bir erkek,” diyerek, yüksek sesle doğruladı kendini. Sarışın kadın kısık sesle izlediği TV’den başını kaldırdı, dedektifin henüz boşalmamış kahve fincanına ve konyak kadehine baktı; bacaklarını araladı, yarı karanlıkta yüzünde ışıltılar yansıtan ekrana döndü. Murat Davman ise yalnızca düşüncesinin izini sürüyordu.

Evet, katil erkekti. Bu sonuca, cinayetlerin yönteminin kas gücüne dayalı olması gibi düzayak bir bulgudan varmıyordu; tersine cinayetler sadece can almaya yönelik, vahşetin bulaşmadığı bir netlikle işleniyordu ve bu anlamda, hatta kadınsıydı. “Fakat listeler,” diye düşündü dedektif, “her maddesinde çoktandır unutulmuş bir erkek ahlakının dilinden, tipik birer erkek suçunu yargılıyor.” Öyleyse, erkek suçlarının muhatabı bir kadın olmalıydı! Murat Davman, “Bu suçların özel anlamını ve içeriğini bu kadından öğrenebilirim ve geriye kalan iki kişiye böylece ulaşabilirim” diye düşündü ve aynı anda farkına vardı ki katili değil, katilin listesindeki üçüncü ve beşinci adamı merak ediyor.

Listelerden, notlarından, dosyalarından başını kaldırdı, bakımsız evine, sessiz sarışın kadına baktı. Kalktı ve itirazı duyulmayan kadını halının üzerine yatırdı.

Ertesi gün Murat Davman, ilk dört maktülün yakınları arasında yaptığı soruşturma sonucu ortak noktayı –aynı gün- buldu: Hiçbirinin hayatında önemli bir yeri olmadığı görülen, iddiasız ve isteksiz bir kadın; aradığı... “Ama,” diyordu herkes, “neden bu kadının üzerinde duruyorsunuz, o hiçbir şey istemezdi ki ve hiç sorun olmadı ki...”

Murat Davman, bu kadar küçük bir figürün cinayet nedeni olamayacağını düşünmeye çoktan hazırды ama, güçlü değil zayıf bir ipucuna ihtiyacı olduğunu hissediyordu. Ve neredeyse emindi ki katil, kaza süsü verilmiş örtük cinayetleri nefes alan bir cesedin yaşamında izleyen, af duygusu gelişmemiş mistik bir barbardı.

Kadını kolayca buldu; eğer birisi kendini öldürse intikam alacak kimi olduğunu sordu ve böylece ondan katilin kim olabileceğini öğrendi:

“Bütün yaşamımı bilen tek kişi odur. Anlattıklarımın beni hapsedeceğini düşünmemiştim. Başlangıçta bütün ilişkimiz benim sırlar ifşa eden sesimin dolayımında kurulmuştu. Hiç tanış olmadığım bir ebeveyn fedakârlığı bekledim ondan. Sonra kendisini benim sevgilim olarak tayin etti. Uydu ve ondan, diğerlerinden istediğimden başka bir şey istemeye niyetli değildim: Huzur, gülüş imkânı, güvence... Oysa onunla birlikteyken huzursuz oldum, ağladım ve ayaklarımı basabileceğim bildik toprakları yitirdim. Sürekli kendisinden bir şeyler istememi telkin ediyordu ve böylece beni yordu. Adı umurumda olmayan adamlardan istediklerimin hiçbirini veremedi bana, ama adını ezberletti. Adı önemli olmayan birisiyle olan beraberliğimin bana yöneltmiş bir

işkence olduğunda ısrar ediyor, bu yorumu kabullenerek geçmişimi yok saymamı istiyordu; masumiyetimin yittiği bir an olduğuna inanıyordu ve kendi kişisel Altın Çağı'mı geçmişimde bir yerde yaşamış olmam gerektiğini, gelecekte de kendisiyle yaşayabileceğimi va'zediyordu. Onu terk ettim."

Murat Davman, "İlk evliliğinizdi değil mi? Ayrılığınız kolay oldu mu" diye sordu kadına. Kadın, "Evet," dedi, "bu kadar tutkunun böyle gösterişsiz gömülüğü şaşırttı beni. Boyun eğdi ve çekildi."

"Sessiz. Konuşmadan."

"Değil. Ölmüş olduğumu söyledi. Yaşamı kendime layık bulmadığımı... Yaşamak, yalnızca var olmak için çırpındığım sıralarda, bütün yaşam ısıltılarımı birtakım katillerin eline teslim edip söndürülmesine izin verdiğim için suçladı beni. Halâ pişman olmam gerektiğini söylüyordu. Türk sigarasını çekti, ağarmış bıyıklarının altından konuştu: Yok edeceğim bir hayatın olmadığı için beni terk ediyorsun. Gerçekte çoktan öldürülmüşsün ve ben yaşıyorum. Yaratıcı olmayı becereceğim, bu kaybımın bedelini alırım!"

"Bu sözler korkutucu gelmedi mi size?"

"Hayır. Konuşmasını severdim. Bunlar içeriğinden uzak, sessiz sözlerdi. Sakin oluşu, adını ezberlediğim yegâne kişi olan bu adamı korkutucu değil, çekici kılıyordu. Uzak duruşunda bile her haliyle benim için var gibiydi."

Murat Davman, görüşmenin ağırlığı altında ezileceğini hissettiği bir noktada ikinci listeyi çıkardı ve uzak durmaya özenerek kadının önüne koydu: “Sıra kimde hanımefendi,” diye sordu, “ayrıca kim bunlar?”

Kadın üstü çizilmemiş olan cümleleri hızla okudu ve algıladı. Murat Davman kadının yüzündeki endişenin cümlelerden yalnızca birinin imlediği adam için olduğunu bir kedi gibi hissetti. Ama kadın umursamazca konuşuyordu: “Bu cümleler onun kendi yorumu. Anlattığım hikâyelerin altını kendi tercihleriyle çizdi. Seçtiği kurbanlardan, kim olduklarını tahmin edemeyecek kadar uzaktayım.”

Murat Davman ısrar etti: “Bir adalet dilbazından ve bir aspirin tacirinden söz ediliyor. Bunlar henüz öldürülmeyenler. Öldürülenler için kullanılan meslek tanımlarındaki mantığı izlersek, şimdi bir hukukçu ve bir tıpcının tehdit altında olduğunu söyleyebiliriz. Sizin yaşamınızda bunların yeri ne?”

“Çevrende her zaman hukuk ve tıp adamları oldu.”

“Hangisi ezik kelebek biriktiriyordu ve hangisi rüşvet olarak ırz istiyordu?”

Kadın, “Hepsi,” dedi ve konuşmayı kesti.

Murat Davman, kadını ketumluğundan duyduğu boş güvenle baş başa bırakarak, bir zafer duygusuyla ayrıldı yanından. En geç iki gün içinde kadının kendisini ya hukukçuya, ya tıpcıya ulaştıracağını biliyordu; kendisi için endişelendiği adama... Dedektif yine katilin peşinde olma duygusundan yoksun ol-

duğunu hissetti, tedirgin oldu. Yardımcısına döndü, “Katil kadının eski kocası. Bulabilirsiniz bulun bakalım,” dedi ve kadının apartmanın etrafına gözcüler dikilmesini emredip kendi evine döndü.

TV açıldı ve göğsü açık sarışın kadın eski bir film seyredip ağlıyordu. “Yazgıların Tableti,” diye düşündü dedektif, “eğer bilemediğimiz için bizi güçsüz kılan gelecek bir tablette listelenirse ne olur? Dizi ve düzen; güç ve adalet!..” Murat Davman, suçları sınıflama becerisi gösterdiği için kendine hak ve güç vehmeden birini düşünüyordu. Bir süre ekranın ışınımının karşı yerinde oturan kadının gözyaşı parıltıyan yüzünü izledi.

Ertesi sabah kuşluk vakti gözcülerden haber geldi: Kadın büyücek bir el çantasıyla evden çıkmış, ilk uçakla İstanbul’a gitmişti. Murat Davman İstanbul Polisi’ni aradı, eşkal verip takip istedi; sonra toparlanıp çıktı. Havaalanı yolunda radyo haberlerinden bir milletvekilinin öldürüldüğünü öğrendi. Esnedi, “ne ilk ne son,” diye, “memleket hali...” diye düşünecekti ki elindeki gazeteyi fırlatıp şoförünü sarstı: “Telsizi ver bana!” Merkezi anons ediyor ve mırıldanıp duruyordu: “Rüşvet... milletvekili...” Merkezden aldığı cevap tahminini doğruladı: Öldürülen milletvekili eczacıydı; “rüşveti ırzdan isteyen aspirin tüccarı.”

Murat Davman uçağın tekerlekleri yere değdiğinde uyandı ve rüyasının son bölümünü hatırladı: Kadın bir avukat bürosunda oturuyor, çevresinde yüzen, uçuşan çıplak erkek cesetlerini, yüzüne anlayışla gülümseyen avukata göstermek istiyordu ama ne sesi çıkıyor, ne eli kolu oynayabiliyordu. Dolayısıyla avukatın hiçbir şey anladığı yoktu ama, onun da kadının görmediği bir şeye gözü takılmıştı ki gülümsemesi yüzünde don-

du: Kapının önünde giysileri yırtık pırtık düşkün bir adam boynu bükük, sıra bekler gibi öylece duruyordu.

Dedektif rüyasında işte bu adamın yavaşça şekil değiştirdiğini, giderek kendisi olduğunu izlediği sırada uyandı ve, “Pis iş,” dedi kendi kendine, “kadın aspirincinin kim olduğunu biliyordu ve aldırmadı bile!”

Kendisini karşılayan polis, otomobile yürürlerken, “Kadın bir avukat bürosunda; doğruca oraya gitti ve iki saattir ayrıldı,” dedi ve bir kağıt uzattı: “Bu mesaj size.”

Murat Davman, yardımcısının çektiği faks mesajını otomobile girdikten sonra okudu, can sıkıntısıyla yanındaki polise dönüp kadının gittiği avukatın ismini sordu. Cevabını aldıktan sonra hiç duymamış gibi sustu; gözlerini kapadı, Laleli’ye kadar da açmadı. “Katil kim, kurban kim,” diye düşünüyordu ve ilk defa katili merak ettiğini fark etti: Eski bir koca öyle mi?..

Avukatın bürosunun bulunduğu apartmanın önünde durdular. Murat Davman otomobilden inmeden, “Gidip milletvekilinin öldürüldüğü tam saati öğren. Cesedinin başında bir liste bulmuşlar mı, bunu da öğren. İstanbul Ankara arasında dün geceden beri gidip gelen uçakların yolcu listesini çıkar,” diyerek polisi savdı. İndi. Gözcünün yanına gitti ve ondan avukatın büroda olmadığını öğrendi. Giden otomobilin ardından bir küfür sallayıp, yalnız başına apartmana girdi.

Kapı, içeriden bir şey sorulmadan açıldı: Karşısında kadın duruyordu. “Avukat ha,” dedi alayla, “ezik kelebek biriktirici adalet dilbazı ... İlk kocanız olduğunu neden sakladınız?”

“Sorunuzda ısrar etmediniz” diye cevap verdi kadın, “ikinci kocamın ilki olduğunu sanan sizdiniz ve ayrılmamın kolay olup olmadığı gibi romantik sorular sorup durdunuz.”

Murat Davman cebinden yardımcısının gönderdiği faks mesajını çıkardı ve kadının burnuna uzattı: “Burada ilk kocanız hakkında başka bilgiler de var. İkinci listeyi size gösterdim, neden Yazgıların Tableti ibaresini görünce beni uyarmadınız? Böyle bir kitabı varmış.”

“Size katilin kim olduğunu söyledim. Başka bir şey öğrenmenize gerek yok. Katil, Yazgıların Tableti’nin yazarı değil.”

“Öğreneceğiz.”

“Neden kendini de listeye alsın? Kendiniz söylediniz: Ezik kelebek biriktirici adalet dilbazı... Şimdi tehdit altında olan o. Katili bulun.”

“Doğrusu katilin kendini neden ele vermek istediğini, neden listeler halinde ipuçları bıraktığını sorup durdum kendime. Elbette ki kendini de listede göstererek şüpheliler arasında olmaktan kurtulacağını umuyordu.”

“Sanıyorsunuz ki katil kendini saklamak istiyor. Bıraktığı mesajların size olduğunu sanıyorsunuz. O kimseye zan altında bırakmaya tenezzül etmezdi ve sizin böyle düşündüğünüzü bilse onuru incinirdi. Onun yöntemi dolaysız. Ortadan kaldırmak istiyorsa iftira ederek değil, öldürerek yapacaktır bunu. Tekrar ediyorum: Tehdit altında olan, katil sandığınız ilk kocam.”

Murat Davman sustu. Kadının bu söyledikleri tamamen kendi düşünceleriydi de. Aptal değildi ama aptal görünmüştü ki çaresizliğinden kapı ziliyle kurtuldu. Havaalanındaki polis dedektife milletvekilinin yaklaşık ölüm saatini söyledi ve parmaklarıyla kimi satırları işaret ederek birtakım kağıtlar uzattı. Murat Davman sıkıntıyla kadına döndü, “Haklı olduğunuzu düşünelim. Eğer öyleyse şu kıymetli ilk kocanızın nerede olduğunu söylemezseniz bulduğumuzda yanı başında bu elimdekinin daha tekâmül etmiş bir liste bulabiliriz,” dedi.

Kadın kendisine uzatılan listeyi aldı ve malum “Meslekler” başlığı altındaki kısa notu okudu:

Katiller tarihten çekilmelidir!

Bu yazıyı takip eden listede ise artık üstü çizilmedik tek bir cümle kalmıştı: “Ezik kelebek biriktirici adalet dilbazı.”

Kadın, “Onu sona sakladı,” diye mırıldandı. Murat Davman, “Ne diyorsunuz,” diye bağırды, “Her şeyi biliyorsunuz, ağzınızda geveleyip durmayın!”

“Onu sona sakladı, diyorum. Listede yalnızca onun meslek tanımı kaldı. “

“Nerede bu adam,” diye bağırды Murat Davman yeniden, “evinde de yok.”

Kadın çaresizlik içinde, “Bilmiyorum,” dedi, “geleceğimi biliyordum, ama kendisi yok işte...”

Uzun süre beklediler. Bu arada birkaç telefon çaldı, Murat Davman hiçbirinden tatmin olmadan emirler yağdırdı; ta ki akşam çökünceye, apartman önünde yaygara koparan seyyar esnafın sesi kesilinceye kadar konuşmadılar.

İlk hareket eden kadın oldu; ayağa kalktı, “Gidiyorum,” dedi. Murat Davman, sandalyesinden davranan polisi bir işaretiyle durdurdu, kadını engellemedi ama çıkışının hemen ardından teknil polislerle takibe koyuldu.

Kadın takip edildiğini fark etti ya da etmedi, belki aldırımıyordu. Yalnızca içinden, “Neden,” diye soruyordu sürekli olarak, “neden onu, ezik kelebek biriktirici, olarak tanımlıyor?”

Kadının bindiği taksi bir sahil kasabasında, gösterişsiz bir yazlık önünde durdu. Murat Davman adamlarıyla birlikte bir süre bekleyip, kadın gibi açık kapıdan içeri girdi.

İçeride adamın biri oturduğu koltuktan kaymış, kadının ayakları dibinde kesik hıçkırıklarla ağlıyordu. Orta yerde boylu boyunca bir adam yatıyordu, sırtüstü ... Başucunda bir kağıt, bir liste, yoktu!

Ağlayan adam koltuğun çevresine yayılmış gazete kupürlerini ve elyazması kağıtları, listeleri göstererek, polislerle bakmadan ama belli ki onlara konuştu: “Bunları bana gönderip duran oymuş. Bu adamı daha önce görmedim. Beni tanıyor. Bu evimi biliyor. Burada görüşmek istedi. Bu gazetelerde yazan cinayetleri kendisinin işlediğini söyledi. İkimiz için yaptım, diyordu bana sürekli olarak ...”

Sesi yeniden kısıldı, sessizce ağlamasını sürdürdü. Polisler koluna girdiler, kaldırdılar. Murat Davman, adamın gözlerinin içine baktı, sağ elini kaldırarak kadının muhtemel itirazlarına karşı tedbir aldı ve buz gibi bir sesle konuştu: “Altı kişiyi öldürmüş olmadığından emin değilim dostum. Şu son gösteri tüm cinayetlerin şıklığını ortadan kaldırma-ya yetti ama, insanın nefesi ölene kadar güzel olmaya yetmiyor, ha!”

Kadın öfkeyle sağa sola saldırıyor, bağırıyordu, “öbürlerini o öldürmedi diyorum sana salak adam! Sadece bunu, bu yerde yatanı öldürdü o. Korktu da öldürdü. Neden anlamıyorsun?”

Murat Davman kadının kollarını tuttu ve doğrudan gözlerinin içine baktı: “Sizi de tutukluyorum sayın bayan. Suç ortağsınız. Niye aynı nedenleri olan iki kişi arasında tercih yapıyorsunuz? Altın Çağı’nız batsın!”

Murat Davman söylediklerine, yaptıklarına asla inanmıyordu. Ama yerde upuzun yatan bir ceset vardı ve o katildi. Her şeye rağmen kabul edemiyordu bunu. Onu sağlığında görseydi, hani gözlerinin içine bakabilseydi ...

Kadını da avukatı da içeri tıktı. Listenin tamamlanmadığına hayıflanarak ...

Çünkü avukat sağdı. Öldürülmemiş bir avukat! Oysa “Yazgıların Düzeni” ölü bir avukat istiyordu. Kurduğu düzen için bu kadar kararlı biri, şu sağ avukata, “ezik kelebek biriktirici adalet dilbazına” yenilmiş olamazdı ...

Murat Davman'ın cinayet ihtiyacı iki gün içinde giderildi: Ankara'da ölü bir avukat, başucunda da cümlelerin tümünün üstü çizilmiş bir Meslekler listesi buldular. Ceset dört-beş günlüktü ve cinayet gazete sayfalarına ancak, kupürü kesecek kimse kalmadığında girdi. Ama hem avukatın bürosuna, hem kadının evine, diğerlerinden farklı olarak üzerinde bir hitap yazılı dördüncü liste ulaştı:

*Yazgıların Tableti'nin kadirbilmez müellifi,
Bu insanların yazgılarını ikimiz adına değiştiriyorum.
Sevgilimizin Altın Çağ'ı adına ...
Sen o çağın miskin rahibi, ben misyoneriyim!
Yazgıların Tableti benim elimde.*

Murat Davman, gözleri buğulu kadını salıverirken ikiyüzlü olmaya aldırmadan özür diledi, “Yapmak zorundaydım” dedi ve kendini alamadı, “Nasıl oldu da ilk kocanızı öldürmek istemediğini tahmin edemediniz” diye sordu.

“Tutkumuz zekâmızı sınırlar dedektif,” diye cevap verdi kadın.

“Peki ya ilk kocanızın katil olmadığından nasıl bu kadar emindiniz?”

“O sevgililerimin kim olduğunu asla öğrenmedi ki. Neden cinayet işlesin?”

Murat Davman sigarasını yaktı, şu ölü “kelebekçi” avukatın, kadının aklına neden hiç gelmediğini soramadığına hayıflanıyordu ki şöyle dediğini iştir gibi oldu: “Yine de kim oldukla-

rını tümüyle bilemeyecek; asla üzülmelerini gerektiren bütün nedenleri öğrenemeyecek...”

O akşam Murat Davman evine elinde bir buket çiçekle gitti. Pejmürde sarışın kadının saçlarını taradı, gardırobundan şık bir döpiyes seçip giydirdi, onu yemeğe çıkardı. Gönlünü yeterince aldığına kani olup başından savacağı sırada bir an düşündü, sonra, “Bir adam tanıyorum,” dedi. “Yazgıların Tableti’ni bulmuştu ama bir an tereddüt etmeden bütün içeriğini açıkladı, kendisine ait olmaktan çıkardı onu.”

Sarışın kadın ilk kez kendinden emin, “öyleyse,” dedi “hiçbir kadın sevmedi onu.”

Cinayet Süsü

Murat Davman, sahile vurmuş naylon torbaya baktı, içini sıkıntı bastı. Önemsiz ayrıntılara gösterdiği dikkatten tiksiniyordu; beş yıldan bu yana ilk kez tatil yapan biri olarak... Kalktı, naylon torbayı altından tutarak kaldırdı, sıkı ağzını yokladı, tarttı, açmadı. Yine sahildeki kayasının üzerine oturdu ve yanı başına yerleştirdiği denizden gelen emanete, güneş iyice alçalıp, “şimdi gitme vaktidir,” diyene kadar bir daha bakmadı. Geçen zaman içinde emanetin içeriği hakkında zararsız, ahlaksız tahminler yürüterek, merakını bile di. Bu gözlerden ırak plajda bir mahremiyete tanıklık etmiş olma ihtimalinden suçluluk duyacak cinsten biri değildi dedektif Murat Davman.

“Şimdi gitme vakti” deyince de, kalktı, emniyetinden emin olmadığı torbayı aldı, giyindi, oteline gitti.

Bir köyün iskelesi olacak kadar büyük, hemen hepsi otel, lokanta 5-10 binadan ibaret olacak kadar küçük bu yere geldiğine pişman değildi. Güz mevsiminin bu ilk günlerinde, sakın bir tatil geçirme imkânını değerlendiriyordu. Doğrudan odasına çıkan Murat Davman, dalgaların kıyıya vurduğu naylon torbayı bir suçlu arama saikiyla açtı.

Torbanın içinde, bir cüzdan, kimlikler ve bir günlük çıktı. Failya da mağduru değil, onların sahip olduğu ruhu mereak ettiğinden önce günlüğe el attı. Ve tabii sondan başladı; “suç anı sondadır” şeklindeki keskin gerçeğe bağlı her akıllı okur gibi!

“Bu gece...” sözleriyle biten son cümlemin öncesinde “kurtuluş” ve “vicdan” dolayımında gezinen şu sözler yüreğine indi: “Karım rüyasında çok yaşlı olduğunu gördü. Artık neredeyse iç görmeyen gözlerinin önünde bir nesne belirdi. Fark etti ki, ilk sevgilisinin ii kere giydikten sonra attığı kazak bu. Karıma bu rüyayı görmesinden çok önce, aşk, demiştim, ölüm döşenğinde aklımıza adı ilk gelen kişiye ait oluşumuzdur.”

Artık ömrünün sonunu hayal eden genç bir kadının kurtuluşuyla, bu kurtuluşu gerektiren azabın kaynağındaki kendinden söz ediyordu günce yazarı. Doğrudan sevilmediğine üzülme tence, kendini sevdiremediği için vicdan azabı çeken bir tür manyaktı bu adam. Kadının kurtuluş ihtiyacıyla, bu manyağın vicdanı hangi suçta birleşti? Murat Davman’ın, güncenin sonunda ulvi düşüncelerden başlayarak ulaştığı süfli soru, işte buydu.

Soruyu cevaplamak için ihtiyaç duyduğu nesnelere sıra geldiğinde, problemin basitliği karşısında canı sıkıldı. Bir tatil

zaman bildiği tek uğraşla, dedektiflikle eğlenebilmesinin koşulu, üzerinde görev baskısı, “katil bul” uyarısı olmaksızın sindire sindire zor bir problemi çözmeye imkânıydı. Zekânın dost düşman tanımayan içeriksizliğinde yüksek değerler bulurdu. Zekâsını bir tür ahlakla doldurup bozduğu için “bana ne” diyemedi; diğer nesneleri, cüzdan ve kimlikleri elinin tersiyle itemedi...

Cüzdanda, bu beldede karı kocanın kaldığı otelin reklamını yapan bir broşür vardı. Otel, kendi oteliydi. “Bu otelden ayrılmaları normal yoldan olmamalı. Bunu anladığım için de zeki sayılmam” dedi kendi kendine.

Odasına derin dondurucudan çıkmış bir balık getiren garsona küstüğü için bu konuyla ilgili bir şey sormadı; çünkü penceresinden her sabah baktığında sahile yanaşan sandaldan yayılan taze balık kokusuna kanıp istemişti bu akşam yemeğini.

Günceyi okumayı bıraktı. Odasındaki şöminenin çıtırtısı ve duvarlara yansıyan ısıltısıyla gevşedi ve gözlerini kapandı. Güya büyük sırlar yazılmış kağıtları yanar gördüğü rüyasını, uyandığında, sönmüş şömineye bakarken hatırladı.

Günceyi tekrar aldı eline. Adam, rüyaların yorumlanmasıyla ilgili bir kitaptan bölümler aktarıyordu. Adamın mealen aktardığı teoriye göre, rüya ile gerçek hayat, sanıldığının aksine birbirinin dışında değildi; “bir bakıma” diyordu adam, “iş hayatımızla aşk hayatımız kadar ayrı ... Demek ki, rüyamızdaki felaketin ortadan kaldırılması gerçek hayatımızda bir eylemle mümkün.”

Ama teori sahibi bir zorluktan söz ediyordu: “Diyelim aşk hayatımızdaki sorunun kaynağında iş hayatımız var. Sorunu, kaynağı olan iş hayatımızda ortadan kaldırmalıyız ama, aşk hayatımızda kaldırıyormuş gibi olmalıyız. İnsan ruhu, bir hayatın öbür hayata bahşettiği iyiliği kabullenecek kadar alicenap da ikiyezlü de değildir. Sorun, kaynakta çözülsede, hedefte çözülüyor süsü verilmelidir.”

Günce yazarı, bu teoriyi karısıyla kurduğu ilişkinin gece bölümünü anlayabilme kaygısıyla okumuş. Karısının kendinden nefret ettiğini, ama bunu fark etmediğini düşünüyor. Kadın, nefretini gece kabuslarında dile getiriyormuş. Uyku halinde, yani uyurgezer olarak gözünü açıp kocasına bakıp çığlık atıp, itiyormuş. Günce yazarı, “nasıl karımı kurtarabilirim, hem nefretinden hem kendimden” diye soruyor.

Murat Davman, adamın bu teoriden yola çıkarak yaptığı eylem planını görünce, zekâsıyla ya da eğlencesiyle ilgilenmeyi unuttu. Karşısında hazır kimse de yokken, rahat rahat dehşete kapıldı.

O alıntıladığı teoriye uygun olarak, karısının kendisini rüyasında öldürmesini sağlamaya karar vermiş: “Kâbus görmeye başladığında, gözlerini açtığı zaman, bıçağı eline tutuşturacağım. Benim yardımımı beni vurmasını sağlayacağım. Rüyasında beni öldürdüğünü görünce nefreti yatışacak; gerçekten öldüğüm için benden kurtulmuş olacak; bir cinayete kurban gittiğim için de bana acıyacak ve bu merhamet duygusunun verdiği ruh yüceliğiyle huzur duyacak. İkimiz de kurtulacağız.”

Murat Davman, lobiye indi. Kahvaltı yapmadı. Oturdu, bir kahve içti. Felaketlerden bir film tadı alan cinsten biri gibi duruyordu orada otel kâtibi; gazeteyi önüne açmış çapraz bulmaca çözüyordu.

Murat Davman'ı hissetti ve başını kaldırdı. "Sekiz harfli bir kelime" dedi, "casus anlamında kullanılan hayvan ismi, diyor. Yardımcı olabilir misiniz?"

"Söylesem cümle içinde kullanabilir misin" diye karşılık verdi dedektif. Kâtibin cevabını beklemeden sordu:

"Yusuf ve karısını bildin mi? Bu otelde kaldılar." Güncenin son metninin üzerindeki tarihi hatırlamaya çalıştı, "son bir hafta içinde olabilir..."

"O cinayetin sorgusu yapıldı" dedi, kâtip ve sekiz harfli casus hayvanın adını koyacağı sütuna baktı.

"Çok mu sıkıştırdılar sizi de bu kadar bezginsin?"

"Odalarında karmakarışık parmak izleri vardı ve tabii ki çoğu otel personeliydi."

"Pis bir otel burası" dedi Murat Davman, yüzünün buruşturarak.

Otel kâtibi, gazeteyi kenara bıraktı, "O işin sorgusu yapıldı" diye kestirip attı.

"Mızımızlanmayı kes" dedi dedektif sert, "katil hırsız yakalandı mı?"

“Hayır.”

“Kadını bıraktı mı polis?”

“Siz kimsiniz, polis mi değil mi?”

“Alnımda mı yazıyor?”

“O zaman sahte polissiniz. Otel kartına mesleğinizi yazdığınızı hatırlamıyorsanız ne denir?”

“Şunların otel kartını çıkar bakalım. O unuttuğum mesleğimden hatırlayacağım şeyler var ki sen de öğrenmek zorunda kalma.”

Kâtip korkmadı ama yine de dolabı karıştırıp birtakım kağıtlar arasından kartı bulup çıkardı. Dedektif kartı okurken, tekrar sordu:

“Ee, katil otelden miymiş?”

“Oteldense bile bulunamadı.”

Murat Davman, not defterini ve kalemini çıkarıp, karta bakarak not alırken tekrar sordu:

“Bıçağın üzerinde parmak izi yok muydu? Bu bıçağı da bütün otel personeli tutmadı ya?”

“İşte buyurun” dedi kâtip, “bir kere bıçak mıçak yoktu. İkinci-si, katil bıçağını niye bıraksın orada? Tabii bıçakla vurduysa?”

Siz gerçekten polis misiniz Murat Bey?”

Murat Davman kalem tutan elini bankoya yatırdı, kaldı. Yüzü kâtibin yüzündeydi ve kâtip galiba bu defa korktu:

“Tabancayla vuruldu. Gün doğumuna yakın. Herkes bir ses duyar gibi olmuş güya, ama kimseyi gören olmamış. Kadınsa arkasından giderken görmüş, çünkü uyuyormuş. Ama Yusuf Abi giyinikti öldüğünde. Cüzdanı falan alınmış. Odada kavganın izi yok. Yusuf Abi sakın adamdı. Belli ki direnmemiş hırsıza, ama hırsız yine de öldürdü onu işte.”

Murat Davman toparlandı. Karttaki ayrılış tarihi hanesine baktı. Boştu.

“Kadının ne zaman ayrıldığı niye yazmıyor burada?”

“Bir neden yok. Ayrılırken kayıt falan çıkarmadık. O yaşlı halde olur mu?”

“Ayrılırken mi? Kadın yalnız gitmedi mi?”

“Hemen aynı gün bir akrabası geldi, polis sorgusundan sonra, ertesi gün aldı götürdü kadını.”

“Yani bir gece kaldı, öyle mi? Bu otelde mi?”

“Evet ama, aynı odada değil.”

“Ne demek?”

Kâtip bir dedektif gibi gülümsedi: “Yani, bir: kadınla aynı odada değil; iki: cinayetin işlendiği odada değil...”

“Adam için de otel kartı tuttun mu, o yaşlı halde?”

“Yes, of kors,” dedi kâtip, başını yana atarak, sonra az önceki kağıtları karıştırıp yeni bir kartı ortaya koydu: “Ve... işte o da burada.”

Murat Davman, “bu adamdan hoşlanmadın galiba” derken kartın adres hanesine bakıyordu, başını kaldırıp sordu:

“Cinayet saati kaçtı, dedin?”

“Sabaha karşı, dört, beş...”

“Adam hemen ertesi gün geldi, dedin. Akşam mı?”

“Hayır, öğle vaktiydi.”

Murat Davman, “bu kadar zamanda bu kadar yol” diye mırıldandı ve yakasında gemici arması olan hırkasının ceplerine defteri, kalemi yerleştirdi. Kâtibe döndü:

“Kötebek,” dedi, “say bak sekiz harfli. Cümle içinde kullanabilecek misin?”

Murat Davman, o gün de sahile indi. O gece de otelde yattı. Ertesi sabah beldeden ayrıldı. Önce iskelenin köyüne, sonra köyün kasabasına, sonra kasabanın iline gidip, şehirlerarası

otobüse bindi ve kendisinin değil, merhum Yusuf ve karısının yaşadığı yere gitti.

Otobüste, güncenin diğer bölümlerini, ilk sayfaları okumaya başladı. Bir oğulları var. Karısı, onun da adının Yusuf konmasını istemiş. Bahçelievler semtinde, gerçekten bahçeli bir evde oturuyorlar. Ev, Yusuf'un anasından kalma. Anasının kalın çeyiz örtüleri ve perdelerini de gelinine verdiğini yazıyor. Örtüler pano, perdeler tablo olmuş vs...

Karısını üzdüğünü anlatıyor. Nasıl?

Murat Davman, bir olayın anlatılmadığını fark etti. “Üzme” denilen her neyse, sadece, “benimle olmak zorunda yazık” gibi garip, fazlaca masum, fazlaca sünepe cümleler dolayımında var. Yusuf’un kadersizliği ve ezikliğinde, vahşi bir saldırı olduğunu hissetti Murat Davman. “Acaba” dedi, “yok edilecek delil olarak gördüğü günce, cüzdan gibi nesneleri neden sağlam bir naylon torbaya sıkı sıkıya bağlayıp denize attı?”

Yusuf, günceyi, başkaları okusun ister gibi yazmıştı. Şöyle düşündü: “Güncemi okurlarsa benim masum olduğumu, kendimi suçlamama rağmen bir kurban olduğumu düşünebilirler,” diye yazmış, “İntihar edenin iz bırakması gibi...”

“Kime ne ki,” diye mırıldandı dedektif, “adamı öldürdüler. Kendini öldürmeyi düşündüğü gün.” Yanında uyuklayan adama baktı, adamın gözü aralıktı, gülümsedi, uyudu.

“Güzel çocuk,” dedi Murat Davman, “adı ne?”

Burçak gibi bir isim telaffuz etti Yusuf'un karısı, gerçek ismi Yusuf olan 2 yaşlarındaki bir bebek için. Sonra sordu:

“Neden dedektif, sizin şehir polisi ta sahildeki cinayetin araştırmasını yapıyor?”

“Cinayet işleyen hırsızların dosyaları, ağırlıkla bizde olduğu için. Bu sonuca yönelik bir soruşturma değil de, bilgi toplayıp dosya atma işi diye düşünün.”

Bahçelievler'deki bahçeli evin bahçesindeydiler. Bebek, bir annesinin kucağına tırmanıyor, oradan inip çimlerde yuvarlanıyordu. Murat Davman çekingendi. Kadının kendine güveninin, engelleyemediği bu çekingenliğinden kaynaklandığını anlayıp sinirlendi ve karar verdi: Biraz daha atak olabilirdi; kadın o zaman gerçek ürkekliğine kavuşur; diye düşündü.

“Ürkek olmalısınız” dedi ve pis biçimde sustu.

Kadın, yerdeki çocuğu almak için sandalyesinden kalktı, çocuğu kucakladı, kaldırdı, öptü, sandalyesine onunla oturdu:

“Ürkeğim” dedi ve başını öne eğip sustu.

Murat Davman, günceden söz etmekten caydı. Rüyalar-
dan, bıçaktan, tabancadan, Yusuf'tan ve üç saatte bin metre yolu alabilen adamdan söz etmedi. Cinayet süsü verilecek bir intihar planının nasıl uygulanamadığını, başka bir yere hazırlanan cinayet planının ise başarılı olduğunu anlatmadı.

Kadını tedirgin etmeden küçük ayrıntılardan, itham iması olmayan küçük sorulardan açıldı.

Mırıl mırıl bir konuşma ortasında, uzun boylu bir adam çıkageldi. Uzatıldığı için değil, kestirilmesi özensizce ihmal edildiği için gür siyah kıvrıcık saçlı bir adam... Sanki her şeyi biliyor gibi, hiç merak etmezmiş gibi, Murat Davman'a aşağılık duygusunu kapamaya çalışan insanlara özgü küstahlıkla şöylece baktı. Sonra gidip kadının kucığındaki bebeğin başını çok ama çok iri avuçlarının arasına aldı. Kadın titredi. Bebek, gözünü kapayan ellerin izin verdiği kadar Murat Davman'a bakıyordu...

Adam, ellerini çekti, kadının yanağını öptü, dedektife kısa selam verdi, kalın ve kısa bacaklarına uzun boyundan beklenmedik bir çabuklukla adım attırarak bahçeden eve girdi.

Murat Davman, demir bahçe masasının üzerindeki gazeteyi aldı, bulmaca sayfası açtı. Çapraz bulmacanın biri müstesna her yeri doldurulmuştu. Bulmacanın boş olan sütun için sorusu şöyleydi: "Kardeşleri ...'a bühutan ettiler / Kuyuya atıp kurt kaptı dediler, dizesindeki boş olan yerdeki peygamberin adı."

Murat Davman, "niye doldurmuyorsunuz, bu çok zor değil galiba" dedi.

"Bulamadım yine de" dedi kadın. Evet, ürkekti.

"Sorudakinden başka bir cümle içinde kullansam bu kelimeyi, orayı doldurabilir misiniz?" diye sordu dedektif.

“Dolduramam” dedi kadın, acı çekiyordu.

Murat Davman kalktı. Kadının elini sıktı, ciddiymi. Bebeğe döndü, başını okşarken, “Hoşça kal Yusuf” dedi.

Akvaryum

Gazeteler, iki cesedin, ağızlarına süs balığı girmiş olma haliyle ilgileniyordu. Dedektif Murat Davman ise mesai arkadaşlarının şaşkın bakışları altında soruyordu: Katil, balıkları mı, yoksa balıklarla ilgilenen bu iki genci mi hedef aldı?

Hırsızlık yok, ev bu iki gence ait değil. Evin sahibi birinin abisi, bu bir delikanlı; diğerinin nişanlısı, bu genç bir kız. Ölü bulunduklarında, evet, ağızlarında birer süs balığı var ve akvaryum patlamış!

Ebeveynler, bu iki gencin bu eve, arazide çalışan maden arama teknisyeni ev sahibinin balıklarına bakmak için her gün gittiklerini anlattı. İşi ikisi nöbete bindirmişler. Bazen, gitme sıralarını şaşırdıkları zaman ikisi bir araya geliyor, asıl nöbeti olan diğerine, “Ah gününü ziyan ettin, keşke sen gelmeseydin” diyormuş.

Evin sahibi araziden getirildiğinde, kardeşini ve nişanlısını nöbete dizdiği için vicdan azabı çektiğini söyledi. Bu vicdan azabı şu bilgiyi varsayıyordu sanki: Eğer çocuklar balıklara bakmaya gitmeselerdi, öldürülmeyeceklerdi. Murat Davman ister istemez şöyle düşündü: “E yani, katil çocuklara değil, balıkların düşmanı mı?”

“Bir ihtimal var,” dedi Murat Davman, araziden gelen abiye dönerek: “Biri, bir düşman, sizi üzme için balıklarınızı öldürmeye geldi. Ama belki evde birileri olunca korktu. Korkuyla yakınlarınızı öldürdü. Sonra da asıl öldürmek istediği balıkları onların ağzının içine soktu. Ne dersiniz?”

“Düşman balıklarımı değil, nişanlımı ve kardeşimi öldürdüğü için daha çok acı vereceğini bilirdi herhalde” dedi evin sahibi.

“Evet ama, neden vicdan azabı çekip duruyorsunuz” dedi Murat Davman. Ona anlatmaya çalışıyordu ki, normal katil, ona kötülük yapmak istiyorsa tabii ki yakınlarına yönelir. Peki o niçin, “Ah nasıl nişanlımı ve kardeşimi aynı evde bir araya getirecek bir organizasyon yaptım” diye vicdan azabı çekiyor? Bunları düşünerek, “Sizin bana evinizin değerinin ne olduğunu söylemeniz gerekiyor” dedi, “görünüyor ki, akvaryumdan başka eşyanız yok gibi.”

“Belki de evimin değeri, onların nöbetleşe evime geliyordu ve katil benim değil, onların peşindeydi” dedi adam birdenbire.

“Onların mı” dedi dedektif Davman, “ikisinin bir arada ne değeri var? Katil sizce birinin mi, yoksa ikisinin birden mi düşmanıydı?”

Adam sustu.

Murat Davman, adamı bırakıp şefinin yanına gitti. “Kendimle iftihar edebileceğim bir ilerleme kaydetmiş değilim,” dedi. “Balık katili, gibi saçma sözler eden biri olduğumu da düşünmemelisiniz. Vardığım nokta şu ki, cinayet, görüldüğü haliyle sebepsiz. Evin sahibinin bir tahmini var ama pek kayda değer değil.” Murat Davman, şefinin tepkisini merak etmezmiş gibi yaparak sustu. Şefi ise, “Bildiğim kadarıyla sadece kayda değer olmayan ayrıntılarla ilgilenirsiniz” dedi.

“Eğer bu ilgimin dikkate alınmamasından bıktıysam, bunu dile getirmekten de yıldım demektir” dedi dedektif. “Ama sırf sohbet olsun diye anlatabilirim.”

“Hayır,” dedi şef, “gerçekten merak ettiğin için anlattığınızı düşünün.”

“Teşekkür ederim şef. Söylemek istediğim şu: Ev sahibi, yani kızın nişanlısı ve oğlanın abisi, hedefin bir çift olarak ikisi olduğunu düşünüyor.”

“Eh, bunu sen de tahmin etmeliydin.”

“Ama o zaman, bu çiftin, akvaryumdan başka nedenlerle birleştiğini varsaymalıyım. Bunu varsaydığım için, saldırı balıklara yönelikti şeklindeki teorimi geliştirmiştım ki, bunu alaya aldınız.”

“Neden bu çiftin akvaryumdan başka nedenlerle bir araya gelebileceğini varsaymadınız?”

“Bunu düşünüyordum. Bu bildiğimiz bir aşk ilişkisi olabilir ki ilk akla bu gelmeliydi belki de. Ama aile mazbut oğullarıyla masum gelinlerine toz konduracak gibi görünmüyordu ki, siz de bundan etkilenmiş gibiydiniz. Bu yüzden sustum ve balıkları muhtemel düşman olarak gösterdim.”

“Şimdi hedef balıklar değil demek ki,” dedi şef neredeyse solarak.

“Evet, sanırım,” dedi Murat Davman. “Peki bu bir çift kurbanı kim neden hedef seçilebilir?”

Şef artık susuyordu.

“Bir çift ceset ve cesetlerin bulunduğu evin sahibinden başka kimse tanımıyorum” dedi dedektif.

“Öyleyse tanıdıklarınızın üzerine gidin” diye karşılık verdi şef de.

Murat Davman, yine adamın yanına gitti. “Evet arkadaş” dedi, “çocukların senden başka düşmanı var mıydı?”

Adam bıraktığı gibi duruyordu. Ağır ağır başını kaldırdı ve zayıf bir sesle, “neden düşmanım olsunlar onlar” diye sordu.

Murat Davman, başını yaklaştırdı ve genç adamın gözlerinin içine baktı.

Adam yavaşça konuşmaya başladı:

“Ben onların aşkına aldırılmazdım, ama beni kandırdılar. Benim bir abi ve bir eş olarak varlığıma itiraz etmediler. Bana olan ihtiyaçları üzerine, bana ihaneti kurdular. Bana bağlılıkları beraberliklerini güçlendirdi; sadakat dolu sözler ederken ihanet ediyorlardı. Her arkamı döndüğümde, güler gibiydiler. Benim akvaryumuma bakarak bana yardım ederken, alay ederek sevişiyorlardı. Onlardan haberdar değildim ve beni sevdiklerini sanıyordum, onlar öyle yalan söylüyorlardı. Akvaryuma bakmak bizim için pis bir işti. İğrenç ilişkilerine yatak gibi kullandıkları akvaryumumdan da nefret ettim. Evet haklısınız, balıklar da düşmanımdı. Onlar olmasaydı da akvaryumu parçalar, balıkları öldürürdüm.”

“Nasıl bu kadar emin olabiliyordun, nasıl anladın? Birisi mi ihbar etti?”

“Bir bakıma. Bazı şeyleri anlamak için zeki ve tecrübeli olmak yeter.”

“Sen öyle misin” diye sordu Murat Davman, saf görünüşlü genç adama bakarak. Alay etmiyordu.

Adam yine sustu ve odanın en uzak köşesine daldı gözleri.

“Neyse, bütün bunlar, öldürmeni gerektiriyor muydu?”

Adam şaşkın, “Bu hakareti nasıl kabul edebilirim” diye sordu, kendine pek güvensizdi.

“Hakareti kabul etmen gerekmezdi. Öldürmen de gerekmezdi ama” dedi Murat Davman.

“Yüreğimizi bileyen en temel tercihlere, çıplak doğanın saldırganlığına direnerek ulaşabiliriz, değil mi” dedi adam birden, üzerinde iğreti duran bir bilgelikle; konuşurken sesi dökülüyordu.

Dedektif, dikkat kesilerek baktı adama. Bir sessizlik oldu. Sonra başını başka bir yana çevirdi, “Bu senin sesin değil be adamım,” dedi üzgün, “ama bu seni kurtarmaya yetmiyor.”

Dedektif katili teslim etti. Şefine gidip, “Evet” dedi, “hedef balıklar da olabilir pekâlâ.” Gülmüyordu.

Murat Davman, cinayet işlenen evin sahibinin çalıştığı, uzak açık arazideki maden arama istasyonuna akşam vakti girdi. En yakın yerleşim birimlerinden kilometrelerce uzak, ağustosböceklerinin seslerinin gerçek bir gürültü olabildiği kadar sessiz, gökyüzünde yıldızlar aranırken yeryüzünde insan türünden canlılara tahammülün azaldığı bir yerdin burası. Akşam çökerken yerden yükselen sıcak buğu, yakıcı güneş sığağının yerini alıyordu. Karavanların oluşturduğu dairenin ortasındaki avluda yatan, oturan, tembelce gezinen kirli fanilalı, yanık yüzlü adamlar, birbiriyle konuşmuyordu. Onun gelişini görenlerin bakışları uzun süre üstünde kalıyor, ama yüz ifadeleri değişmiyordu. “Tanrım” dedi Murat Davman, “insanda kaçmaya bile mecal bırakmayan bir hapisane burası.”

Dedektif, başmühendisin yanına gidip evin sahibinin adını verdi ve geceleri nerede, kiminle kaldığını sordu. Başmühendis, karavanların orayı işaret etti ve birini tarif etti, kiminle kaldığını göstermek için de, o karavanın önündeki masayı işaret etti: “O şişeler ve tabaklarla dolu işret masasının sahibi mühendis, onun oda arkadaşı.”

“Onlardan hoşlanmıyorsunuz” dedi Murat Davman, başmühendise.

“Arazi yaşamı zordur dedektif,” dedi başmühendis de, “burada bazen kötü insanlar olduğumuzu hissederiz; bu durumda bazılarının zaten kötü olduğunu bilmemiz bizi etkilemez. Doğa, eşitleyicidir.”

“Doğaya karşı bir şeyler yaptığınızı sanırdım, birer madenci olarak doğayı deşmez misiniz?”

“Evet ama, doğanın kurallarıyla. Onun ikna olmadığı bir yöntem uygulayamayız. Burada çok kendimizde olamayız. Kaybolmuş gibiyizdir. Ailelerimiz uzaktadır ve yaban halimizi anlayamaz. Doğa, sanıldığının aksine herkesin değerinin yerli yerinde olduğu ve bu yerlerin kabul edildiği bir dürüstlüğe izin vermez. Bizi herkes seviyesine indirger ve birbirini doğa karşısında çaresiz gören insanlar, düzeni sertlikle sağlayabilir. Bunlar hep doğanın kuralları ve biz dışına çıkamayız. Dünyayı kalkındıracak madenleri bulmak için çalışsak da ...”

Murat Davman, “teşekkür ederim” dedi ve masasının başındaki evin sahibinin oda arkasına gitti:

“Ne dersiniz” dedi, “sizce de birer hayvan olarak mı yaşanır doğada?”

“Evet, bu genellikle doğrudur” dedi adam, “ama bu doğruya direnebilirsiniz. İnsanlığınızı yitirmemek için.”

“Nasıl direnirsiniz?”

“İnsanca zaaflarınızı bir kurtuluş imkânı olarak görmekle. Şehirde sizi ezecek olan zaaflarınız, burada şehri hatırlamanızın tek yoludur. Burada güçlü kalmak için herkesin yaptığını yaparsanız, yani doğanın aldırmadığı şeylere ben de aldırمام dersanız, kaybolursunuz. Buradakiler yaban kurallarıyla yaşamayı bir çare sayıyor. Bense, tam da burada yaban olmamayı, zaafıları olan bir insan olarak yaşamayı seçerdim.”

“Zaaf dediğiniz ne?”

“Dedektif, neyi soruşturduğunuzu biliyorum ve bilerek söylüyorum. Burada, mesela kıskanç olmayı beceren, insandır.”

“Evet insandır!”

Murat Davman, mühendisin pervasızlığına şaşırarak sordu:

“Bir insan kimi kıskandığı zaman insan olur burada?”

Mühendis, ayartıcı bir bilge edasıyla şu karşılığı verdi:

“Mesela akvaryumunu... Ama bu örnekte akvaryumun kıskanıldığı bir durum yok dedektif. Akvaryum sevgisinin istismarı söz konusu. Akvaryum sevgisinin istismar edilmesine kızıldığı zaman da insan olunur.”

“Neler oluyor burada” deyip, sinirlendi Murat Davman. “Akvaryum, kıskançlık, istismar... Bunları nereden biliyorsunuz?”

“Katil benim yanımdaydı, katilin kim olduğunu biliyorsunuz. Ama siz onun nedenlerini aramaya geldiniz. Gelin benimle.”

Karavanın içine girdiler. Mühendis, bir dolaptan bir tomar mektup çıkarıp, dedektifin önüne attı ve ağzı köpürerek konuştu: “Bakın bakalım, burada ölenlerden birinin itirafı var. Akvaryumu nasıl istismar ettiklerinin itirafları. Dili dolaşmış!”

“Sevgili Yusuf,

Bu kadar zaman geçti, seni özlemekten başka bir derdim yok. Ama ben bununla baş ederim, sen beni merak etme. Keyfine bak. Sonra akvaryumunu da hiç merak etme. Biz Mutlu’yla sırayla gidip, balıkları koruyoruz. Öyle komik ki, bazen sıramızı şaşırtıyor, aynı gün ikimiz de gidiyoruz. Sonra, yani balıklara baktıktan sonra, biraz oturuyoruz. O, bana seni anlatıyor, ben ona seni... Sonra evden çıkıp bir yerde bir şeyler içiyoruz. Yusuf biliyor musun, Mutlu iyi bir çocuk.”

“Yusufcuğum,

Bugün Mutlu’yla senin lepistesini az daha öldürüyorduk. Akvaryumun suyunu değiştirirken o kadar hırçındı ki, kepçeden zıplayıp kaçtı. İkimiz yerlerde peşine düştük. Önce korktuk, ölürse sana ne deriz diye ama, lepistesini kurtarıncı o kadar güldük, o kadar güldük ki, biz gülerken balıklar ölebilirdi... ”

“Yusuf,

Bu hafta sonu geleceğini yazmıştın. Ben de hiç görmediğin giysilerle karşına çıkayım istedim. Mutlu’yla alışverişe çıktık. Çok güzel bir elbise gördüm. Üzerime deneyip de Mutlu’nun karşısına çıkınca, o da çok sevdi. Elbiseyi satın aldık. Sonra sana gittik, balıklara baktık. Biri biraz rahatsız gibiydi ama suyu değiştirdince

canavar gibi oldu. Hafta sonu hep seni bekledim. Üzerimde o elbiseyle. Ama gelmedin. Neden Yusuf?”

“İyi Yusuf, güzel Yusuf, sevgili Yusuf,

Sakin benim üzüldüğümü sanma. Seni öyle çok özliyorum ki... Neredesin? Sen olmadığın zaman ne yapacağımı bilemiyorum. Kocaman bir boşluksun içimde. Ama benim üzüldüğümü sanma. Ben iyiyim. Neyse ki Mutlu, ikide bir gelip benimle ilgileniyor. Artık akvaryuma hep birlikte gidiyoruz. Benim kötü olduğumu düşünüyor. Ona, ben iyiyim, diyorum. O, üzülme diyor, o kadar müşfik ki... O kadar yalnızım ki...”

“Bu okuduklarınızdan ne anlıyorsunuz dedektif” dedi, mühendis.

Murat Davman, “Bir şey anlamak durumunda değilim” diye karşılık verdi ve sertçe adamın yüzüne baktı: “Bu mektupları siz mi tercüme ettiniz ona?”

“Hatırlayın dedektif” dedi çok bilmiş mühendis, alaycı gülüşüyle, “biz burada insanlığımızı nasıl hatırlardık?”

“Şunu söylüyorum” dedi Murat Davman gergin ve bıkmış haliyle, “ona, yani Yusuf’a insanlığını siz mi hatırlatmak zorunda kaldınız?”

“Dedim ya, saf bir çocuktuk o.”

“Bu mektuplardan sonra, o çocuklara bir şey sorma gereği bile duyulmadı eminim” dedi Murat Davman. “Belki de kız, saf bir

ruh haliyle, pek hoşlandığı kayınbiraderinden söz etmekten kendini alamıyor. Pekâlâ hiçbir ilişki olmadığını düşünebilirim.”

“Böylesi yorumlar can sıkıntısına çare değildir.”

“Ve siz de canı sıkılan bir mühendis, bir küçük adamı eğlence-niz ettiniz. Boş vakitlerinizi geçirme malzemesi...”

“Eğer sorduğunuz, şu az önce okuduğunuz mektuplardaki ihaneti ihtimal olmaktan çıkaran bir kesinlik halinde yorum-lamaksa, bunu o saf çocukla konuştuğumuz doğrudur.”

“Böylece Yusuf’a, ‘Efendim bu doğa ortamında insanlığımızı ancak zaaflarımızı savunarak ortaya koyarız’ dediniz ve bu-nun onun anlayacağı şekilde açıklamasını yaptınız. Öyle mi?”

“Evet, bir bakıma öyle... Ona, ikisinin kırıştırdığını, Yusuf’un nişanlısının dilinin, kendini, ihanetini saklayamayacak kadar tökezlediğini anlattım.”

“O bunun farkında mıydı” diye sordu Murat Davman.

“Hayır, ben söylediğim zaman da hayret etti.”

Murat Davman bir süre sustu. Bir katille sohbet etmek ona yabancı değildi. Ama tetiği çekmeyen, çektiren bir katille hiç karşılaşmamıştı. “Sizi çok mu seviyordu ki her söylediğinize inandı” diye sordu.

“Evet” dedi mühendis. “Beni yakaladınız bile, ama hukukta böyle bir suç yok.”

“Nasıl bir suç yok?”

“Basit bir adamın, canı sıkılan birinin sözlerine cinayeti göze alabilecek kadar inanması, benim işlediğim bir suç mudur? Sizin takip ettiğiniz yasalarda böyle bir suç var mı?”

“Onu nasıl kullandınız?”

“Nişanlısından ve özellikle kardeşinden nefret ettim. Tabii mektupları okudukça... Onun benimle ilişkisinin önündeki engel, bu insanların varlığıydı. Yalnız kaldığımızda beni severdi. Mektupların mutluluk değil ıstırap kaynağı olduğunu gösterdim. Bir gün, ‘Abi ben gidiyorum’ dedi, ‘hesap soracağım.’ Ben o zaman, evet Yusuf, dedim, hepimize de örnek olacaktır. Şu kendimizi hayvan gibi görmemizi öğütleyen dünyadan kurtulmamızın imkânı olacaktır.”

“Böylece onu katil yaptınız, değil mi?”

Mühendis, “Benim müdahalem, onun azmini ortaya çıkarmaktan ibaret. Bunu bilmeniz de polisiye ya da hukuki bir sonuç doğurmuyor. Kardeşini ve nişanlısını öldüren Yusuf” dedi ve kapıya baktı.

Murat Davman çıktı. Boğucu hava ciğerlerine dolduğunda midesi bulandı. Nefesini tuttu ve başı önünde yürüdü; “Kati lin ruhu” dedi kendi kendine, “yargılanabilir mi?”

Cemile

Aranan bir katil, kendisinden çok zayıf görünen rakibine direnmemiş, ölmüştü. Silahı da yoktu, katilinin tabancasından çıkan tek kurşun onu yere sermişti. Olayın yaşandığı kahve-deki görgü tanıkları katil ve maktulün fısıltıyla konuşup bu sonucu birlikte tayin ettiklerini düşündüren açıklamalar yapıyordu.

Her ikisinin de kim olduğu biliniyordu. Aynı şehirden iki çocukluk arkadaşı... Öldürülen adam, öldürenin abisiyle kayınbiraderini öldürmüştü. Üniversite tahsiline dayalı bir işi olan, kendisini öldüren ve öldürdüklerinden enikonu farklı dünyası olan bir adamdı. Murat Davman'ın başlangıç sorusu şuydu: "Neden bu adam, Yusuf Benhabip, katilinin ayağına kadar gelmişti?"

Katil, cinayetten sonra kaybolmuştu. Gidebileceği tek bir yer tahmin edilebilirdi, o da bunu bildiği için elbette ki oraya gitmeyecekti. Murat Davman, bunu bilerek o eve, katilin karısının evine gitti. Cemile'nin evine.

“Yusuf Benhabip kimdir” diye sordu önce. Cemile, yüzü ateşli gözlerden ibaret diri bir kadındı. “Kocamın kan kardeşiymi” dedi. “Biz Yusuf’un gücünün, zayıf arkadaşını kollayan bir kanat olduğunu düşünürdük. Yusuf bizim aramızdan sıyrıldı. Bizden çok önce buraya geldi. Bize yabancı bir kadınla evlendi. Onun karısını hiç tanımadım, hep hayal ettim. Nasıl biri olduğunu öğrenmeden öldüğünü öğrendim.”

Murat Davman, bir folklor müzesi gibi duran bu eve yakışacak aile kalabalığını düşünürken sordu: “Yusuf neden sizin ve kocanızın abisini öldürdü? Neden bu kadar kinliydi?” Cemile yüzü kızarak sustu. Böylece bir mahcubiyet, mahzundu. Dedektif sustu. Sonra, “Bir bardak çay içseydim,” dedi, “Yusuf’la kocanızın arkadaşlığını konuşuyorsunuz ama, arkadaşlığın nerede bozulduğunu konuşamayacağınız belli. Israr etmeyeceğim.”

Kadın çay yapmaya gitti. Murat Davman sokaktan gelen seslerle oyalanırken, geri geldi. “Çocuklarınız nerede” diye sordu dedektif. Kadın, “çocuklarımız var mı ki bir yerde olsunlar” dedi, sinirliydi, “çocuklardan söz etmeyeceksiniz, dikkat” dedi, daldı gitti.

Murat Davman, bu kadınla soru soran, cevap veren ilişkisi içinde bir yere varılamayacağını anlıyordu. Bundan sonra havadan sudan konuştu. Kadın, bahar gibiydi; açılıp kapanıyor,

kâh kızarıp kâh gülüyor, gözü yaşarırken anılarıyla avunan bir yaşlı kadın haline geliyordu. Çaylarını içtiler; sonra Murat Davman, tüm normal kadınlar karşısındaki tutukluğunu unutmaya çalışarak, “Yarın dışarıda buluşalım” dedi ona, “Sanki çok şey konuşacak gibiyiz.”

Ertesi gün, Cemile’nin evinden çok uzak, ama onun evinin olduğu mahalle kadar uzak bir kent köşesinde buluştular. Murat Davman, kadındaki mahcubiyet, hüznün ve ihtiras arasında nasıl bir ilişki olduğunu anlamaya çalışırken, kapıldı gitti. Bu koyun gözlü, kara saçlı kadında, ahlaksızlığının sınırı belli olmayan bir sarışın hali vardı. “Değil mi ki kimsen yok, gel seninle gezelim” dedi. “Gel çekip uzaklara gidelim. Belki de tanış olmadığımız yerler dilimizi çezecek ve biz birbirimize konuşup rahatlayacağız.” Kadın, gülümsedi. “Evet” dedi, “Galiba bundan başka bir şey hayal edemezdim.” Murat Davman, “Ya kocan seni ararsa” diye uyardı kadını. Kadınsa, “O sözünü ettiğiniz Yusuf’la kocamın fısıltılı konuşması benim tahmin ettiğim sözlerle yapılmışsa ya kaçmalıyım ya da susup ölümü beklemeliyim” diyerek sözüm ona dedektifin kaygısını bertaraf etti.

Murat Davman, bir otomobil buldu ve yola çıktılar. Evet, kadının adı Cemile. Murat Davman “Cemile” diyordu, “Neden uçurumun kenarı gibisin?” Cemile’yse “Bana ne Yusuf’u sor, ne kocamı” diyor, sonra kendisi soruyordu: “Uçurum mu? Şu virajı almasan olmaz mı?”

Murat Davman kadınla hoş yerlerde gezdi. Onu tanımaya çalıştı. Ona âşık olmanın bile imkânsızlığını hissetti. Kocasını belki de hiç geri gelmeyecekti, “Çocuğumuz yok ki” diyordu

Cemile boynunu büküp, o kadar çekiciydi ki... Ama Murat Davman, ona âşık olmanın imkânsızlığını, Yusuf’la ilişkisini öğrendiğinde anladı. Cemile, abisini öldüren, sonra kocası tarafından öldürülen Yusuf’a âşıktı. “Onu küçük bir kız olduğumdan beri seviyordum. O bizden koptu, okudu. Nasılsa kan kardeşini sever, onunla görüşür, ben de öyle görürüm diye, arkadaşını istedim. Herkes, bu eneze çocuğa vurgun olduğumu sandı. Babam, annem, güngörmüş insanlardı, ben istiyorum dememe değer verdiler. Yusuf’un kan kardeşiyle evlendim.”

Cemile, karanlıkta konuşur gibi konuşuyordu. Murat Davman’ın yüzü, karanlık bir şahit gibiydi. Cemile, kimse yokken konuşur gibiydi, yükseliyordu. “Yusuf’u ihbar ettim” dedi sonunda, “Onun bana âşık olduğunu, beni istediğini bütün aileme anlattım. Onlar kızdılar, kin tuttular, Yusuf’un üzerine gittiler. Yusuf onları öldürdü, suçlamalarını inkar etmeden.”

“Yusuf seni sevdi mi gerçekten?” diye sordu Murat Davman.

“Evet dedektif, severdi” dedi Cemile.

“Onu niye ihbar ettin öyleyse” diye sordu dedektif, dedektif kılığıyla.

“Çünkü sevdiğini hiç söylemedi” dedi Cemile.

Murat Davman, bunu anlayamayacağını düşünüp korktu. Sustu ve arabayı تنها yollara sürdü. Akşam çökerken, asfaltla gökyüzünün rengi benzeşirken Cemile’ye, “Seni sevdiğini nasıl anladın ki” diye sordu. Cemile, “Beni sevdiğin için öldü,”

diye cevap verdi, aşkından söz ettikçe Murat Davman'ı küçültüyordu, "Ölümü ve öldürmeyi göze almış bir aşığım vardı benim."

Murat Davman, bu kadar hoşlandığı Cemile'ye dokunmadı. Cemile çok yaralı ve yaralayıcıydı. Abisinin kendisine duyulan aşk yüzünden öldürüldüğünü anlatırken üzgün değil, doluydu. Cemile'nin aşığıyla vuslatı, cinayetlerle gerçekleşiyordu. "Onun için hiçbir zaman özel biri olamam" diye düşündü Murat Davman.

Cemile'yi evine bırakırken kaybettiğinin çoktan farkındaydı. Cemile, hiç birlikte olmamış gibiydi. Ve Murat Davman, hain bir aşık gibi şu soruyu sordu: "Yusuf Benhabip'in hikâyesini senden daha iyi kim anlatır?"

Cemile yılan gibi baktı ve fısıltıyla dişlerinin arasından konuştu: "En yakını kimse o, polis!"

Murat Davman, maktulün cenazesinin sahipleri arasında genç kızı hatırladı. Yusuf Benhabip'in kızı ve en yakınıydı. Cemile'yi bıraktıktan sonra Yusuf Benhabip'in evine gitti. Kız, 17-18 yaşlarındaydı. Dik başını, Murat Davman'ın uzun yüzüne doğru kaldırdı, "Size güvenmiyorum dedektif" dedi.

"Anlamadım" dedi Murat Davman, "neden?"

Kız, "babamın ölümünden sonraki zamanı nasıl geçirdiğinizi biliyorum. Bizim törelerimiz, birbirimizden haberdar olmayı mümkün kılar."

“Siz küçük hanım” dedi dedektif, “törelere aldırmayacak kadar kendi memleketinize yabancı duruyorsunuz.”

“Ben babamın ülkesindenim” dedi kız, “o hep orada yaşadı.”

“Babanızın katilini yakalayamayacağımı düşünüyorsunuz, onun karısıyla birlikte vakit geçirdiğim için, öyle mi?”

“Babamın katilini yakalamanızı istemiyorum, da” dedi kız, “babamın katili kendisi.”

Murat Davman, dikkatle baktı kıza ve “Babanızın katili kan kardeşi, biliyorsunuz” dedi, artık kendisi de inanmıyormuş gibi.

“Kan kardeşi, babama inanırdı. Onu intikam için öldürdüğünü sanmayın. Bunu babam istedi.”

“Öyleyse kendini öldürseydi. Neden kardeşini katil durumuna soktu?”

“Törelerimiz görüntüyü kurtarma üzerine kurulu. Babamın ölümü, bedeninin yok olmasını kabul etmesi değil, bu dünyada kötü bir insan olarak anılmayı göze almasıyla gerçekleşti. Babam, öldükten sonra anılarak yaşayabileceği bir hayatı da yok etmeyi kabul etti.”

Murat Davman, “Ayaküstü konuşmayalım” dedi, “adınız neydi küçük hanım?”

Kız, “Cemile,” dedi. Gülümsedi. Acı mı, mahcubiyet mi eşlik etti bu gülümsemeye, Murat Davman anlayamadı.

Cemile adlı kız, Murat Davman'a oturması için yer gösterdi. Çay hazırladı. Sonra karşısına oturdu. "Buyurun, sizi dinliyorum" dedi.

"Ben sizi dinlemeyi umarım," dedi dedektif, "ayrıca merak ediyorum, burada yalnız mı oturuyorsunuz?"

"İçeride babaannem var" dedi genç Cemile, "kardeşim ona kitap okuyor."

"Hasta mı?"

"Evet, uzun zamandır. Sürekli yatıyor."

"Kardeşiniz olduğunu da bilmiyordum."

"Evet, 15 yaşında bir erkek kardeşim var."

"Ne okuyor babaannesine?"

"Kıyas-ı Enbiya."

"Babaanneniz oğlunun öldüğünü, nasıl öldüğünü biliyor mu?"

"Evet, onun için Kıyas-ı Enbiya'daki Yusuf bölümünü okutuyor."

"Öldürülen oğlunun bir gün mutlu olacağını umuyor mu?"

"Yusuf peygamber Mısır'da saltanat sürdüğünde de kurtulmamıştı; babaannemin inancı bu."

“Babanızı çok yüceltiyorsunuz. Acınızı deşmek istemezdim ama gücünüzle bana cesaret veriyorsunuz. O da iki kişiyi öldürmedi mi?”

“Siz cinayetlerin sayısının üç olduğunu düşünüyorsunuz, iki babamın işlediği, bir babamın öldürüldüğü...”

“Evet,” dedi Murat Davman ilgiyle başını kaldırıp.

“Bütün cinayetlerin öncesindeki dördüncüsünü, yani ilkini kimse bilmiyor, bilenler de susuyor,” dedi Cemile.

“Hangi cinayet ve neden herkes susuyor” diye sordu Murat Davman, böylesine net bir bilginin saklı kalması canını sıkıyordu.

“Beşikteki bebeğin başının kesilmesi” dedi kız, “evet size anlatacağım.”

Cemile, anlatmaya başladı. Murat Davman bu anlatı boyunca sık sık kalkıp gitmek istedi. Sık sık mesleğini sevmediğini düşündü. Sık sık ‘Cemile’ adlı kadınların ruhunda yarattığı fırtınalar yüzünden yaşadığı çaresizliği hissetti...

“Babam, Yusuf Benhabip, bana her şeyini anlatırdı. Cemile, babamın kan kardeşinin karısı, ona âşıktı. Babam bunu biliyordu ve sanırım o da onu seviyordu. Ne zaman sevdi, aşkları ne zaman çaprazlaştı, bilemiyorum. Ama Cemile’nin aşkına hiç karşılık vermediğini bildiğim babamın, bana onun ismini vermesindeki korkaklığa kızdığımı biliyorum. Cemile, babamın kan kardeşi kocasıyla buraya geldiğinde, bütün ilişkile-

rimiz altüst oldu. Cemile'nin kocası, uzak yerlere çalışmaya gitti. O uzakta olduğu zamanlarda, babamın gelip, direnmiyorum, Cemile dediğini hatırlıyorum. Bana mı Cemile'ye mi diyordu bunu, hâlâ çözemedim. Bir akşam çıktı geldi. Deli gibiydi. Cemile, dedi, Cemile oğlunu kesti! Cemile, kendisiyle yatmadığı için babamı önce tehdit etmiş, sonra, bu oğlanı ke-serim ve beni elde etmek için oğlumu öldürdü, derim demiş. Babam aldırmamış. Çünkü inanmamış. Çıkmış. Sonra Cemile babamı aramış ve geri çağırmış; babam gittiğinde olup biteni görmüş. Bana geldiği zaman işte bu zamandı. Bu bebeğin ölümü kayıtlarınızda var mı dedektif?"

Murat Davman ter içinde susuyordu. Aklına takılmasını engelleyemediği soru, "bebeğin ölümü gerçekten de babanızın üzerine mi atıldı" gibi bir şeydi ve sordu.

"Evet. Cemile, önce kendi abisini babamın üzerine saldı. Onu babam öldürdü. Sonra, kocasının abisini babamın üzerine saldı. Babam onu da öldürdü. Bu sırada bebeği öldürmediğini söylüyordu. Söyleseydi, bebeği kimin öldürdüğünü söylemek zorunda kalacaktı. Cemile'nin kendi oğlunu öldürdüğünü kimseye söyleyemezdi. Babam, Yusuf Benhabip, kendisini kim işlerse işlesin utandıran böyle bir suçu bir kadına yükleyemezdi. Yalnızca kan kardeşine gerçeği anlattığını sanıyorum. O da masum olduğuna onu inandırmak için değil. Onun karşısında gerçek suçlu olduğunu düşündüğünden yaptı bunu. Kardeşine, Cemile'nin masum olduğunu anlattığına eminim. Cemile'nin çocuklarını öldürdüğünü, ama kendisi yüzünden öldürdüğünü kabul ettiren bir mantık geliştirdi ve onu inandırdı. Böylece kardeşini hem gerçeğe, hem gerçek katillerin masum olduğuna inandırdı. Ona, sadece sana anlatıyorum

gerçeği kardeşim, dedi. O öldürdüğüm abine ve Cemile'nin abisine anlatmadım. Onların bebeğin başını bedeninden ayıranın ben olduğumu düşünmeleri beni rahatsız etmedi. Ama sen bu ayrıntıyı bilmelisin. Babam bunları söylemiş olmalı. Kan kardeşiyle ne konuştuğunu bilmiyorum, çünkü öldükten sonra bana gelmedi.”

Murat Davman, “bu soruşturmanın neresinden tutabilirim” diye düşünüyordu. Yusuf Benhabip'in katilini yakalasa ne diyecekti? Bir dedektif, bu dünyaya nasıl girer? “Kardeşimi öldürdüm, bizim birbirimizi öldürmemiz yazılıydı” diyebilecek bir adama nasıl yanaşacak? O sarışın edalı esmer güzeli Cemile'yi nasıl bebeğini öldürmekle suçlayacak?

“Bunları bana niye anlattın kızım,” dedi Cemile'ye, öyle yorgundu ki, “herkesten saklanıyorsa benden de saklayabilirdin.”

“Bu benim babamın ülkesine ait olmayan yabancı tarafım” dedi Cemile, “siz Cemile'yi çok sevmiştiniz, değil mi?”

Hepsi Bu!

Yusuf, nicedir çıtı çıkmayan dedektifin güvensiz bir yay çizen sırtına bakıyordu. Ses ve hareket yoktu. Pencereden dışarı bakan şu dedektif neden yüzünü göstermiyor, diye düşündü, ne kadar dertli ki, odanın içinde değil.

Yusuf, kaçır gibi değil, rahatsız etmekten korkarcasına; aralarında bir cinayet soruşturması yapılmamış, kendisi hiç tanımadığı birini nasıl öldürdüğünü anlatmamış gibi, sessizce, toplandı gitti.

O zaman dedektif Murat Davman pencereden yüzünü çevirdi. Yusuf'un yarı açık bıraktığı kapıya baktı. "Acaba beni sevdi mi" diye düşündü.

İki yataklı otel odasında, yatakların birinin üstünde bir ceset bulunmuştu. Bir pazarlamacıya aitti. Oda arkadaşı, kayıtlara göre Yusuf isimli bir başka pazarlamacıydı. Bunlar, buralarda küçük parça mamulleri esnafa ve bazen doğrudan isteyenlere uygun koşullarla satan gezgin adamlardı.

Yusuf adlı oda arkadaşı, oteli sabah olmadan terk ederken, “odadakine bakın” demiş, çıkıp gitmişti. Otelin gece bekçisi, uyur uyanık, bu sözlere hiç itibar etmemişti elbette. Odadaki, anahtarını temizlik için bırakmayıp, işine gücüne gitmek için de çıkmayınca, birini gönderdiler yukarı.

Çıplak, bölünmemiş duvara takılmış lavabodan su damlıyor, açık pencereden esen rüzgâr, naylon tül perdeyi sallıyordu. Yataktaki ceset mor, çarşaf ıslaktı.

Polis, “odadakine bakın” deyip giden adamın meramını anlamakta zorluk çekti. “Odadaki rahatsız” demeye mi getirmişti, “Adam öldü, gidin kaldırın” demeye mi?

Polisler, bu iki adamın otel kayıtlarına göre geldikleri yere haber salıp, yardım istediler. Yardım, dedektif murat Davman olarak geldi. Murat Davman, odadan en son ayrılan, demek ki ardından bir ceset bırakan yolcudan başladı işe. Ölüyü değil, ölünün oda arkadaşını soruşturdu. Ölünün bu şehirde geçirdiği hayatı değil ama oda arkadaşınınkini merak etti. Halbuki, biliyordu, cinayeti başkası da işlemiş olabilirdi ve bu muhtemel katil maktulün bu şehirdeki günlerinde gizleniyor olabilirdi.

Bu yolcunun, yani Yusuf’un ve maktulün bu şehirde çok çok altı gün kaldığını öğrendi. Ama ikisi de aynı süre: “Birisi bu

süreyi ölerек doldurdu, birisi giderek,” dedi dedektif, söylediklerini lüzumsuz bularak.

Murat Davman’ın hali yoktu. Kendisini bir tür inançsızlığа gönderen yılgınlık içindeydi. Büyük göğüslü kadınların masum, küçük göğüslü kadınların aşüfte yüzleri onu çoktandır etkilemiyordu. Kendini incinmiş hissetmesi alışık olmadığı bir duyguydu. “Bu soruşturma, kötü günlere geldi, kahretsin” dedi kendi kendine. Kimi zaman ağlattığı, kimi zaman dizinde ağladığı, sarışın kadının yanında henüz ayrılmıştı. Onun, dili dolaşarak söylediklerini yeniden yeniden duyuyordu. “Bizler, senin gibi adamlara muhtacız; korunmamız lazım. Güzel adam, sevebilecek olduğumuz, hayata dair bir garanti vermez. Biz öyle adamları, bizi koruyacak olan senin gibiler varken seçeriz. Bu seçim bizim hayatımız.”

Bir ölüyle bir kaçığın hayatının peşindeydi işte, hepsi bu!

Şehir küçüktü. Büyük bir liman şehrinin az uzağında bir tür nefes alma imkânı olarak kurulmuş gibiydi. Liman şehrinin hengamesinden kaçanlar, bu küçük sahil kasabasına kendilerini atıp, kayıplarını arttırıyor, kazançlarını tüketiyordu. Eski balıkçılık ve ziraat erbabı bu küçük yer, sefahat ehli başka bir küçük yer haline gelmişti. Tütün ve çay depoları batakhaneye dönmüş, geceler, kan ve kusmukla biter olmuştu.

Davman, otel müşterisi Yusuf’un nerelere gittiğini öğrendi. Oralara gitti. Yusuf’un altı gün içindeki görüşmeleri pek azdı. Hemen hemen tek: Bir kadın.

Hepsi Bu!

Yusuf bu kadınla altı günün son üç gününde, ayrılana kadar her akşam, işte şu bulunduğu masanda beraber olmuş. Son gece çıkıp, yanlarında ikinci bir erkek, gitmişler.

Murat Davman, hayatın kulağına kötü şeyler söylemesine alışık birinin umursamazlığıyla gerekli soruları üretti: Daha önceden tanışıyorlar mıydı? Öldürülen adam ortak düşmanları mıydı?

Bu fikirlerin izinde mekânın sahibine sordu: “Ne zamandır tanışıyorlardı?”

Adam şaşırды, “Ne bileyim” dedi, “yeni tanışmış gibiydiler. Ne zamandır tanışıyorlar sorusunu bana hiç düşündürmeyecek kadar.”

“Peki o zaman nasıl tanıştılar?”

Mekân sahibi duraksadı. “Evet” dedi, “burada bir anormallik olabilir. Oğlan uzun süre karşısındaki masada oturup kadını seyretti.” Bunu söylerken, pencerenin önündeki masayı ve karşısındaki bir diğerini işaret etti. Pencerenin önünde, denizi gören, denizle arada kalan yoldan da oturanın görünebileceği masada kadın oturuyordu; salonun ortasına düşen masada ise Yusuf.

“İkisi de çok sigara içerdi” dedi adam, “kadın meyve suyu, adam konyak istedi. Oğlan sonunda yanına yaklaştı kadının. Tabii ki hiç dirençle karşılamaksızın oturdu. Çünkü kadın orospuydu.”

“Oğlan bilmiyor muydu kadının orospu olduğunu?”

“Sanmıyorum. Onu yabancı sanıyordu sanırım. Yalnızlığındaki cesareti de yabancılığına yoruyordu herhalde.”

Murat Davman başka şeyler sorabilecekken sıkılmaya başlamıştı ki, mekân sahibi onu uyardı, gözlerini kapı yönüne çevirdi ve geleni işaret etti.

Gelişi ve salınışıyla kendinden emin, buraların kadını hoppa bir kız. Murat Davman’ın göz ucuyla bakarak otururken, gözlerin üzerinde olmasından mahcup, okul kaçağı bir liseli... Irkı başka gibi, ama neden bu denli yerli?

Murat Davman kadına yaklaştı: “Konuşmak istiyorum,” dedi “ben polisim.”

Kadın, Murat Davman’la gözgöze gelişinde gösterdiği mahcubiyeti hatırlamaz gibi, kendinden emin, doğrudan konuya girdi: “İki adam öldürdüm,” dedi, “çevreme lanet saçıyorum.”

“Siz mi?” diye sordu dedektif, oyunu sürdürerek, “siz mi öldürdünüz?”

“Aslında beni öldürmek istiyorlar, ama başkası ölüyor. Ben ne tetiği çeken olabiliyorum, ne öldürülen.”

“Hadi sizi öldürmek istemiş olsunlar, ama nasıl katil olmayı da kendinize yakıştırıyorsunuz ki” diye sordu Murat Davman.

“Öldürme sebebi eğer, mesela bir hakarete uğramaksa, en çok hakarete uğrayan benim. Ölenler de öldürenler de beni incittiler. Sizce katil olmak için yeterli değil mi? Değil mi ki herkes buna benzer nedenlerle öldürüyor.”

“Sizi Yusuf da incitti mi?”

“Evet.”

“Neden?”

“Hayatıma bir trajedi daha sokmaya hakkı olduğunu iddia ederek.”

“Neydi bu trajedi?”

“Bir aşk imkânı ve bir cinayet.”

“Oda arkadaşını o mu öldürdü” diye sordu ve uyanık bir dedektif süsünü abartarak, “elbette” dedi.

“Evet haklısınız, o öldürdü. Ve bunu âşık gibi yaptı. Öldürmesi hayatımı karıştırdı. Ama ona âşık olmamın bir tür koşuydu bu.”

“Oda arkadaşı sizi incitti mi?”

“Hayır, onu tanımıyorum bile.”

“O zaman size aşkını sunmak için onu öldürmesi gerekir miydi?”

“Oda arkadaşını tanımıyorum. Onun kim olduğu o kadar önemli değil. Kocamla benim yanımdan ayrıldıktan sonra öldürdü onu. Bunun bir anlamı olduğunu hissediyorum ve bu bana yetiyor.”

“Kocanızla mı?”

“Evet,” dedi kadın ve başını pencereye çevirdi.

“Murat Davman bilemediği bir duyguyla kaçıp gitmek istedi; “koca” sözcüğü ve “baş çevirme” eylemi yüzünden... Aradaki suskunluğun uzamasından korkarak sordu:

“En son gece üçüncü bir adam ve Yusuf’la berabermişsiniz. O adam kocanız mıydı?”

“Evet.”

“Yaptığınız işi biliyor mu?”

“İşimi o kurdu.”

“Zalim biri olmalı.”

“Beni öldürmedi. Beni dünyada en çok seven adam o. Benim dünyada en çok sevdiğim adam o.”

“Ama Yusuf’u sevdiğiniz...”

“Hayır, o aşk imkânı, aşk değil.”

“Neden buna ihtiyacınız var?”

“En çok sevdiğim adamla ilişkimiz artık aşk ilişkisi değil. Onun öcünün izini sürüyoruz. Öyle bir aşka ihtiyacım var ki, bana gerçek aşkımın daha önemsiz olduğunu kanıtlayabilir ve ben çıkabilirim buradan.”

“Kanıtlayamadı mı?”

“Acele etti.”

“Yine de anlayamıyorum. Kocanız nasıl oluyor da buna göz yumuyor?”

“Bunu Yusuf anladı.”

“Kocanız mı anlattı Yusuf’a?”

“Ben Yusuf’a kocama âşık olduğumu, onun bana dokunmadığını, ama başkalarının bana dokunması için bir düzen kurduğunu anlattım. Yusuf, kocama bunu sormak istedi. Ben, sorma Yusuf, dedim. Yusuf, onu öldüreceğini söyledi. Yapamazsın, dedim. Sonra kocama Yusuf’u anlattım. Kocam, onu göreceğim, dedi. Beni ikna ederse, göğsümü açacağım ve belki de kurtulacağım.”

“İkna eden kocanız oldu.”

“Evet.”

“Kocanızla mı görüşmem gerekiyor?”

“Sizinle görüşmeyecektir.”

“Neden?”

“Siz Yusuf değilsiniz.”

Murat Davman, kalkıp gitmeye yeltendi. Sonra, kadının yanına geldiğindeki bezgin yüz ifadesini, sonra bu ifadeye eşlik eden sözleri hatırladı. “Son bir soru hanımefendi” dedi, “iki ölü adamdan söz ettiniz. İkincisini ben bilmiyorum.”

“Onun Yusuf’la ilgisi yok dedektif. Boşboğazlığıma verin.”

“Bunu da mı kimse anlatmayacak bana” diye sordu Murat Davman, dışlanmış gibi.

“Bakin bunu Yusuf’tan dinleyebilirsiniz” dedi kadın, “sanki o sizi sevecek.”

Dedektif, kulaklarında “Sizi sevecek” sözleri, “Bir cinayet delilini bırakıp gidiyorum” duygusuyla genç kadının yanından ayrıldı.

Bu küçük şehirde başına gelecek bir felaket yoktu.

Âşık olduğu ve kendisine âşık kocası tarafından erkeklere sunulan bir kadın; bu kadına âşık olup kocasını öldürmeye karar vermiş bir genç; bu genci ikna edecek kadar sağlam nedenleri olan bir koca; bütün bu hikâyenin faturasını ölererek ödeyen bir yabancı... Dedektif, böyle bir konuyla ilgileniyordu.

Hepsi Bu!

Murat Davman, Yusuf'un bağılı olduğu pazarlama şirketini aradı. Oradan, Yusuf'un normal turundan saptığı, sıradaki bir başka sefahat şehrine gitmekten çayıp, ülkenin içindeki boz topraklara yöneldiğini öğrendi. Kurşuni bir güz sabahı, donmuş bozuk asfalt kokusu üzerine sinmiş bu eski kentin otellerinden birinde, Yusuf'un kaydını buldu. Odasının aranmasına izin vermeden yukarı çıktı. Koridorun ışıkları, doğmakta olan güne karşı aydınlığa değil, karanlığa yardım ediyordu.

Odanın kapısını çalmadan açtı. Çıplak, bölünmemiş duvara takılmış lavabodan su damlıyordu. Bu odada tek yatak vardı ve üzerinde elbiseleriyle hiç yatmamış gibi oturan güzel yüz-lü genç çocuk, başını kaldırdı. Ürkmüyordu, "Ben öldürdüm" dedi.

"Peki kaç cinayet var" diye sordu Murat Davman.

"Ben birini öldürdüm" diye cevap verdi Yusuf.

"Öbürü kimdi?"

"Onu tanımıyorum, önceki bir hikâye o."

"Kim olduğunu bilmeniz için tanımanıza şart değil."

"Bana herhalde neden öldürdüğümü soracaksınız. Cinayetin nedeni o önceki hikâyeye ilgili."

Murat Davman, katil tarafından yönlendirildiğini hissetti. Canı sıkıldı. "Kadının nesiydi o? Benim merak ettiğim sırayla konuşacağız" dedi.

“Sevgilisiydi” dedi Yusuf, konuya ilgisini kaybetmiş gibi.

“Ne zaman?”

“İki yıl önce.”

“Peki sen anlat” dedi dedektif, teslimiyetini ifade eden yüzünü göstermemek için başını çevirerek ...

“Ben bu kadını tanıdığımda, bu işi yapması için bir sebebi olmaması gerektiğini hissettim. Onu çok beğenmiştim ve ciddi olarak oturup konuşmak istiyordum. Ben hep geziyorum ve her kadın trenin penceresinden görülüp sevinecekken kaçıp kaçıp gidiyor. Böyle olmasını istemediğim türden bir kadındı o. Ona yaklaşmaya çekiniyordum ama bir de öğrendim ki param varsa zaten yaklaşabilirmişim. Hayal kırıklığına uğramadım, hayır. Ama bu parayla çalışma hikâyesinin sebepsiz olduğunu düşündüm. Bu defa bunu anlamaya çalıştım. Kadını beni biraz dinledi. Sonra erkeklerle yattığı yere götürdü. Konuştuk. Bundan iki yıl öncesini anlattı.

“Kocasını çok seviyordu. İyi anlaşıyorlardı. Arkadaşları vardı. Herkes için örnektiler. Kocasının üzerine titriyordu. Onu şımartıyordu. Her şeye hakkı olduğunu, her şeyi elde edebileceğini düşünüyordu kadın. Bir erkeğe ilgi gösterse, bunun kocasına rakip olacağı düşüncesi ona yabancıydı. Çok gençti.

“Kocasını o kadar sevecen, o kadar anlayıştı ki, onunla sevişmesi bile masum bir oyun gibiydi. ‘Şırl şırl akan bir derenin kenarında, güneşin sıcaklığı altında, huzurla uyumuş yaşıyoruz’ dedi bana.

Hepsi Bu!

“Bu sıralarda huzuru bozan bir şey oldu. Arkadaşlardan biri, huzurun değil, huzursuzluğun güzel olduğunu hissettirdi ona bir an. Huzursuzluğu savunan adam, öldü.”

“Ve ezeli huzursuzluk başladı.”

“Evet. O adamı kocası öldürdü. İkisini de öldürmeyi düşünüyordu. Ama karısına kıyamadı. Ona, ‘madem huzursuzluk istiyorsun, yaşayacaksın’ dedi.”

“Ondan sonra karısını satmaya başladı.”

“Evet. Ve ona hiç dokunmadı.”

“Ama kadın şimdi huzuru arıyor.”

“Ama kocasının bir zamanlar verdiği gibisi artık olmaz. Onun aradığı huzur, bir koruyanın, mutluluğu tarif ve tayin edenin verdiği huzur değil.”

“Ama siz kocasının gerekçelerini anladınız.”

“Ona hak vermedim. Ama suçlu değildi. Tam zıttı tarafından vurulmuştu. Kendisini hem güçlü ve hem iyi sanan birinin, küçücük bir pislik olduğunu hissetmesi yıkıcıdır. Yıkıcı da oldu.”

“Güçlü insanın iyi olabileceğine kimse akıl erdiremez” diye mırıldandı Murat Davman.

Yusuf, başını kaldırıp ona bakacaktı ki, bu sözleri duymamış gibi yapmasının iyi olacağını düşünüp caydı. “Bense,

dedektif” dedi, “muhtemel bir müşteriye öldürdüm sadece.”

“Kocanın kurduğu düzene saldırdınız.”

“Oda arkadaşım, her gece gittiğimde bana kadınlardan, seksin eğlencesinden bahsederdi. Bir gezgin olarak her gittiği şehirde bulduğu yeni kadınların hayatını nasıl zenginleştirdiğini anlatırdı. O akşam, bütün hikâyeyi öğrenip otele döndüğümde, o, bana yeni şeyler anlatmak için bekliyordu. İlk cümlesini bitirmeden boğdum onu.”

“Hepsi bu?”

“Hepsi bu.”

Murat Davman kalktı, pencereye gitti. Yüzünü dışarı çevirdi. Gün öğle yüksekliğine varıyordu. Yabancılarla yerlileri ayırmaya mahir her kent gibi bu kent de hazırды.

Hayatın gurbette sürüşüyle eve gidemeyiş, evi olmayış, kaderini birleştiren lokantalar, soğuk sokaklara buhar salıyordu.

Dedektifin sırtını döndüğü yerde, odada ise, açık bir dosya vardı. Masum yüzlü cinnetin sıcak kanı, bu dosyaya damlayıp duruyordu. Murat Davman, “Elim kanın içinde” diye düşündü.

Sonra bir çarşafa sürtünüş sesi duydu, minik ayak tıptırtısı... Deniz kenarındaki barda kendini seyrettiren, üzerinde biriken hayranlığı kocasının öcüne tahvil eden kadını hatırladı; o

Hepsi Bu!

hiçbir yere ait olmaz gibi durup alabildiğine yerli, görmezlik-
ten gelmenin yazık olacağı kadını ... Sonra onun beklentisiz
aşığı Yusuf; şu odadan süzülerek çıkan ...

“Gidiyor işte,” dedi, “acaba beni sevdi mi?”

Senin On Dört Yaşın

Murat Davman, ilk ifadeleri alan polislerle anlaşıyordu. O, kocasının öldüğünü polislerden öğrenen bir kadının bu ilgisizliğini normal karşılıyordu; kocasının cesediyle aynı çatı altında iki gece kalmış olsa bile... Polislerse, kadının yalan söylediği konusunda ısrarlıydı. “Anlayacağız” dedi ve kadının olduğu odaya girdi.

Kadın, beyaz saçlı, dik omuzları ve ifadesiz, sert yüzüyle, gözleri kupkuru, oturuyordu. Dedektifin varsayımı, kadının kocasıyla zaten uzun zamandır ayrı olduğu yönündeydi.

“Hanımefendi, kocanızla ne zamandır ayrısınız” diye sordu, bu varsayımı kullanarak.

Kadın yüzünü çevirdi, bir an çok dikkatle, ilgiyle dedektifin yüzüne baktı; yüzünün sert hatlarının yumuşamasına engel olamıyordu, gülümsemeye çok yakın bir ışımayla sordu: “Beni tanımadın mı Murat?”

Murat Davman oturdu. Belki 35 yıllık bir maceraya döndü. “Kocanın katilini öldürtebildin mi Rana,” dedi sevgi dolu ama bitkin bir sesle.

“Bin yıl geçti Murat,” dedi kadın, “kocamın katili bin yıl önce öldürüldü. Onu öldüren adam, ikinci kocam, şimdi içeride yatıyor.”

“Kocanın katiliyle evlendin” dedi Murat Davman, kadının kucağında bir küçük oğlanla yanına gelişini, kocasını öldürdüğünü anlatışını hatırlarken. Sonra, içeride yatan cesedi, Rana’nın ilk kocasının katilini öldüren, bu nedenle Rana’yı hak eden ikinci kocayı merak etti: “Onu sevdin mi?”

“Hayır” dedi kadın, o zaman Murat Davman, bir sırdaş gibi sordu: “Onu sen mi öldürdün Rana?”

Kadın, “hayır” derken, bir sırdaşa değil bir polise cevap veriyordu.

Murat Davman, rolünü benimsedi, bir polis gibi sordu:

“Hiçbir şey duymadın mı?”

“Hayır.”

“Aynı evdesiniz.”

“Ev büyük. Odalarımız ayrı. Haftada bir görüştüğümüz olurdu.”

“Oğlun nerede Rana?”

“Burada oturmuyor.”

Murat Davman, oyunu sevmeydi. “Canını sıkma Rana” dedi. “Yarın yine geleceğim. İstersen ara beni.”

Kadın, yüzü Murat Davman’ı ilk gördüğü zamanki gibi ışıyarak baktı: “Neden kabul etmedin Murat? Kabul etseydin içerde bir ceset olmazdı şimdi.”

“Bin yıl önceydi Rana” dedi dedektif, “neden kabul etmediğimi hatırlayacağım sanıyorum, birkaç gün içinde...”

Murat Davman, yeşillikler arasındaki konak yavrusundan çıktı, kesme taş döşeli iç yoldan caddeye çıkarken, dönüp eve baktı ve düşündü: Kocasının öcünü alan adam, bu servete mi talip oldu, yoksa Rana’yı gerçekten sevdi mi? Kadının, biraz önce kendisini gördüğünde nasıl gülümsediği geldi gözünün önüne. Sonra solgun ve sert yüzünü hatırladı. “O öldürdü” diye düşünüyordu, “ama göğsünü gererek, ben öldürdüm, demeye gerek görmüyor. Yoksa, kendini saklayacak biri değildi o. Hayatımı değiştirecek önemde değil onu öldürmem, diyor olmalı, yaşlıyım, önemsiz ayrıntıların temizlenmesi neden beni yorsun ki?...”

Murat Davman gönlünün eğlencesi hoş sarışının çalıştığı yerden alıp evine getirdi. Dekoltesini giydirdi, kahve ve konyanın yerinin aynı olduğunu söyledi ve yüksek arkalıklı berjerine oturdu. Dedektif, “hayatım kolaylaşmayacak, ne yapsam” dedi kadına.

Sarışın kadın, “kahve, konyak ve benim gibi avuntulara boşuna inanınız” dedi. Şimdi farkındasınız ki olmuyor. Bunu nasıl anladınız?”

“Bir zaman hepimiz masumduk. Bize o zamanı hatırlatan her şey kendimizi kandırdığımız avuntularımızdan güçlü oluyor.”

“Bu defa bir avuntu değil, bir arkadaş olayım, isterseniz anlatın bana” dedi kadın.

“Siz beni avuturken de arkadaşımınız,” dedi Murat Davman, “ama evet, dinleyin:

“Rana’yla aynı şehrin çocuklarıyız. Onu daha 14 yaşımdayken ilk kez görüşümü hatırlıyorum; bu görüş, kadınlarda neyi sevebileceğime yönlendiren bir kılavuz oldu benim için.

“O, 12-13 yaşında olmalıydı. Çok güzeldi. Benden çok daha büyük erkeklerin ilgisini çekerti. Bir çarşı gezmesinde onu gördüm, bu ilk görüşüm. O dükkânın sahiplerini ve müşterilerini tanıyordu, serbest bir kızdı, çevresindekiler onunla çok ileriye gitmeden ama kabaca ve ortak bir dille flört ediyordu. Kız, hoşlandı ya da katlandı, ama öyle bir an geldi ki, özel olarak bir söz ya da saldırı değil, bir an geldi, belki tacize karşı yüreğinde sessizce biriken tepki gizlenemedi, yüzü kızardı;

neşesi titredi. Biraz önceki serbestliğiyle yüzünün kızarması arasındaki uzaklığın anlamsızlığını bilecek kadar kadın, bunun engelleyemeyecek kadar çocuktu. Ona âşık oldum.

“Hiçbir zaman yanaşmadım. Uzaktan izledim. Ama büyüklüme bu acımı anlattım, kısa sürede bütün bir şehrin konusu oldum. Ama onunla hiç karşılaşmadık. O hep biliyordu. Küçük bir aşığının olduğunu duyuyordu. Muhtemelen gülüyordu.

“Birkaç yıl sonra, ben nispeten eli yüzü düzgün bir delikanlı olduğumda, o, bir bakıma ezik bir genç kız olarak çevreme geldi. Ezikti, çünkü herkesten farklı oluşu nedeniyle ismi çevresinde bir şöhrat oluşmuştu ve o, yadırganan bu şöhratinin farkındaydı. Bana o gelişinde ilgi gösterdi. Bense yeni çevremi değerleriyle kirlenmiş bir halde, onu bir anı olarak izlemekle yetindim. Rana gitti.

“Birkaç yıl sonra başka bir şehirde, kimsenin hiçbir sözüne itibar etmeyecek kadar kendine güvenen, peygamber asası kadar düz bir adamla evlendiğini öğrendim.”

“Bugün onu mu gördünüz” dedi sarışın kadın.

“Evet” dedi Murat Davman, “bu onu, bütün yakınlığımıza rağmen dördüncü görüşüm.”

“İkincisini anlatacaksınız.”

“O zaman genç bir polistim. Rana bulunduğu şehirden çıkageldi. Beni buldu. Buluştuğumuzda kucığında bir yaşında bir oğlan vardı. Oturduk, hâlâ çok güzel ama yüzü kaskatıydı.

Gözleri kupkuruydu. Bana hikâyesini acılı bir dille anlatmadı. Kuru, kesik cümlelerle, “Biri kocamı öldürdü” dedi. “Kocamı öldüren burada yaşıyor: Onu tanıyorum. Onu öldürürsen seninle evleneceğim.”

“Bu büyük şehirde, onun gibi bir kadına çok ihtiyacım vardı. Onun kadar yürekli, onun kadar sevgi ve sadakat dolu ... Onu ilk gördüğüm 14 yaşım, hızla yaklaşıyordu.”

Sarışın kadın Murat Davman’ın duygusallığını kesme ihtiyacı duydu. “Yapamazdınız” dedi, soğuk bir sesle.

Murat Davman başını kaldırdı ve sarışın kadına, duymak istediği bir cevabı istercesine sordu: “Neden yapamazdım?”

“Kocasını öldüreni öldürdüğünüzde, ona kocasını hediye etmiş olacaktınız. İkinizin ilişkisi, onun ölmüş kocasına borçlu olacaktı ve sizi asla sevmeyecekti. Sizi sevmedikçe, ona kocasını hatırlatacaktınız. O, hiç sizin olmayacaktı. Bunları düşünererek korkup, kabul etmediniz.”

“Çok acımasızsınız” dedi Murat Davman, “ben bir kanun adamı olduğum için reddettim onun teklifini.”

“O zaman yazık etmişsiniz dedektif” dedi kadın.

Murat Davman, odasına gitti ve yalnız yattı.

Ertesi gün Rana’ya gitti. Kadın aynı odada, aynı duruşla oturuyordu. Murat Davman’ı görünce o ışıltıya benzeyen gülümsemesiyle buyur etti.

“Bu ölü adamı neden sevmedin Rana?”

“Bana sahip olmak için öldürdü. Güzel bir kadına sahip olacağını düşünüyordu. Eli kanlı bir katildi. Bir fazla bir eksik düşünmedi. Beni bunun gibi adamlara bıraktın Murat.”

“O seni sevmedi mi?”

“Beni ölmüş kocamdan kıskandı. Kocamın yerini almak istedi. Onun intikamını almak için beni kabullenmeyi göze aldın, diyordu, beni kullandın, sen kocanla evlisin.”

“Seni dövdü mü?”

“Evet.”

“Bunun için mi öldürdün Rana?”

“Hayır.”

“Peki neden öldürdün onu?”

Kadın sustu. Murat Davman’a, bu kocasından bile eski aşığına baktı. “Çok inatçısın Murat,” dedi, “sana anlatacaklarımı hiçbir yerde bir defa daha duymayacaksın, dinle:

“Kocamın iki emaneti vardı bana: Benim bedenim ve oğlumun hayatı. Bedenimi, kocamın ruhunun yatışması için harcadım, o onaylar mıydı, bilmiyorum. Bunu ben seçtim ve onun katilini öldürterek, bunun karşılığında örselenmesi pahasına bedenimi sundum. Ama oğlumun hayatı üzerinde ko-

camın ülkülerini yadsıyacak bir şey yapamazdım. Öldürdüm ikinci kocam, beni oğlumun ezilişiyle elde etmek istedi. Benim bedenimin cömertliğinin yetmediği yerde, ruhumu, oğlumun üzerinden almak istedi. Oğlumu kaybettim.”

“Nasıl?”

“Oğlum, benim babam herhalde böyle değildi ve sen babam gibi olmayan biriyle berabersin, dedi. Bunu yeni mi fark ettin oğlum, dedim. Ben yeni büyüdüm anne, dedi bana. Uzun zamandır bu evde yaşamıyor oğlum. Bazen geceleri geç gelir, beni görür, gider. Üç gece önce geldiğinde yakalandı. İkinci kocam onu dövdü ve kovdu. O gece onu öldürdüm.”

Murat Davman susuyordu. Kadın önce başı öne düşmüş bu adamı izledi, sonra kuru avuçlarını saçlarında gezdirdi. Bir önceki günkü sorusunu yineledi: “Neden kabul etmedin Murat?”

“Kocanı unuttur muydum Rana; kocanın katilini öldürmeseydim de bana gelir miydin?”

“Benim teklifimi ileri götürmedin ki Murat. Bana onu unut, unut, yeni bir hayat kurarız, demedin.”

“Önce birlikte oluruz, birbirimize kavuşmuş oluruz, sonra istersek, birlikte sevdiğimiz bir ölünün öcünü alırız, demedin.”

“Bir fırsat yitirmiştik, bu kadın belki de yeni bir fırsat yaratıyor, demedin.”

“Bu kadın acılı, zamanında âşık olmaktan vazgeçip, kendine dost süsü vermiş olan bana, başka nasıl yaklaşabilir ki, demedim.”

“Bu kadın, şimdi ben onu reddettim, nereye gider, kimi bulur, demedin.”

“Kaçtım.”

“Kaçtım.”

Murat Davman çıktı. “Ama çok gençtim, ama çok eskiden oldu bunlar” diyordu sürekli kendi kendine. Uzun uzun yürüdü. Evine girerken, “önünde sonunda hepsi cinayet” diye düşündü, düşüncesine inanmadan, tedirgin...

Evde sarışın kadın sarhoştı. “Seni çok sevebilecek bir kadını kucaklamadın Murat Davman” diyordu peltek diliyle, “14 yaşına sahip çıkmadın. Söyle bana şimdi, hiçbir kadın seni sevmedi mi?”

Kan

“Burada bir cinayet olmalı” derken Murat Davman, daha hâlâ işin başında gibiydi. Oysa iş zabıta nezdinde çoktan çözülmüştü: Ölü kadının kocası gelmiş, onun hasta olduğunu söylemiş, anormal bir biçimde yapayalnız cesetten ibaret bir adli vâkadan, normal ölüm sınıfında adî bir ilgisizlik çıkarmayı başarmıştı.

Murat Davman’ın derdi ise şuydu: Yalnız başına geçirdiği trafik kazasında kaybettiği kanın geri verilmesi, üst sınıftan bir kadının kaderini “ölüm” kılığında ortaya çıkaramaz!

İşgüzâr bir hekimin şüphesi üzerine hastaneye çağırılan dedektif Murat Davman, şu cümleleri dinlerken hayranlık duydu: “Ölüm nedeni kan kaybı değil. Biz gerekeni yaptık. Verdiğimiz kan ona yaramadı diyelim sizin anlayacağınız terimle. Ama o bunu biliyor ve bunun tedbirini alıyor olmalıy-

dı. Neden bilmiyordu ve neden almadı? Bu anlamsız. Ölmeden önce bu kadını dinledim: Beni kurtardın gibi bir derdi yoktu ve hastalığını bildiğini, bir sırra sahip olduğu izlenimi edindiğimde anlamadım. Hoş kadındı. Bu basit bir ölüm değil dedektif.”

Murat Davman, kendine uygun birini bir hastanede bulduğuna şaşırarak sordu: “Kadın neden hoştu?”

Hekim, gözlüklerini düzeltti, kendisinden bir baş yüksek dedektife, onun sevgisini hissetmezcesine diklendi: “Soracağınız soru neden bu olsun dedektif?”

“Çünkü” dedi Murat Davman, “hoş bir kadın, öldürülmesi için neden biriktirmiştir. Acı da eğlence de kazanma hanelerine yazılır, her ikisi de bildiğim en geçerli cinayet nedenleri insanı, özellikle bir kadını hoş kılar. Eh, siz de bir şeylerden şüphe ediyorsanız, bu hoşluğun kaynağındaki hüznün ya da neşeden söz etmelisiniz.”

Hekim duraksadı. Kaza, kan, tedbir... Bildiği aritmetiğin çöktüğünü sezerek dağılmış cevap verdi: “O haliyle arada gülümsedi. Ama belli ki kaybetmişti. Anılarına gülümsüyordu. Anıları ne kadar yakın, diye düşündüm. Ölmekte olan birinin tüm ömrünü mü taşıyor, yaşayacağına inanan birinin az öncesini mi?.. Bilgeliğinin kaynağını ayırt edemiyordum. Ölebileceği için üzölmüyör, yaşayabileceği için sevinmiyordu. Hoştu.”

“Anladım” dedi Murat Davman, sonra kendisiyle birleştiği noktayı, bu bir daha görmeyeceği adama söyledi: “Ben de ol sam hoş bulurdum.”

Sonra, Murat Davman, intihar ihtimalini sormayı hekimle kurduğu “ilişkiye” ihanet sayarak, onun yanından ayrıldı. Değil mi ki hekim, kendisi kadar cinayetle intiharın eş ağırlıkta ihtimaller olduğunu biliyordu ve her ikisi de, amirlerine inat bunun bir kaza olmadığını farkındaydı.

Dedektif, kaza mahalline gitti. Kaza raporlarında bulunmayan bir şey aradı. Kaza raporunda, viraj alınırken gereken hız kesme sırasında oluşabilecek lastik izlerinin olmadığı bilgisi mevcuttu. Doğrudan uçuruma giden bir araç...

Tereddütsüz çizilen bir güzergâh mıydı bu, yoksa yolun algılanmasının kapılarını kapayan bir dış etki, uyuşturucu ya da alkolle çizilen kader mi? Murat Davman bilemedi.

Kadının parçalanmış lüks otomobilinin bulunduğu garaja gitti. Trafik zabıtasının üstünkörü aradığı araçta bulunan eşyalar listesinde dedektifin dikkatini çeken şunlardı: Kadının çantasında kimlik ve sürücü belgesi yoktu; bir bloknotun dolu olması gereken sayfaları eksik, gerisi boştu; üzerinde el yazısıyla “I need you ... I don’t need you” yazılı bir müzik kaseti vardı. Dedektif, listedeki nesne adlarına kadını merak edencesine şöyle bir baktı: Siyah mahfazalı, turuncudan kırmızıya dönük ruj, altın rengi metal zarflı bir fırça, uzun zincire bağlı mavi ve mor birer anahtar.

Sonra, kazanın geçirildiği karayolunda, başlangıçtan kaza mahalline kadar bulunan bütün benzin istasyonlarına gitti. Arabayı, kadını tarif etti. Soruşturmasının ara sonucuna ulaştığında sevindi elbette ama, harcadığı emeğin kalitesizliği üzdü onu: Benzin istasyonlarındaki soruşturmaya,

yolculuğa çıkış yerinden başlamıştı, oysa kaza yerinden geri dönseydi, vakit kaybetmeyecekti; çünkü oradan geriye doğru ilk istasyonda aradığını buldu: Kazadan önce kadının yanında bir adam vardı, tam da bu istasyonda kadından ayrılmıştı!

Adamın eşkalini aldı, polis ressamlarını tanıkların yanına oturttu, resimler çizdirdi. Adamın otomobilin aksamıyla ilgilenip ilgilenmediğini soruşturdu. İlgilenmemişti. Kadınla kavga edip etmediğini sordu, etmemişti. Elinde bir çanta, bir süre istasyonda beklemiş, kadının gittiği yönün tersine giden bir araca binip gitmişti. Kadın kaza geçirdiği sırada yanında yoktu. Onu öldürmemişti, öyle mi?

Murat Davman elindeki kuşku malzemesini ardı ardına sıraladı ve kendine şu soruları sordu:

1. Hekim kuşkuluydu, çünkü bu türden bir kadın kan hastası olduğunu bilmemezlik edemezdi. Neden daha sağken söylemedi?
2. Kadının üzerinden, çantasından kimlik çıkmadığı gibi, böyle hastalara dair bir uyarı belgesi de çıkmamıştı. Kadın kendini neden kimliksizleştirdi? Ya da onu kim kimliksizleştirdi?
3. Kadın otomobilini doğrudan uçuruma sürdüğü intibasını uyandırıyordu. Ayrıca hekimin dediğine göre, yaşamak için direnmemişti. Ölmeye özgür iradesiyle mi karar vermişti, ölmek zorunda olduğu ona hissettirilmiş miydi?

4. Arabadaki adam, kazadan hemen önce ayrılmıştı; kadını bu ayrılış mı dikkatsizleştirmişti?
5. Adamın, istasyondan ayrılırken elinde bulunan çantada, kadına ait bir şeyler var mıydı?
6. Ve son olarak: Cinayet ne demektir Murat Davman?

Dedektif intihar ihtimalini ayıklamadan cinayeti soruşturdu. Nereden başlayabilirim, şeklindeki bir sorunun anlamsızlığı konusunda yeterince tecrübeliydi ve elbette ki ölü kadının kocasından başlamayacaktı; o karısının ölümüne bir hekim ve bir dedektif kadar merak duymayan adamdan...

Arandı dedektif. Ve aslında “kocanın merak duymadığı” bilgisinin yanlış olduğunu öğrendi. Onun, karısını esirgeyen, karısının adını hastane, karakol, adliye koridorlarına düşürmektense, ölüşünü sineye çekmeye hazır, intikam duygularından azade, boynunu bükük, ama tam da böyle olduğu için kılıcını her an çekip kan dökebilecek tarzını bildi. “Dokunmayın benim yarama, rahat bırakın. Sizi, bebeğimin cellatlarını unuttum” diyen halini...

Kendisinin de “kendi bebeğinin” celladı olduğunu hiç aklına getirmeden!..

Murat Davman, mesleğe ilk başlayan polisi ilk uyguladığı soruşturma yöntemini izleyerek yürüdü: Kadının çevresini araştırdı. Kadına uzak ve boşboğaz insanların bilgisini elde etmek için dedikodu iştiağını kullandı. Ona yakın ama ke-tum insanların bilgisini elde etmek için de, zanlı durumuna düşebilecekleri imâsını...

Heyecan verici bir ölümden hayatlarına renk katacak insanların arasında yaşıyor ve ömrünü burada bitirmek istemiyordu kadın. Murat Davman, tam da kadının ömrünün bittiği yeri soruşturduğunu sezdi. Çok ümit beslediği dedikoducu çevreden edindiği bilgi, kadının kişiliğine ve durduğu yerdeki hoşnutsuzluğuna ilişkin, birkaç densiz izlenimdi, hepsi bu ...

İkinci çevreye yöneldi. Ketum ve kendisini, işin bir yönünden suçlu bulan insanların çevresine ... Orada her şey daha zordu.

Tüm yetkisini kullanarak, ek yetkiler alarak, kadının en yakınlarına gitti. Kimse, kadının özel yaşamını bilmiyordu. Buna inandı dedektif. Ha ... sıkıntılı bir kadındı, evet. Ortalıktan kaybolurdu. Ama geri geldiği zaman burayı cennet sayardık gibi lafları çok dinledi.

Kadının kocasına giderken, tek bilgi kaynağının bu adam olmasından utanç duyuyordu. Değil mi ki bu dedektif, her şeyi bilene en son ulaşırdı?

Adamın acısını hissediyordu Murat Davman, ama ona sempati besleyecek kadar etkilemiyordu onu bu acı.

“Çözemediğim bir biçimde zanlısınız beyefendi” dedi adama, “Sizinle konuşmam gerek ve karınızın ölümünü açıklayabileceğinizim farkındayım. Gerçekleri saklarken karınızı kolladığınızı hissettiriyorsunuz bana, buna inanabilirim. Ama benim kuşum, kendinizi de kolladığınız yönündedir.”

“Bu dosyayı kapatmamak için bir nedeniniz olamaz dedektif. Karımı trafik kazasında kaybettim ve bunun acısını sizin işgüzar tecessüsünüz bayağılaştırıyor.”

“Karınızın yanında bir erkek olduğunu biliyor muydunuz?”

“Karım kazada yalnızdı.”

“Sadece otomobil uçuruma gittiği anda yalnızdı; sözünü ettiğimiz kazanın, anların peşpeşe gelmesinden oluştuğu yönünde kuşkularım var ve bu yöne bakınca sizi de görüyorum.”

“Karımın bütün yaşamını bilirim. Bende sizdeki bilgi yok dedektif.”

“Karınızın sevgilisiyle olan yaşamını takip ettiniz öyleyse.”

“Evet, onu sıkacak, bunaltacak ilişkilere girmemesi için telkinimi yaparım; gereken bilgiyle donanarak.”

“Sevgilisi kimdi? Bu bilgi de bende yok. Bu sorumu, otomobildeki adamın sevgilisi değil de sizin tuttuğunuz kiralık katil olduğu kuşkumu düşünerek cevaplayın.”

“Karım öldürülmedi dedektif, otomobilde yalnızdı, kaza geçirdi. O sözünü ettiğiniz adam, sevgilisi de olabilir ama sizin kuşkularınızı besleyecek kadar önemli olduğunu sanmıyorum.”

Murat Davman sustu ve hayatı kolaylaştırmaktan hoşlandığı besbelli bu adama kuşkulardan değil nesnelerden söz etme-

nin daha akıllıca olacağını düşünerek, “Karınızın kan hastası olduğuna dair uyarı belgeleri nerede?” diye sordu. Etki tam oldu; adam ilk kez kendinden emin değil, çözümsüzlük sıkıntısıyla, “Otomobilden çıkmadı” dedi, “Hep yanında taşırdı halbuki.”

“Şimdi söyleyin bana, neden yanında değildi?” dedi Murat Davman, acımasızdı: “Biri aldı onları.”

“Kimse yapamaz” dedi adam öfkeli ama inançsız. Ama de-dektif yolunu bulmuştu artık: “Yaptı.”

“Yanındaki adam, öyleyse” diyerek başını önüne eğdi adam.

“Kimdi o, biliyorsunuz.”

“Evet. O... Yusuf.”

Murat Davman, polis ressamlarına çizdirdiği resimleri cebinden çıkardı. Kadının kocasının burnuna dayadı, “İşte bu mu,” diye sordu kendinden emin.

Koca, resimlere baktı, hayal kırıklığı içinde, “Hayır bu olmaz” dedi, “Bu benim dediğim adam değil.”

Murat Davman sıkıldı. Adamın doğru söylediğinden emindi. “Biri daha var ve o beni kadının yanındaki adama ulaştıracak” derken kendi kendine, kadını düşündü: Mütereddit şarkı sözü dolu kasetler, zor bulunan abartısız renkte rujlar, zincir ve yaban renklerle vurgulanmış ev anahtarları, kaybolmuş sayfalarında kendini anlatan bir bloknot...

“Kim” dedi, Murat Davman, bıkkın sesiyle, “kim peki Yusuf?”

“Benim ölçülerim onun ölümdeki payını tartışıyor” dedi adam, üzgün ve hırçın.

“Sizin ölçüleriniz, ölü bir kadının yaşamına yönelik. Karınızın yaşamı ölçülerinize sığdı mı? Siz bana Yusuf’un adresini verin. Takip etmiş olmalısınız.”

Murat Davman adresi aldı, sonra otomobilden çıkan müzik kasetini istedi. Koca, bu ayrıntıyı hatırlamak istemedi, sonra önemsemez göründü, sonra kapalı bir kapıyı açıp, girdi, çıktı elindeki kaseti uzattı. Murat Davman, aralık kapının ardında nesnelerin dizilişindeki yası gördü. Gene de bu evden ayrılırken, adama döndü ve kendini alamayıp, “Karınız için ne kadar önemliymişsiniz ki, sizi ölerek terk edebildi” demiş bulundu.

Adresinde tabii ki bulamadı Yusuf namlı adamı. Eşinden dostundan sormayı denedi; yalnızdı, işsizdi, yaşı kırkı geçenlerin çevresinde hatırlanıyordu; gün doğmadan evini terk eden bir kadının varlığından söz ettiler...

Murat Davman, adamın izini, uzak şehrin banliyösündeki baba evine kadar sürdü; kadının kaza geçirdiği günlerde bu kır evine geldiğini, evden hiç çıkmadığını, buralı olmayan kendisinden genç bir arkadaşının ona yiyecek ve içki taşıdığını öğrendi. Baba dostlarından bir komşu, “Bizim Yusuf gençliğinde şiir yazardı, bu oğlan onları okumuş, sevmiş, buraya gelmiş” dedi. Sonra sözü edilen bu ikinci adamın evden çıktığı, alışveriş yaptığı, tekrar eve döndüğünü kendi gözleriyle gördü Murat Davman; gözleri bu hayatı idame ettirme kurye-

sinin, kadının hayatının bitiş arifesindeki meşum yol arkadaşı olduğunu da söyledi ona.

Sonra adamın ardından, açık kapıdan içeri girdi Murat Davman, gencolan başını çevirdi, yaşlı olana, Yusuf’a baktı sonra; dedektifi, Yusuf’un bu şehirdeki bir tanışı sanmıştı belli ki... Yusuf ise hiç oralı değildi; elindeki içki bardağı, kanepede ayaklarını uzatmış, pencerenin dışındaki nihayetsiz sulara bakıyordu.

Murat Davman, gözlerini odanın içinde gezdirdi, bir kasetçalar buldu, cebinden çıkardığı üzerinde el yazısıyla “I need you, I don’t need you” yazılı kaseti yerleştirdi, Yusuf, ancak müzik yükseldiğinde başını çevirdi, dedektifle göz göze geldi, hiç de sarhoş değilmişçesine, düzgün bir dille şunları söyledi: “Benim her şey gibi kendisine de kaybetmemi sağlayacak yöntemleri biliyordu; ama disiplinsiz olduğu için kendisini kazanmamı engelleyemedi; beni seviyordu evet, eğer aradığınız cevap buysa ve her kimseniz...”

“Herhangi biri değilim,” dedi Murat Davman, “bir cinayeti soruşturduğumu düşünüyorum ve şu yanınızdaki genç adamı cinayet zanlısı olarak yakalayacağımı umut ederken ve size sadece onu nerede bulacağımı sormak için gelmişken, daha iyi bir av bulduğumu hissettirdiniz bana.”

Yusuf ilk kez doğruldu, gencolana baktı, “Ne cinayeti” dedi; bir sorumluluktan kurtuluyor, bir sorumluluğa mı itiliyordu; bir acıdan başka türden bir acıya mı evriliyordu; şaşkın ve gülmek üzere miydi, şimdi hıçkıra hıçkıra ağlayacak mıydı?

Dedektif oturdu, gencolana döndü, “Eğer bir planın parçası değilsen kimsin” diye sordu ve emretti: “Çantanda kadına ait ne varsa çıkar!”

“Ben sadece suç ortağıyım” dedi gencolan, kalmış, köşede yerde duran çantasını açıyordu; “cinayeti kadın işledi, ben mutlak bir ölüm olmasına yardımcı oldum.”

“Yaralanması halinde ölmesini kesinleştirerek ...”

“Evet. İşte bunları alarak, saklayarak, ortaya çıkarmayarak, hastaneye götürmeyerek yanlış kan verilmesine göz yumarak ...”

Murat Davman, birtakım küçük kartlarda yazılı yazıları okudu; “Kanda faktör eksikliği vardır. Kan verilemez. Baygın bulduğunuzda bu kartlarla sağlık birimine götürün...” gibi uyarılar, hastanede bulunan dosyanın numarası; kadını kurtarabilecek her şey!..

Yusuf, gencolana döndü, “Onu tanıyordun” diye bağırdı, “oturmuş günlerdir beni dinliyorsun ve her şeyi zaten bilerek ...”

“Onu öldürdüğümden söz ediyorum” dedi gencolan, “sense kendi hikâyenle meşgulsün, onun için kesin bir tercih yapmadı işte; bencil bir kazaydın ve bu kazadan tercih üretmesine izin vermedin; oysa kazayla tercihin karışmasından ne çok hoşlanıyordu.”

“Neden ölmek istedi” dedi Yusuf, “nasıl oldu?” Her şey yolundaydı. Artık dayatmıyordum, benle, ille de yalnızca benimle

beraber olmasına. O gün anlattı neden olamayacağını, kocasını neden bırakamayacağını, peki dedim. Beklerdim.”

“Sırayla” dedi gencolan, Murat Davman’a döndü, “oturun dedektif” dedi, o kendisini neredeyse hayranlıkla izlerken. Sonra anlatmaya yeltendi:

“Bu kafası karışık adamın söylediklerinde bir doğru var: O kadın yalnızca bu adamı sevdi. Kocam bile beni ona hazırladı, dedi o gün, aşklarım, gördüğüm filmler, okuduğum kitaplar, beni ona hazırladı. Yanlışı ise şu: Ölürken yanı başında olmasını beklediği bir adam olamadı; o, hep kocasıydı. Aşkın gücü, yalnızlığımızı yırtamıyor, öyle mi dedektif; güven, bizi aşktan da korur...”

Yusuf, tevekkülüne geri dönmüş, gencolanın sözünü kesti, “Bilmediğin neler var ukala” dedi ona, bıkkın. Sonra kanepedeki esi halini aldı, ayaklarını uzattı yüzünü pencereye, denize döndü, içkisini içti, anlattı:

“O gün, öğleden sonra sevdiğimiz bir yerde buluştuk. Burası birbirimize kitap okuduğumuz, hafif yemekler yediğimiz, süt kadar masum bir yerdi; yaşlı kadınlar beş çayına gelir, öğrenciler ders çalışırdı. İçki verilmezdi burada, ahlaka dair konuşmaları, uzmanlarını çağırır yaptırırlardı. Safahatımız, şehvetimiz uzak dururdu bize; suçlarımız, günahlarımız, vicdan azaplarımız...”

“O sabah hoş biriyle tanıştığını söyledi. Sakin, liman gibi biri; tanık istemeden güzel olmayı becerebilen; kendini dolaşıma sokmayan... O ne zaman birinden hoşlansa burulurdum,

boynum, kulaklarımın dibine, enseme doğru kamaşırdı. Ama onun hayata ilgisi böyle güzeldi işte, güzeli görünce güzel, derdi ve bu benim hoşuma giderdi. Güzeli bulduğu her şey benim rakibim olsa da hoşuma giderdi. Bu kadın güzel derdim ben de ve ona benzerdim böyle yaparak, ona benzemek bana güzel gelirdi.

“Sonra benim kamaşmamı yatıştıracak güzel şeyler söyledi o gün de. O sabahki hoş adamı unuttuk. O süt kadar masum yerde sohbet ettik. Ya rabbim, nasıl geldi bu konuya dayandı mevzu bir anlasam!

“Ben, her zaman, benimle yalnız benimle ol, derdim. O, çoğunlukla geçirir, çok sevgili anlarımızda, bekle, derdi, sana geleceğim, yavaşça, koşmadan ...

Bunlar ya duygusal konuşmalar olurdu ya şakacı. O gün ilk defa, birdenbire ciddi konuştu: Benim boyum kocamın yanında uzadı, o kadar eskiyiz, dedi. O hep yanımdaydı, ölülelimizi birlikte mezara koyduk, ülke gibiyiz. Ama mesele bu bile değil; bana bütün özgürlüğümü veriyor, ne istersen yap, diyor, ama evimin içinde dolaşır ol. Bana verdiği özgürlüğün hazzı, ona örtük ve soylu bir keder olarak geri dönüyor. Benle konuşurken sesi, hiç anlamıyorum ki, kızgınlıktan mı, kırgınlıktan mı titriyor. Şunu demek istiyorum Yusuf, dedi bana, benle yaşadığı hayata tahammül etmek zorunda ama bu yüzden ölmeyecek, benden ayrıldığında ölecek.

“O zaman ben ona, ben senin benim olmanı istemiyorum, dedim, taşımak zorunda olduğun başkalarının hayatını benim yanıma taşıma, kendi hayatını istiyorum, dedim. Kocan

sana bunu hissettiriyor ve seni böylece tehdit ediyor; beni bırakırsan kötü, kendini kabul etmez bir insan olacaksın diyor; ortaya koyduğu iyilik nesnesi de sadece kendisi, bunu kabul etme, dedim.”

Sustu, yüzü düştü, ben de sustum.

“O sevdiğimiz yerden ayrıldık, o masum yerden hani. Yol boyunca yorgun olduğu zamanlardaki gibiydi, oysa yorgun değildi. Sonra bana bir arkadaşının kendisiyle ilgili sözlerini anlattı: Sana özeniyoruz, diyormuş ona bu kadın, senin kendi hayatını yaşamana özeniyoruz. Biz kendi hayatımızı değil, bağlandığımız erkeğin hayatını yaşıyoruz. Çünkü, dedi o, bana özeniyorlar çünkü seçiyorum, tercihlerim var. Bir arkadaşına, tutkuyla, şevhetle bağlandığı adamdan, bundan başka bağlanma noktası yoksa ayrılması gerektiğini söylediğini, övünerek anlattı mesela...

“Ve bütün bu anlattıklarını kendine anlatır gibiydi, kendini ikna etmek ister gibi... Güzel kızım benim, ne yaptım ona, diye düşünüyordum dinlerken.

“Akşam bana geldik. İçtik. Konuştuğu şeyler vardı ve bana değil, hâlâ kendineydi. Bir ara soyundu ve çıplak uyudu. Yanına girdim. Seviştik. Sonra bana beni sevmesinde önemli olanın bütün vücudum, ruhum ve zihnim olduğunu anlattı, ısrarla ve altını çizerek... Sonra bir bebek gibi derin uyudu. Sabaha karşı kalktı, benim kendisiyle bir yere kadar gelmemi istemedi, oysa aşkımızın tarzı, gidebileceğimiz yere kadar gitmekti, birlikte.

“İşte o gün onunla böyle bitti. Ertesi gün, sabah onun telefonuyla uyandım. Bana, dün gece seviştik mi, diye sordu, hatırlamıyorum. Evet, dedim. Ürktü. Hatırlamıyorsa, dedi, demek ki herkesle beraber olabilirim ve fark etmem. Tercihleri olamayacağından korktu, yaptığı tercihle kazanın karışmasını sevebilme ihtimalinden kaçıyordu.

“Kendi hayatı olmamasından korkuyordu.

“Bu konuşmadan sonra bir daha görmedim onu. Sonra öldüğünü öğrendim. Bunun bir tercih olduğunu bilmiyordum, kaza ettim.”

Yusuf, sustu, içkisini bitirdi, durdu.

“O akşam bana geldi” dedi gencolan. “Onu bir gündür tanıyordum. Yusuf’un sözünü ettiği, sabah tanıştığı adam bendim. Bana geldi ve ölecek misin, diye sordu, elimdeki enjektöre bakarken. Evet, dedim ona, hayat kısa ve daha kısaltmanın elimde oluşundan hoşlanıyorum. Bana hayatında iki erkek olduğunu söyledi ve onları tarif etti; soğukkanlı, bir sözlük gibi...

“Sonra planından söz etti: Bir yolculuk. Benimle istiyordu. Şunu dedi: Sen ölmeyi biliyorsun.

“Ona âşık oldum. Onu böyle öldürdüm.

“Hepimizi tahmin ettiği için, hepimizi bağısladığı ve esirgediği için taptık ona” dedi Yusuf ve Murat Davman, kendini kenarda hissetmenin aşağılık duygusuyla, bu ikisi burada birisi uzak büyük şehirdeki üç erkek katilden tümüyle ayrıldı.

İşkence Süsü

Murat Davman'ın ilgilendiğı vaka, şubat ayının beşinci günü gerçekleşti. Aynı kazada ölen iki kişinin, aynı gün iki ayrı yerde cenaze törenini izleyen dedektif, hikâyenin daha eski olduğunu sonra öğrendi.

Cenazelerden biri yirmi yaşında bir erkeğın, diğeri kırk yaşlarında bir kadınındı. Murat Davman, her iki cenaze törenini sıkıntıyla konyak içtiğı, sıkıntısının kendini kendinden uzaklaştırıp dış dünyaya yönelttiğı bir akşam, televizyon haberlerinden izledi. Kaza ve cenazelerin habere konu olmasının nedeni, aralarında yirmi yaş bulunan bu iki insanın kamuoyunu ilgilendirecek nitelikte kişiler oluşuyordu: Çocuk genç bir gazeteci, ayrıca eski kuşak sayılan orta halli bir ressamın oğlu, kadın tanınan bir iş kadınıydı.

Üçer saat arayla kaldırılan cenazelerden ilki oğulunkiydi ve Davman, ressam Yusuf Üçgül'ü, suratında donuk ifade, parlak gözlük ve kış günü paltosuz kadife siyah elbiseyle, namaz cemaatinin dışında ama tabutun yakınında ayakta dururken izledi.

İş kadınının cenaze törenindeki o görkemli kalabalık içinde Yusuf Üçgül, cami avlusunun da dışında, kadraja girip kayboldu. Gözlük ve şapkasıyla; elbisesi ve kalıbı aynıydı. Bu kadar.

Dedektif yerinden kalktı, yeni bir bardak konyak aldı. Bir telefona cevap verdi; davet ediliyordu. Zihni meşgul, mütereddit, ama ani bir kararla kabul etti. Gittiği yer, bazı gazete bürolarıyla emniyet müdürlüğünü de içinde bulunduran meydanda bir bardı.

Bu barda cenaze töreninin ayrıntılarını dinleme fırsatı buldu Murat Davman: Oğulun cenaze töreninde, baba Yusuf'un bu tek oğlunun kaybına karşı bigâne hatta nadan duruşu dikkat çekiciydi. Taziye dileklerinin kabulünü bir arkadaşına bırakmış, cemaat daha dağılmadan mezarlıktan uzaklaşmıştı.

"Bu adam kötü değil, ehil adamdı" dedi biri, bir gazeteci.

"Ne demek ehil?" dedi dedektif.

Gazeteci, "Yani yumuşak, kibar, cemiyete sık girmeyen ama girdiğinde uyan biri... Bu tavrı ikinci kişilik gibi çıktı" diye cevap verdi.

"Oğul acısı kişilik değiştirir, sanırım" dedi dedektif. Sonra sordu: "Kadının cenazesinde nasıl peki Yusuf?"

Neredeyse hep bir ağızdan, ki cenazeye katılanlar da vardı, “oraya gitmedi ki” dediler. Dedektif üstelemedi ama şunu sordu: “Kadını tanımaz mıydı?”

“Böyle bir bilgi yok” dediler, “kadın Yusuf’un oğlunun haber kaynağıydı. Oğlu gazeteci, biliyorsunuz.”

“Aynı zamanda sevgilisi, belki...”

“Böyle bir dedikodu çıkmadı” dediler ve sonra Murat Davman vedalaştı, çıktı.

Evinde kendisine bir kahve yaptı, iki günlük gazeteleri topladı, kazayla ilgili haber sayfalarını açtı, sıraladı, okumaya başladı.

Kaza, şehri havaalanına bağlayan otoyolda, ters yola giren arabanın karşıdan gelene burun buruna çarpmasıyla gerçekleşmişti. Lüks arabayı kadın kullanıyordu ve ne o, ne de yanındaki çocuk alkollüydü. Ters yola girilmesini –güya- açıklayabilecek tek şey vardı: Kaza mahalli yakınında tamirat yapılıyordu ve otoyol, bu arada tek şeritte iki yönlü oluyordu. Bu arızı durumun uyarı işaretleri de kurallara uygun ve tehlikeyi önleyebilecek şekildeydi.

Ama kaza tek şeritten çift yönlüye geçen yerde değil, onun çıkışından şehre doğru, iki kilometre sonra oldu!

Soğuk şubat güneşi odaya doğarken uyandı Murat Davman. Kapıya gitti ve gazeteleri aldı. Tek bir gazetede, sağ marjda kısa bir haber gördü: Kazayla ilgili soruşturmadan takipsizlik kararı çıktı. Küçük bir not: Kadının çarptığı arabadaki sürü-

cü, tazminat istiyor. O da yaralı ve aracı ağır hasarlı. Notun üzerinde durmadı dedektif, gazeteyi attı, “İki günde soruşturmayı kapattılar,” diye söylendi.

Buzdolabını açtı, yüzünü buruşturdu, çay suyu koyup, duşa girdi. Çıktığında, mutfakta gördüğü kadına, “sadece çay” diye seslendi ve odasında giyinmeye gitti. Bornozuyla üzerine çöktüğü yataktan uzun süre ayak tırnaklarını inceledi; morarmış, buruşmuşlardı. Sigara yaktı. İçerken gitti.

Salondaki koltukta çayını içerken televizyon izledi. Kaza ve cenazeye ilgili tek haber yoktu. İkinci bardak çayının içine biraz konyak koydu, sonra telefonu çevirdi.

“Üç şey istiyorum” dedi, bürosundaki yardımcısına, “Yusuf Üçgül’ün adresi; ailesiyle ilgili bilgi; kaza geçirenlerin nereden gelip nereye gittiği... İki saat içine geliyorum. Benim kahveye bir araba yolla.”

Murat Davman evinden çıktı. Yakındaki kitapçıdan Yusuf Üçgül’ün bir retrospektif albümünü satın aldı ve taksiye atlayıp sahil kahvesine gitti.

Yusuf Üçgül’ün resimlerine değil, hayat hikâyesine baktı. Zor geçmiş görünmeyen 45 yıl. Ama albüme seçilen yazılar, örtük bir şikayet havasında. Mesela;

*“Solun bir gülün tarihini düşünmeyiz de,
Dalar gider gönlümüz değişen rengine...”*

...diye bir alıntı yapmış –kimden olduğu belli olmayan, ya da,

*“Özlem ezik bir menekşedir direnen;
Zevkle çıkılan bir yokuşta göze gelen.”*

Ve şunun gibi:

*“Delici silahlarınızla öldürün beni, siz,
Kanımı bırakmayacağım, ürkmesiniz.”*

Murat Davman, Yusuf Üçgül’ün resimlerine bakma ihtiyacı da hissetti, zaten bakardı da, “ama bu beyitlerden sonra kaçınılmaz oldu” diye düşündü. Resimlerde beyitlerden sonra kaçınılmaz oldu” diye düşündü. Resimlerde beyitlerin imgesine denk düşen bir hava bulamadı; renkli sefahat figürleri, haz ve nesneleri...

Ama bir sıkıntı; bilincine değmeyen ezik bir ruh haliyle sayfaları geri çevirmeye başladı, başa döndü ve albümü kapattı. Yüzünü denize, karşı kıyılara döndürdü.

Yusuf’un bütün resimlerinde, cenazelere görünmeme özeniyle katılan bir adam dolaşıyordu.

Murat Davman, sahil kahvesinden kalktı, kendisini bekleyen otomobile bindi, bürosuna gitti.

Yardımcısı önüne bazı kağıtları koyarken, “Yalnız oturuyor zaten. Ölen oğlu, ayrı bir evdeymiş. Görüştüğü aile ya da akrabası yok” dedi.

Dedektif, “Kaza sırasında nereden geliyorlarmış, demiştim” dedi, kağıtları incelerken.

Yardımcı, “Havaalanında oturmuşlar. Ama bir yerden gelip değil. Üçü birliktelermiş.”

“Üçü?” diye sordu dedektif.

“Yusuf da oradaymış. O önceden ayrılmış. Sonra kadınla çocuk çıkmışlar, arabaya binmişler. O yolu izlemeyi tamamlasalar, kadının da Yusuf’un da evine gidebilirlerdi.”

“Çocuğun?”

“Orası biraz ters, yani hedef orası olsa, ben o yolu seçmezdim.”

“Anlaşıldı” dedi Murat Davman. Sonra, “Kadının bir kızı var galiba.”

“Evet. Kız başka bir şehirden, kazadan sonra geldi; şimdi yazlık evlerine gitti, cenazeden hemen sonra. Yazlık yakında.”

“Oranın adresini ver lütfen” dedi Davman. Yardımcısı göz ucuyla kağıtları işaret etti. Dedektif, adresi ve telefonu başka bir kağıda yazdı, çıktı.

Yardımcısının yakın dediği, yine bir yüz elli kilometrelik yoldu. Murat Davman, düşünmek için vakit kazanacağı için sevindi, bu arada yoldan telefonla yazlık evi aradı, genç kız karşısındaydı:

“A, ben komiser Murat Davman,” dedi, “başınız sağ olsun küçük hanım, bana biraz vakit ayırabilir misiniz?”

“Ne oldu?” diye kaygılı olmaya üşenen bir ses, soruyla cevap verdi.

“Kazayla ilgili bazı sorular sormak istiyorum. Soru olmaktan çıkması gereken bazı ayrıntılar.”

Kız, “Soruşturma yapılmadı, gerek yoktu ama ...” derken, caydı, “gelin” dedi, telefonu kapadı.

Murat Davman, şunları merak ediyordu: Kadın, gazeteci çocuğu tanıdığı gibi babasını da tanıyordu, havaalanının kahvesinde beraberdiler. Aralarındaki ilişki neydi? Kadın, gazeteci çocuğun haber kaynağıysa, adamın nesiydi? Adam, yanlarından neden ayrılmıştı, şehrin dışındaki havaalanından nereye gidecekti? Bunları kız bilebilirdi.

Ama bu soruların cevapları, ters yola nasıl girildiğini açıklamayacaktı. Dedektif, arabada olmadığı için ölümden kurtulan, sonra da meşuk edalarla cenazelerde dolaşan Yusuf Üçgül’ü merak ediyordu ...

Dalgalı bir denize inen sarp siyah kayaların üzerinde kurulu iki katlı, gösterişsiz çizgileri olan sevimli bir evdi, kadının yazlığı. Uzun boylu bir erkek yüksekliğinde duvarlarla çevriliydi ve dedektif arabasını bu duvarların dışında bıraktı. Demir parmaklıklı bir kapıdan avluya giriliyor, kesme taş döşeli yoldan, kapısında küçük bir yerli araba bekleyen o sevimli eve gidiliyordu. Gökyüzü kurşuni ağırlıktaydı ve evin arkasında kara lacivert renklerle kabaran deniz, yaprakları dökülmüş ağaçlarda uğuldayan rüzgar vardı.

Murat Davman, gündüz vakti ışıkları yanan evin penceresinde, herhalde kendini bekleyen genç kızı gördü. Belli belirsiz bir selam hareketi yapıyordu ki, kız pencereden ayrıldı, dedektif kapıya varmışken de kapıyı açtı: Solgun çocuk güzeli.

“Evde yalnız mısınız” diye sordu Murat Davman.

Kız, hiç de tedirgin olmadan, “Evet,” dedi.

“Cesursunuz” dedi dedektif, “neticede dağ başı burası.”

“Alt tarafı deniz,” dedi kız, “ayrıca yalnız olmayacağım, akşam bir arkadaşım gelecek.” Sonra geniş antreye açılan dört kapıdan açık olanını işaret etti, bu kızın önünde oturduğu pencerenin odasıydı ve dedektif içeri girdiğinde, kızın önünde oturduğu yerin, şekli şark usulü, kumaşı modern desenli bir kerevet olduğunu gördü. Odaya da aynı anlayış hakimdi: Kunt, masif ahşaplar, canlı renkli kübik desenli kumaşlar...

“Soruşturmaya gerek olmadığını söylemişlerdi bana” dedi kız, dedektife oturması için bir başka ve pencereden uzak kereveti gösterirken. Kendisi ayakta kaldı.

“Belki yeni gelişmeler...” dedi dedektif, doğrusu utanmaya başlamıştı ve işgüzarlığına canı sıkılıyordu. “Tekrar başınız sağ olsun” dedi, “belki biraz daha bekleyebilirdim, vakit geçmesini, acınıza alışmanızı...”

“Alıştığım zaman hatırlatmanın ne alemi var, varsa bir şey şimdi söyleyin.”

“Siz” dedi dedektif, “annenizin ölümünden sonra yeni bir şey öğrendim duygusuna kapıldınız mı?”

Kız şaşkınlıkla dedektifin yüzüne baktı, güldü. Acı mı, yoksa gerçekten mi komik bulmuştu soruyu kız, Murat Davman bunu anlamadı. “Ya evet” dedi kız gülmesini dondurup, “ölüm de varmış, vay anasını” dedim. Sonra, kerevetin önündeki sehpa kaydırdı gözlerini, dedektif bu bakışı izledi: Zarflarından çıkarılmış kağıtlar, sehpa üzerine saçılmıştı.

“Onları bu evde mi buldunuz,” diye sordu dedektif.

“Onlar ne ki” diye sordu kız.

“Belki onlardan öğrendiğiniz yeni bir şeyler” diye kibarca üsteledi dedektif.

“Yeni gelişmelerden söz eden sizsiniz, dedektif” dedi kız, örtük bir öfkeyle, “yeni gelişmeleri benden mi öğreneceksiniz?”

“Belki de küçük hanım. Ben sadece kazanın, birbirleriyle samimi olmayan kişilerin başına geldiği kanaatinin doğru olmadığı kuşkusuyla hareket ediyorum.”

“Birbirleriyle samimi olmadıklarını nereden biliyorsunuz, yani annemle o gazeteci çocuğun?..”

“Samimi olduklarını düşünen kimseye rastlamadım. Gazetelerde de bu hava var, iş dünyasını yakın bilen gazeteciler de aynı kanaatte.”

“Tek bilgi kaynağınız gazeteler ve gazetecilerse okuyucu olmakla yetinin dedektif.”

“Kuşku kaynağı onlar, bilgi kaynağım, mesela sizsiniz. Mesela o kağıtlar hakkındaki bilginiz.”

“Onların bu işle bir ilgisi yok.”

“Ama annenizle ilgisi var ve onları yeni buldunuz.”

“Evet.”

“Peki, oraya sonra döneriz” dedi dedektif, yüksek sesle “oh” deme ihtiyacını bastırarak, “ölen çocukla anneniz samimi miydi?”

“Dolaylı olarak.”

“Birinin vasıtasıyla?..”

“Evet, kötü bir kader, yani saklanan ilişkilerin bir kazayla öğrenilecek olması hoş değil ve kimse bir samimiyet bulunmadığına göre, öğrenilmeyecekti de... Ama bakıyorum siz zorluyorsunuz.”

“Yusuf Üçgül’ün vasıtasıyla” diyerek bu garip bir biçimde gereksiz bulduğu konuşmayı yarıda kesti dedektif.

Kız, dedektifi tedirgin edici sinirli bir gülüşle karşıladı ve sonra buz gibi bir sesle gözlerini kısarak konuştu: “Evet Yusuf Üçgül’ün vasıtasıyla tanışıyorlardı. Biri Yusuf’un oğlu, diğeri karısıydı.”

Murat Davman, sehpanın başına gidip dağınık kağıtları karıştıran genç kızın arkasında koltuğa büzülü kaldı. Genç kızın öfkesine, annesinin kocasını kıskanmış olmasından başka bir neden bulmaya çalışıyordu. “Neden,” diyordu kendi kendine, “neden, sır olduğu besbelli bu evliliği, bir polise, fazla bir ısrar bile görmeden açıklayıverdi.”

Cılız bir sesle, “Bu evliliği yeni mi öğrendiniz” diye sordu de-
dektif, “şu mektuplardan mı?”

“Birlikte olduklarını biliyordum” dedi kız, artık öfkeli değil, daha çok üzgündü; “Annemle aynı şehirde oturmuyoruz. Ben bu eve de çocukluğumdan beri hemen hiç gelmedim. Annemle babam, babam ölmeden önce de ayrıydılar. Yani ayrı yaşıyorlardı. Babam anneme, evlenmemesi şartıyla her türlü imkânı, refahı kendisine sağlayacağına söz verdi ve hep yaptı da. Annemin sevgilileri olması serbestti, ama evlenmemeliydi.”

“Acımasız bir anlaşma” dedi Murat Davman, der demez de söylediğine pişman oldu.

“Annem uyacağına söz verdi ama ...”

“Babanız ölünce hemen evlendi, gizlice; üstelik sakladığı için de babanızın sağladığı bütün ayrıcalıklar devam etti...”

“Tam olarak öyle değil. Bu girift bir konu. Bütün mallar, babamın sağladığı imkânların kaynağı benim üzerimde zaten. Annem mala tamah edecek biri de değil.”

“Niye kabul etti bu anlaşmayı o zaman?”

“Benim için.”

“Yani size bir üvey baba istemiyordu, babanız ve anneniz de bunu makul karşıladı, hayatı pahasına...”

“Makul karşıladığı doğru, hayatı pahasına denemez ama, çünkü babamla ayrıldıktan sonra çok eğlenceli bir yaşamı oldu annemin.”

“Eğlenceli?..”

“Hep değişen sevgililer, seyahatler, renkli bir hayat...”

“Bu sizin lehinize mi oldu yani? Yani babanızın sizin adınıza onayladığı hayat bu muydu?”

“Evet, çünkü riski yoktu. Ben bakıma değil, terk edilmeye muhtaçtım. Bu ihtiyacı bu hayat karşılıyordu. Annem neşeliydi ve yanımdaydı.”

“Ama evlendi işte ve siz şimdi öğrendiniz. Ve terk edildiğinizi düşünüyorsunuz?”

Genç kız, Murat Davman’a bir aptala bakar gibi, neredeyse acıyarak baktı ve gerçekten acı dolu bir sesle mırıldandı: “Ne fark eder ki öldü annem.”

Dedektif, ince kalplerin nelere incinebileceğini sezgisinden yoksun olduğunu düşünerek, bu ezikliğin üstesinden gelmeye çalışarak soğukkanlı bir yorum yapmayı denedi: “Sizi terk ettiğini o öldüğünde öğrendiniz. Bence üzerine düşeni yap-

mış. Yani evliliğini saklayarak, sizi koruduğu gibi babanızın vasiyetini de yerine getirmiş. Öyleyse neden demin öfkeliydiniz? Bence üzülmeyin.”

Kız, öfkeden tedirginliğe, hüzünden alaycılığa dolaşan halet-i ruhiyesinin yükünü nihayet dışarı vurdu:

“Ama bakın şu mektuplara, birbirlerine âşıklar!”

Dedektif mektuplara göz attı. Aşk mektuplarıydı bunlar; bir tortu olarak acıyı, yaşı tanıtan, ama hayata yeni başlayanların tutku ve sabırsızlığını taşıyan, çoğu kısa notlar halinde bir dizi metin ...

“Ne güzel bir sabahtı Yusuf, kimi zaman böylesi bir aşkın sonsuzluğunu mümkün kılabilecek duaları neden öğrenmedim diye kızıyorum kendime... Bir yol olmalı, bir iz, bir işaret bir yerlerde, birkaç sözcük ya da büyü” diyordu kadın, sonra adam, aynı sabahın gecesini anlatıyordu:

“Seninle gece ve sabah, gündüz ve akşam ne güzel. Seninle bütün uykular... Vücudun aldığı bütün biçimler; eğri ve düz oturmalar, yıkılıp kalmalar ve görkemli yumruklar...”

Tenin bilinmesi ve tedirginliğin eksilişindeki iç çekiş... Nem ve kendini pembe olarak dışa vuran açılış; alış! Kalın olanın zarif ve narin edayla yenilenişi; dizkapaklarının hayvansılığı ve elin tüy dokunuşu...

Sen ve ben; arayışımın çıkılmaz dehlizi: Örtük cinayet ve açıklanan, açıklandığında giz olarak kalan giz: Lae.

Serbest zaman için... Geniş; bugün denmeyen, sonrasız ama hayalden ibaret, öncesiz ama anıların ağırlığı... O zaman için seni seviyorum. Kaybolma, kaybetme, biriktirmeme adına aşk!

Sensin.

Senin kuyunun sakini ben... ”

Kadın, “Eskiden vapur iskelelerine babamı karşılamaya giderdim, çocukken. El ele çarşıya yürürdük, bazen de eve. Vapur yaklaşıırken heyecanlanırdım, ya çıkmazsa diye. Senin çıkacağını biliyorum ama. Çinekop alıp eve gideceğimizi, ya da ne istersen onu yapacağımızı. Ne de olsa seni çok yoruyorum, babacığım” dediğinde, adam “Ben senin baban değil, annenim. Baban kalbinin efendisi yalnızlığımdı, seni ondan doğurdum...” diyerek yanıtlıyordu.

Murat Davman, genç kıza döndü ve “annesinin Yusuf’la evlendiğinin bu mektuplardan anlaşılmayacağını” söyledi. Kız da, “onu Yusuf’un kendisinden öğrendiğini” açıkladı.

“Peki küçük hanım” dedi dedektif, “Yusuf’tan hiç mi haberiniz yoktu? Böyle bir ilişki nasıl saklanır?”

“Belki biraz uzun sürmüş bir tür yaz ilişkisi gibi düşünmüş olabilirim. Yusuf’u elbette ki tanıyordum. Ama annemin ona âşık olacağını düşünemezdim. Bir ara sevgili olmuşlar da şimdi arkadaş gibi...”

“Bu arada, evlilik olayını Yusuf’tan ne zaman öğrendiniz?”

“Bu akşam. Telefonla.”

“Annenizle Yusuf’un arasında son günlerde bir gerilim olduğunu düşündünüz mü hiç?”

“Yusuf’u sever miydiniz?”

“Sevecek kadar çok tanımadım. Birbirimize uzak dururduk. Annemin onunla beraber olduğunu bilebildiğim son dört yıl boyunca, iki kere birlikte oturmuşuzdur en fazla. Annemin üzerinde o kadar etkili olduğunu düşünmüyordum.”

“Dört yıl önce, yani anneniz onu tanıdıktan sonra hayatında köklü değişiklik oldu mu?”

“Köklü değişiklik diyebilir miyim, bilemiyorum. Evini değiştirdi. Daha fazla içki içmeye başladı. Arkadaşları azaldı.”

“Yusuf’tan sonra?..”

“Ben öyle olduğunu düşünmedim doğrusu. Annem başına buyruk ve fazlarla yaşayan bir kadındı. Bir fazdan diğerine geçti, diye düşünmüş olabilirim.”

“Kaza gecesi annenizin Yusuf ve oğluyla buluşacağını biliyor muydunuz?”

“Hayır. Ben kaza haberini alınca buraya geldim.”

Peki neden şehirden bu kadar uzak bir yerde buluşmuşlar sizce?”

“Yusuf’un havaalanı civarında tesiste duvar resmi işi vardı, diye biliyorum. Bunu annemden değil, gazetelerden öğrendim.”

“Kazadan sonra mı?” diye güvensizce sordu dedektif, çünkü kendisi böyle bir haber görmemişti ve bunu göremediğine hayıflandı. Ama kız onu kurtardı, başka bir tür hakaretle:

“Hayır daha önce sanat sayfalarından öğrendim. Sizin istihbarat kaynağınız olan gazetelerde böyle haberler de var.”

“Her neyse” dedi Murat Davman canı sıkkın, ama kızın bu kadar konuşup biraz rahatlamış olabileceğini düşündü ve sevindi; kız gerçekten daha rahat görünüyordu ve iğneli konuşması dedektifin hoşuna gidiyordu.

İzin istedi kalktı, teşekkür etti. Tam kapıdan çıkacakken, döndü sordu:

“Bu akşam Yusuf Üçgül mü gelecek?”

Kız, hınzır bir gülümseyişle baktı ve bu Murat Davman’ın biraz önce duyduğu sevinci bir an pekiştirdi. Ama dedektif sonradan, “Evet, annemin kocası Yusuf Üçgül, bu akşam buraya gelecek dedektif” derken kızın neden gülümsediğini hep soracaktı kendine...

Yusuf Üçgül, anayolda taksiden indi ve eve giden bir kilometre kadar toprak yolu yürüyerek geçti. Murat Davman, evi anayol tarafından kuşatan ağaçların arasında durmuş, onu izliyordu.

Bir saat kadar evi seyrederek bekledi. Evin, kendisinin de biraz önce konuk olduğu salonun ışığı hiç sönmedi, ama üst katta bir odanın ışığı, bir kez, on dakika süreyle yandı. Ne salonun,

ne o üst kat odasının pencereleri önünde bir gölge göründü. Bir saatin sonunda, Murat Davman, gözünü karartıp, eve yöneldi ve salonun göz hizasına gelen penceresinden, pervazın yanına gelen duvara yaslanarak, içeri baktı: Kız ayakta, ellerinde biraz önce sehpa üstünden alıp okuduğu mektuplardan bazılarını tutuyor, tutmuyor, buruşturmuş sıkıyor, konuşmadan, hani yüzünü görmüyordu ama, öfkeli gibi, adama bakıyordu. Adam, koltukta çökmüş, başını avuçlarının içine almış bakıyordu. Sonra umulmadık bir şey oldu: Adam kalktı, kızı kucakladı, kız başını adamın göğsüne sokup, ağlamaya başladı; sırtı sarsılıyordu ... Adam o sırada kızın elindeki buruşuk kağıtları almakla meşguldü.

Eve girmeye pek niyetli olan dedektif, bu sahneden duyduğu mahcubiyeti kaldıramayacağını hissedip, oradan hızla ayrıldı. Duvarların dışına çıkıp arabasına bindiğinde ise biraz duraksadı, ama sonra bu sahnenin hesabını kızdan değil, yalnız başınayken Yusuf Üçgül'den sormaya karar verdi. Bastı gitti ...

Bastı gitti ama, Yusuf'un o evde ne kadar kaldığını öğrenme şansını da yitirdi.

Murat Davman evinde huzursuz bir gece geçirdi. Bayağı bir komplonun iki cana mal olduğu kuşkusu içini kemiriyor, ama bu komployu bir cinayete tahvil edememenin sıkıntısını yaşıyordu; ya da bir komplo, cinayet dışında cana nasıl mal olur? Ezcümle, bir kötü niyetten hasıl olan sonuç, cinayet miydi, kaza mıydı?

Son akşamdan edindiği izlenim, Yusuf Üçgül'ün bu komployu kurabilecek biri olduğuydu. Ama sorular, sorular ...

Yusuf, komplo kurmuşsa ve bu komplonun ölüme götüreceğini biliyorsa, oğluna da kıymış mıydı?

Kadının kızı, birbirlerine âşıklar derken, annesini mi adamı mı kıskanıyordu?

Yusuf'un kızın elinden aldığı mektuplarda neler yazılıydı?

Küçük bir ayrıntı: Salonda ışıklar yanarken yukarı kata kim çıkmış ve ışığın yandığı on dakika içinde ne yapmıştı?

Ve tabii, öfkesine yenilip beklemeden kızın evinden ayrılan dedektifin kendine kızarak sorduğu soru: Yusuf Üçgül o evde ne kadar kalmıştı?

Murat Davman, konyağını yudumlarken telefona uzandı ve bir numara çevirdi: “Buraya gelebilir misin lütfen, sana ihtiyacım var.”

Dedektif, yatak odasındaki dağınıklığı henüz toplamış, pencereyi açıp evi havalandırmıştı ki, kapıyı kendi anahtarıyla açan sarışın kadın salonda ayakta dururken buldu onu. “Eh adamım” dedi, “işte konyağın, iç çamaşırım da yok...”

Ertesi sabah Murat Davman, erkenden Yusuf Üçgül'ün evine gitti. Şehrin merkezinde, deniz manzaralı bir apartmanın en üst katında oturuyordu. Kapıyı ev işleri yapan bir kadın açtı; yaşlı, başörtülü... Hiç şaşırmadı, içeri seslenmedi, dedektifi içeri aldı.

Adam salonda, giyinik, koltukta oturuyordu. Murat Davman'ın içtiği marka konyaktan, onun da bazı sabahlar yaptığı

gibi, kahveye karıştırarak içiyordu. Dedektif, bu benzerlikten rahatsız oldu; paylaşma sevincinin verdiği rehavetten korkacak kadar da yalnız hissetmezdi kendini, ama ...

“Sizi bekliyordum” dedi Yusuf Üçgül, “evet bu bir cinayet ve ben işledim.”

Murat Davman adamın karşısındaki koltuğa çökecekti ki, ayağa kalktı. Adama bakıyordu, gözlerini kendinden kaçırıp, sabahın kurşuni maviliğinde beliren şehrin silüetine ve gri denize bakan adama ... Kendini silahsız, güçsüz hissediyordu dedektif, yenik ... Kendini teslim ederek galip gelen adam! Sakin oldu:

“Neden kaza süsü verdiniz o zaman?”

“Sıradan olmasını istedim. Cezalandırılmak umrumda değil, tartışılmasını istemedim. Kaza, isteklerime uygun bir seçenekti. Ama siz bir kazadan cinayet çıkarmaya soyundunuz ve kendimi saklama girişimim bana bayağı gelecek artık.”

“Peki neden? Oğlunuz bile ...”

Yusuf Üçgül sustu, yüzünü denize açılan pencereden dedektifin yüzüne çevirdi; yavaşça doğruldu, cebinden kağıtlar. Dedektif bunu anladı. Uzatılan kağıtları aldı ve okudu. Ayrılış ve estetik bir şiddet hikâyesi:

Kadın:

“Oyun bitti. Sıkı maceraydı. Yazık ki onca suç ortaklığı sonunda yine başladığımız yere döndük, dinlenmiş oldun.

Korkarım yaşamın bundan sonrası da oyunlar, inanılan ya da katılan oyunlar olarak sürüp gidecek."

Adam:

"Öldürdüğüm koyun gebeydi ve ben boğazlarken karnından ardı ardına kuzular çıktı. Hepsini bir bir öldürdüm. Ellerim kanlıydı ve alnıma sürdüm. Çehrem kızardı, süs sanıp omzumu okşadılar. Ödül aldım ama aslını bilen var. Bilenlerin ortada olmaması kurtarıyor beni. Şimdi için."

Kadın:

"İnceliğinden yakındığım tenim az önce beni tümünden terk etti. Daha da çok üşüyecek artık ben, çocuk. Senin yüzlerin geliyor aklıma. İlk tanıştığımındaki, ortaodadaki, kurudameşedeki, balıkçıkahvesindeki ve sevişirkenki farklı yüzlerin. Şimdi hepsini aynı anda görüyorum ama biliyorum, biliyorum birer birer silinecekler. Ya da şimdi aklıma bile getiremeyeceğim küçücük bir nedenle, hepsi bir anda... Beklenmeyen bir ölüm gibi."

"Demin pencereden bakarken gözüm bir sandala takıldı. Dalgayla, denizin hareketleriyle bile bir milim oynamayan bir sandala. Büyük denizlerdeki küçük sandallar uzaktan kımıltısız görünürler belki."

"Sonra art arda birkaç resim düştü önüme. Birinde beyaz takım elbiseli genç adam şakağına tabanca dayamıştı. Çekti ama tetiği, telefon çalmadı."

“Peki bunlar ayrılık mektupları, tamam. Her ayrılan eşini öldürüyor mu?”

“Bazıları” dedi Yusuf Üçgül. Cinayet sebebi olarak anlaşılmasını umduğu mektuplar ille de bir etki yapmalıymış gibi... Hani sanki mektuplar cinayetten daha önemli gibi...

“Sizin bazıları arasına girmenize sebep ne” dedektif, bu kendi yaşadıklarını nefes alan hayatların önüne geçirmeye hevesli görünen adama diklenerek.

“Soruları yanlış soruyorsunuz dedektif” dedi adam, kaybedecek bir şeyi olmayanların galibiyetini sürdürdüğünü düşünüyordu. “Ben sorayım ben cevaplayayım.”

“Hayır,” dedi Murat Davman, “bir katille konuştuğumu unutturacak kadar pırıltılı değilsiniz. Söyleyin bakalım, karınız oğlunuzla mı sevişiyordu?”

Yusuf Üçgül konyaklı kahvesini bir yudumda bitirdi, zaten dibindeydi; sonra aynı fincana sadece konyak koydu, az, onu da bir yudumda bitirdi. Sonra ayağa kalktı, pencereye gitti, beline kadar dışarı sarktı. Öyle ki dedektif adamı aşağı atlayacak sandı, halbuki bu endişesiyle birlikte onun ne kadar yapmacık olduğunu da düşünüyordu.

Ama adam beline kadar dışarı sarkıp pencereden, ağız dolusu kustu.

Sonra döndü, ağzını silmemiştii, “evet” dedi.

İki adam karşılıklı durdular. Murat Davman bu karakomik aktörden huylanıyordu. “Sen” dedi, “otur.”

Oturdu adam, eski koltuğuna. Konyağına bakmadı. Kaldı. Dedektif, telefona gitti, büroyu çevirip ekip istedi. Sonra o da oturdu. Gözünü adama dikti, o ona bakmıyordu ama. Adamın da karısının kıızıyla ilişkisi olduğunu düşünmenin sıradanlığından kendini kurtarmaya çalışıyordu. Bir de, dedektif de olsa, o pencereden bir mahremiyeti gözlemesini delil olarak göstermenin mahcubiyetinden kurtulamıyordu. Bu konuda soru sormadı. Ama o içinden iki ceset çıkan hurda haş arabayı nasıl o hale getirdiğini sordu elbette. Yusuf Üçgül, çetrefil bir ölüm macerası anlattı:

Havaalanı lokantasında buluşmuşlardı. Haber gezisinden dönen oğlanı karşılayacaklardı. “Ayrılmış olmamız bunu engellemez” dedi adam, “medeniydik biz.” Ama adam randevuya geç gitti. Çünkü dönüş güzergâhındaki yol inşaatı rehber tabelalarını değiştirecekti. Öyle ki, kadının arabası, içinde oğlanla giderken, düz yoldan sapıp, karşı yoldan gelen arabaların önüne çıksın. Geç saat, yol havaalanına yakın, on beş dakika yetecekti ona. Yetti. Oğlanı kadın karşıladı, bir süre lokantada adamı beklediler. Adam geldi. Oğlanı öptü, “Ben duvar resmi yapmaya inşaata gidiyorum,” dedi, “siz gidin.” Kadına, oğlanı kendi evine götürmesini istedi: “Onunla konuşacaklarım var.”

Ve kaza oldu. Sonra gidip tabelaları düzelitti Yusuf Üçgül. “Bütün gece uyumadım” diye bitirdi katil konuşmasını.

“Öyle mi, çok şaşırdım” dedi dedektif ve kendine bir fincan konyak koydu, kahvesiz ...

Ekip geldi, Yusuf Üçgül'ü kelepçelediler. Evdeki kadın arka odalardan geldi, donuk gözlerle seyretti gidişlerini. Dedektif ise, Yusuf Üçgül'ün kolundan tuttu, pis bir gülümseyişle karşılanacak olan avami merakını gidermeye çalıştı:

“Sen olsaydın ne sorardın?”

“Gece uykusu ha” dedi Murat Davman, yatağında dönüp dururken. Sarışını çağırmamıştı, bu sıkıntıdan başka bir şeydi; uyuşmak değil, duyarlı olmak istiyordu. Sanki o iğneleyici sarışın kendini uyuştururmuş gibi ...

Sabahı etti neticede. Sonra yüz elli kilometre yolu, denizin üstündeki uğultulu tepedeki eve kadar kat etti.

Kız, yüzü allak bullak açtı kapıyı. Yorgun değil, şaşkındı, elinde sayfaları dağılmış bir gazete tutuyordu. “Yanlış yapıyorsunuz dedektif” dedi, öfkeli değil, kırgındı sanki.

“Uzatmayın” dedi Murat Davman, “Yusuf itiraf etti.”

“Neyi” dedi kız, “neyi itiraf ettiğini düşünüyorsunuz?”

“Cinayeti ve nasıl işlediğini, daha ne olsun?”

“Cinayetten söz etmiyorum, onu biliyordum zaten” diye bağırdı kız, öfkeleniyordu.

Artık şaşkın olan Murat Davman'dı. Hâlâ kapının önündeydiler ve dedektif, elini göğsüne götürüp, “İçeri giremez miyiz” diyerek kızın yol vermesini sağlayacak zayıf bir devinim gös-

terdi. Kız geri çekildi ve birlikte o bu evde gördüğü tek mekân olan salona girdiler.

Kız, gazeteyi dedektifin yüzüne kaldırdı ve “Yusuf bunu mu söyledi, annem o salak oğlanın sevgilisi miymiş?”

“Evet” dedi dedektif ve devam etmedi, kızın konuşmasını bekliyordu.

“Siz de inandınız ha?”

“Evet, neden inanmayayım, oğulla zevcenin bir arada öldürülmesinin belki de tek anlaşılabilir nedeni bu.”

“Anlaşılabilir insanların hikâyelerine alışkınsınız dedektif” dedi kız aşağılayarak.

“Anlaşılamaz olanı anlatın o zaman” dedi dedektif de, o da bu cinsi aşağılamayı seçti.

“Yusuf’un oğlu annemin aşığı değildi.”

“Peki siz Yusuf’un aşığı mıydınız?”

Kız güldü. Yine aşağılıyordu.

“Yusuf’un dramı” dedi Murat Davman, “hayatı boyunca öldürülmekle öldürmek arasında gidip gelmiş olması. Hayatı riskli bir hayat olduğu için, tehlikeli, cesareti gerektiren bir meşguliyeti olduğu için değil, hayatı bilmekle onu kabullenmek arasındaki gerilim yüzünden...”

Dedektif savcıya ifade verir durumdaydı ve bunu kendisi talep etmişti: “Yüz yüze dinleyin beni, dilinde duygusuzluğun görev emredildiği raporlarıma itibar etmeyin.”

“Katili bana teslim etmiş olmakla neden yetinmiyorsunuz dedektif” demişti savcı önce. Murat Davman, ona şunları söyledi: “Katili size teslim etmeyebilirdim, o zaman gayrı meşru bir haklılığı olacaktı ve bunu taşıyabilecek bir ahlak yoksunluğu var, ama onun resmi düzeylerde de bir anlamda aklana-bilecek olma ihtimali beni çekiyor.”

“Bu soruşturmayı siz başlattırdınız bana, bir kazadan cinayet çıkarmayı becerdiniz de bir cinayetten masumiyet çıkarmak nereden aklınıza geldi” dedi savcı sonunda, “Anlatın şimdi bakalım, ilginiz beni hiç değilse eğlendiriyor.”

“Hikâyenin bana değen yerleri ise, beni yıldırıyor” dedi Murat Davman ve devam etti:

“Evet, hayatı bilmek ve onu kabullenmek arasındaki gerilim ... Yusuf, şöyle düşünüyordu: Hayatı bildiğinizi söylüyorsanız, onun kabullenilemez olduğunu da anlamış olmalısınız; ama belki katlanmak ... Yusuf katlandı ve oyunu kuralıyla oynama becerisini gösterdi; bir yalan içinde.

“Hayat geri teper. Ayınlarınız yalana inancınızı pekiştirir belki ama, bir yalandan dönme fırsatı, bir şans, yoldan çıkarabilir. Bu şans, o katlandığınız, demek ki sizi çevreleyen yalandan kurtulma şansı, ölümcüldür. Çünkü bu şansı yitirerseniz, katlandığınız her şey kabullenilemez hale gelir. Şansı, yalandan kurtulma imkânı olarak gördünüz ve yanıldınız. Eskiden inanıyordunuz

şimdi isyan edeceksiniz. Sizi öldürecek ya da katil yapacak olan düşmanlar değil, o düşmanlara duyduğunuz isyanınızdır.

“Yusuf’un cinayeti, planlanışındaki soğukkanlılık hesaba katılmasaydı, kurbanlarının bir araya gelişi itibarıyla bir cinnet cinayeti olurdu. Bu yönüyle, sıradan bir adli vaka. Cinayeti cinnetten ayıran soğukkanlılık, onun suçunun kanıtı ama aklanacağı tek yer.”

Savcı dedektifin sözünü kesti. “Bu çarpık hukuk anlayışı sizi nereye götürecek dedektif” diye sordu, “taammüden bir cinayetten söz ediyorsunuz ve bunun aklanma sebebi olacağını söylüyorsunuz. Planlayarak üç kişiyi öldürmüş birinden söz ediyorsunuz.”

“Ama aynı zamanda Yusuf’un aldatılmış ve şansının öldürülmüş olduğundan da söz ediyorum. Yusuf’un suçu, asla böyle bir cinayeti işlemeyecek kadar masum olduğu günlerde aranmalı. Bir siyasi dönüşüm hikâyesidir bu.”

“Ya da siyasi suç, ha?” diye sordu savcı.

“Öyle demeli belki de. Aklanacağı yerin sınırı da, masumiyeti de buraya kadar.”

“Siyasi suç da cezalandırılır.”

“Elbette, ama siyasi suç olarak. Yusuf adi bir katil değil.”

“Eğlenceli olmaya devam ediyorsunuz. Bu konuyu konuşmak istemiyorum. Gidin Yusuf’un avukatıyla konuşun” dedi

ve yanı başındaki radyonun düğmesini açtı savcı... Haberler olan kanalı değiştirdi ve kendini Murat Davman'dan daha fazla neşelendirecek sesler buldu.

“Evet Yusuf,” dedi Murat Davman, “ne sormalıydım sana?”

Yusuf Üçgül’ü gözaltındaki hücrelerinden çıkarıp odasına almıştı. Akşam, ufukta morlaşan kızılıklarla ilerliyordu. Aşağıda oyuncak gibi görünen otomobiller artık farlarını yakmıştı. Yusuf’un dedektifin yüzünde gördüğü düşünceli hal gerçekte hüznün müydü?

“Anlamadım” dedi Yusuf, evinde, kendi mekanındaki kaybedeği olmayanlara özgü kibir, yerini tevekküle bırakmıştı.

Murat Davman üstelemedi. “Her şeyi biliyorum Yusuf” dedi, “şimdi sen anlat.”

“Ayrıntıları da bilemezsiniz ya dedektif” dedi Yusuf, evet gerçek bir mütevekkildi. Anlatmaya başladı; sesi olması hayret uyandırıyordu:

“Adının benim soyadım olması başlı başına bir işaret gibi miydi? Hayatını zeki gözlerinde toplayan güzelliğindeki görmüş geçirmiş körpelik mi etkileyiciydi? Dokunulmaz zarafetinden sıyrılan serseriliği mi çekiciydi? Kim bilebilir? Belki de onun künhüne yeterince varamadığım için reddedildim; onu tahmin edememem kendisini bana vermesini engellemiş de olabilir. Yoksa hangi aşkın önüne dünya geçer?”

“Evet, aramıza dünya girdi; servetten, eş-dosttan, evlattan ibaret olan, sevgilinin bunların arasında aynı nitelikte yer aldığı, bu dünya. Olgun ve değerli anıların ağırlığı bu dünyayı tek gözlü bir dev yaptı; tek gözü kendini gören bir dev.

“Benimle evleniyordu ama kaçmıyordu.

“Benimle konuşuyordu ama konuştuklarına, bana anlatılan bir şey olarak değer vermiyordu; sanki herkese anlatılabilir-miş gibi.

“Bir gün ona, ‘Kızına artık söyle’ dedim, ‘neden evliliğimizi saklıyorsun?’

“‘Üzülür’ dedi, ‘ona boş bir hayatla eğleneceğimi vaat ettim.’

“‘Söz mü verdin’ diye sordum.

“‘Hayır’ dedi, ‘o öyle bekliyor, ben de davranışlarımla gösteriyorum.’

“‘Neden daha köklü bir hayatı istiyor olmasın ki senin için’ dedim ben de.

“‘Dediğine inanması lazım’ dedi. Boş bulundu, anlıyorsunuz değil mi?

“‘Benden utanıyor musun Üçgül’ diye sordum, aslında anlayış göstermeye çalışıyordum.

“O, sustu.

“Oysa biliyor musunuz ki, ben kızına çoktan söylemiştim ve o hiç umursamamıştı.

“Günlerce içki içtim. Yemiyordum, içiyordum. Bir gece uyu-yakalmışım. Sabaha karşı kalktım. Göğsümde kalın bir sızı vardı. İlaç içmeye kalktım. Öyle hatırlıyorum. Evin korido-runda uyandım: Yüzükoyun yatıyordum, beyaz döşemenin üstü kan gölüydü. Yüzümü parçalamıştım. Evde yalnızdım. Sabahın kör ışığında koridordaki kanın içinde bir süre yattım. Kan çoğalıyordu.

“Sonra kalktım alnıma üstümden çıkardığım fanilayı yapıştırdım, yatağıma gittim, uzandım. Yerlerde şişeler ve izmaritler, küller vardı; bir köşede duran kovanın içinden bok ve sidik kokuları geliyordu.

“Akşama kadar yattım. İçkiyi kestim. Hastaneye gittim. Yüzümdeki yaranın tedavisi için zaman geçmişti ama beni yatırıdılar. İçimi içkinin irininden temizlediler.

“Bu birkaç gün sürdü ve yanımda hep o vardı. İyi olduğum günün sabahı beni eve götürdü ve çıktı.

“Sonra o sözünü ettiğiniz pusulayı kapıya getirdi, bir oğlan, hani “Oyun bitti. Sıkı maceraydı” diye başlayan. Neyse işte, küçük bir pusula teatisi oldu aramızda.

“Benim için o hayattı, onun için ben hayatın bir parçası. Oysa çoktan vazgeçmiştim hayattan onu görene kadar. Bana bitmiş umutlarımı verdi ve karşılamadı.

“Oğlumu da öldürdüm, çünkü ona benim de bir dünyam olduğunu ama onu yok edebileceğimi anlatmak istedim.”

“Ama anlamadı, çünkü öldü” dedi Murat Davman.

Yusuf Üçgül, sakın, gülümsedi; “anladı” dedi, “havaalanında ayrılırken tümüyle veda ettiğini biliyordu. Bildiğini biliyorum.”

“Nasıl bilebilirsin?”

“Ayrılırken bana, ona yazdığım şu pusulayı verdi ve ezberinden yazıları okudu: ‘Öldürdüğüm koyun gebeydi ve ben boğazlarken karnından ardı ardına kuzular çıktı. Hepsini bir bir öldürdüm. Ellerim kanlıydı ve alnıma sürdüm. Çehrem kızardı, süs sanıp omzumu okşadılar. Ödül aldım ama aslını bilen var. Bilenlerin ortada olmaması kurtarıyor beni. Şimdi için.’”

“Anlıyorum” dedi dedektif. Dikkatle Yusuf’a bakıyordu. “Tek bir şey soracağım” dedi, “o gece, yazlık evde, Üçgül’ün kızına neden sarıldın?”

“Ben ona sarılmadım. Annesiyle evli olduğumu, ama onun en çok kızını sevdiğini söyledim. O bana sarıldı.”

“Peki” dedi dedektif, bir felaketin arifesinde tecessüsün boş bir hırs olduğunu düşününce düşününce, “kızın elinden aldığın kağıtlarda ne yazılıydı?”

“Sevgili kızım.

Senin için yaşadım, senin için ölümü de göze alırım. Ama artık soyadım, senin soyadın değil. Birlikte yaşamayı istediğim biri daha var...”

Murat Davman, imza yerindeki, “Üçgül Üçgül” garip adını gördü, sonra ayağa kalktı, pencerenin önüne gitti. Artık gece olmuştu, oyuncak gibi görünen arabalar değil farlardı. Şehir ıslıl ıslıl...

Yusuf’a döndü. “Ölmen gerekiyor biliyorsun değil mi” diye sordu. Sesinde hiçbir anlam yok gibiydi.

“Evet” dedi Yusuf.

“Seni idam edecekler, biliyorsun değil mi?”

“Evet. Ama dava uzun sürecek.”

“Uzun sürecek ve sıradan bir katil olacaksın.”

“Buna aldırmiyorum.”

“Seni öldürmene soylu bir şekilde boyun eğen karına yakışmıyorsun Yusuf” dedi Murat Davman. Tahrik ediciydi.

Yusuf, sustu.

“Kimse seni anlamayacak. Tahmin edilemeyeceksin. Bir kurbanı belki ama kurban olduğun anlaşılamayacak.”

Yusuf, susuyordu.

“Ben bunu sana yakıştıramıyorum” dedi dedektif, “polisin elimde işkenceye ölmek idamdan daha iyi” dedi ve odasının penceresini açıp kenara çekildi.

Yusuf, yerinden kalktı. Yavaş adımlarla pencereye gitti. Pervaza beli ağrıyan biri gibi tırmandı ve kendini attı.

“Evet, böyle boktan bir aşk ve cinayet öyküsü işte” dedi Murat Davman, sol elinde konyak kadehi, sağ koluyla sarışını sararken. “Odayı bir an terk ettiğimde, kendini aşağı atmış, gazeteler tabii, işkenceye dayanamadı gibi yorumlar yaptılar. Bence kendine işkence etmeye dayanamadı, ne dersin?”

“Dalga geçme,” dedi sarışın, biraz ciddi, omzunu dedektifin kolundan sıyırmaya çalışırken, “kendini saklama, sen öldürdün onu.”

Murat Davman sustu. Konyağını yudumladı ve kadını bırakıp oturdu. Kadın acımasız ses tonuyla konuşuyor, konuşuyordu...

“İlanihaye bacaklarımın arasında kaybolmazsın. Sürekli firarda bir polissin. Herhangi bir Yusuf’un kahramanlığıyla ya da zavallılığıyla avutma kendini.”

“Neden böyleymişim peki” diyordu Murat Davman, yağ bağlamış göbeğine bakarken.

“Cevabını kendin ver dedektif” dedi kadın, “Yusuf hiç sevildiğini hissetti mi?”

Açmakta Olan Gül, İstedi

“Kader, kötü kader,” diyordu asayiş komiseri Murat Davman’a, “memleketinden uzakta, bir otel odasında, kolunda iğne, ölüyor. Cepleri, cüzdanları, çantası, paralarla, en geçerli kredi kartlarıyla, kimliklerle dolu ... Şimdi bu adama junkie² muamelesi mi yapacağız?”

“Tamam tamam işine bak” dedi Murat Davman, “junkie demek fakir demek mi?”

“Kapatalım mı sence” diye sordu asayiş komiseri.

“Kapatın” dedi, cinayet masası dedektifi Murat Davman, “niye kapatmayasınız ki?”

² *ing. Keş, müptela.*

“Geldiği gün öldü bu adam. Bu kadar çabuk arkadaş bulur muydu sence? Ama bu sadece bir. İkincisi, iki ziyaretçisi olmuş; birini tanıyorsun sen.”

“Kim” dedi, Murat Davman, işine hayatının bulaştığını hiçbir meslektaşını görmemiş, duymamıştı.

“Eski karın, ziyaretçilerden biri bu” dedi asayiş komiseri.

Cinayet masası dedektifi Murat Davman, asayiş komiserinin kendisinin bir danışman olarak değil, istihbarat kaynağı olarak kullandığını ancak anladı. Soğukkanlı sordu, ama sorusuyla işi çözebileceğine dair ipucu verebileceğini kendisi de hissetti. Bir polis gibi, polisin merak edebileceklerini kendisi de merak ettiği duygusuna kapıldı. Sonra kendisinin de polis olduğunu hatırladı. Son olarak, bir polisle bir eski kocanın merakının aynı derecede bayağı olduğunu sezdi, ama soruyu sormuştu bile:

“Eski karım dışında kim ziyaret etmiş?”

“Biraz fazla aile içi oldu ama, onun yeni kocası.”

Murat Davman, rahatsız oluyordu. Mahremiyetine taaruz edildiği duygusu uyanıyordu içinde ama, bunun için asayiş komiserini değil, belirgin bir rezalete karışan kendi efradını suçluyordu.

Bir polisin eski karısı, bir mafya babasının yeni karısı!.. Ve bir otel odasında uyuşturucuya bulaştığı için suçlu olabilecekken ölü bulunan bir Avrupalı. Dedektif, neredeyse utançla sordu:

“Birlikte mi gitmişler?”

“Önce arın, sonra kocası” dedi asayiş komiseri, sanki Murat Davman’a hıncı varmış gibi.

Bu üçünün bir araya gelişini öyle iyi biliyordu ki dedektif...

Adı, Açmakta Olan Gül, anlamına gelen kadının yanına gitti Murat Davman. Kapıyı abus suratlı hizmetkârlar açtılar ve dedektif büyük bir salonda tek başına oturan kadının yanına aldılar.

“Evet” dedi kadın, “Joseph geldi Murat.”

“Geldi ve öldü.”

“Evet Murat.”

“Bunca yıl sonra, neredeyse elline varacaksın, neden geldi?”

Kadın cevap vermedi. Murat Davman’a daha dikkatle baktı. Dedektif, bu geçmiş küçük günlerin kadınının solduğunu izledi. Artık solgun olan kadının, yanında, şimdi solduğunu...

Kadın, Murat Davman’a hep dikkatle bakıyordu. Dedektif, böyle dikkatli bakışlar hatırlamıyordu geçmişinden, bir şey özlediği yoktu; hatırladıkları arasında dikkat yoktu, hepsi bu kadar.

Kadın gülümsedi, “sen de ellisine varıyorsun Murat,” dedi, “sen neden geldin.”

“Bu işin bana bulaşacağını bilmen lazımdı.”

“Biliyordum, onun ölümünün seni bana getireceğini biliyordum.”

“Ama neden?”

“Sus” dedi kadın, iki parmağının ucunu havaya kaldırıp eski kocasına uzatırken, “artık dün yok.”

“Ben hangi zamana aittim?”

“O da senin ait olduğun zamana aitti ama artık yok.”

“Ölüm yok etmeye yetiyor mu?”

“Öyle sanılıyor ve öyle sananların inançları bizden güçlü.”

Murat Davman, konuşmayı takip etmeye çalışıyordu. Bir ceset vardı ortada ve bu eski karısının ilk sevgilisiydi; sarışın, 45 yaşında bir kuzeyli. Şimdi oturmuş, kader dolayımında konuşuyorlardı ve kadın rahat, henüz geçmiş bir acının rehaveti içindeydi. Dedektif, birden ayağa kalktı ve sordu:

“Kocan burada olduğumu biliyor mu?”

“Geleceğini biliyor, çoktan buradakiler bildirmişlerdir Murat.”

“Onun ölümü beni ona da mı götürecekti?”

“Ona gideceksin Murat.”

“Elbette gideceğim, ama...”

“Sus” dedi kadın, iki parmağının ucunu havaya kaldırıp eski kocasına uzatırken, “geçmişimi yok ediyor, anlamıyor musun?”

“Peki ama neden katlanıyorsun buna?”

Kadın başını çevirdi, mırıldandı, “Ben mi katlanıyorum?”

“Üçünün bir araya gelişini iyi biliyorum ha” diye acı acı güldü dedektif; “bu dört kişinin bir araya gelişini bilmeliymişim.”

Bir aşk cinayetinden şüphelenmişti; kadın eski sevgilisini, anılarının hangi derinliğinden ve hangi nedenle çağırılmış, onunla otel odasında buluşmuş, zavallı aşk misafiri eski sevgilisinin barbar kocasının gazabına uğramıştı. Öyle mi?

Öyle olmadığını anlıyordu Murat Davman. Bir tür ayın, yürekten söküp atılamayan bir tutkunun, hayattan söküp atılmasıyla giderilen bir sapkınlık...

“Dördüncü kişi” derken ve onu görgüsüz gösterişli yapının içine sokarken, bunları düşünüyordu Murat Davman. Onu, adamın karşısına çıkardılar, bu dünyaya ait bir kibarlıkla karşılandı, ama öfkeliydi, “Bundan kurtulamayacaksın” dedi, “yakacağım seni.”

Adam soğukkanlıydı, “Sakin ol dedektif” dedi, “bu senin işin değil.”

“Ama her şeyi biliyorum, değil mi?”

“Sadece cinayeti biliyorsun. Bilmediklerin, bizim vakıf olabileceğimiz türden bilgiler değil.”

“Bilemediklerim neymiş?”

Adam sanki bilge biriymiş gibi gülümsedi, başını Murat Davman’ın arkasındaki derinliğe kaydırды, biraz yukarı doğru, dedektif insiyaki döndü; eski karısının, Açmakta Olan Gül’ün resmini gördü; gençlik resmini, kendi tanıdığı beraber olduğu zamanları da yaşayan resmi. İçi ürperdi, adama baktığında gözlerindeki korkuyu saklamak istiyordu.

Adam, “İşte o biliyor,” dedi, “biliyor ve tayin ediyor.” Sonra ciddileşti, ayağa kalkmadan, kapıyı gösterdi: “Git artık dedektif.”

Murat Davman, yola çıktı, bir telefon kulübesine girdi, bürosunu aradı. Katilleri bildirdi, ayrıntıyı bildirdi, ne biliyorsa ...

Sonra bir numara daha çevirdi, cılız bir kadın sesi cevapladı. Dedektif sustu. Kadın bir an sonra “Murat” diye fısıldadı, ezgin bir sesi vardı. “Dinle Murat, sağlam dur, sen iyiydin. Kendine yakıştır, lütfen...” Yine bir an durdu, dedektif konuşmuyordu, “lütfen direnme Murat,” diye yalvardı kadın. Telefonu kapadı.

Evinin sokağına gitti. Yavaş yavaş yürüdü. “Yürekten sökülüp atılamayan tutku?”

Evinin önüne geldiğinde, pencerelerden dışarı insanlar yarı bellerine kadar sarkarken, o yere düşüyordu.

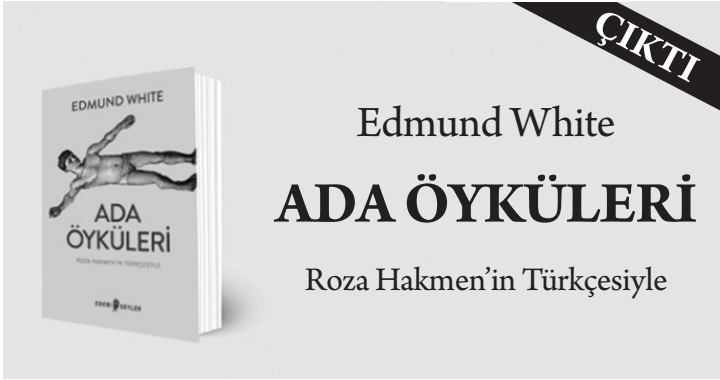
Düştü, kaldı.

Reha Mağden, Cehennemde Bir Şehit yayımlandıktan kısa bir süre sonra aramızdan ayrılmıştı.

Kitabının yeniden gözden geçirilmiş baskısıyla bir kez daha aramızda. Onun hikâyeleri, yaşamın en ufak ayrıntılarıyla bezenmiş güncel bir anlatı adeta. Olayın sıcaklığını duyumsatan, ama bu sıcaklık içinde hayalini eksik etmeyen bir güncellik gösterisi. En başta, iki insanın arasındaki en saf çelişkiye düşülen notlar. İnsanı düşüncenin merkezine alan bir hikayecilik.

Cehennemde Bir Şehit, sıcaklığını hâlâ koruyor; doğaya, sadakate, ihanete, geçmişe, öfkeye, sevgiye, kısacası insani olan her şeye övgü. Sıradan anları, duyguları masalsılaştıran, şiirin dili ve denemenin biçimi ile bütünleşen ve hız alan bir hikayecilik. Reha Mağden ... Aramıza bir kez daha hoş geldin.

Ada Öyküleri, ünlü Amerikalı yazar Edmund White'in Türkçe'de yayımlanan ilk kitabı. Öyküler Girit'te ve yazarın üç yaz geçirdiği Büyükkada'da geçiyor. Edmund White, kitaptaki dört öyküyü Türkiye okuru için özel olarak bir araya getirdi ve kitaba özel bir önsöz yazdı.

Edmund White, son 40 yıldır yaygınlaşan eşcinsel edebiyatın kurucularından olduğu kadar çağdaş dünya edebiyatının da çok önemli isimlerinden biri.

Hem yaşadığı eşcinsel hayatı - iyi ya da fena, meleksi ya da şeytani, onarıcı ya da kırıcı - bütün yönleri, duyguları, duyarlılıkları, kimsenin yakalayamadığı şaşırtıcı ayrıntılarıyla korkusuzca gözleyen ve anlatan bir yazar - hatta kitapları bu korkusuz üslubuyla yalnız kendi ülkesinde değil, dünyanın bir çok ülkesinde eşcinseller için rehberlik görevi yapıyor.

Hem de (Amerika ile sınırlı olmayan) edebiyat bilgisi, beğeni si ile gücü Henry James'in hizasında değerlendirilen bir yazar. Kendi deyimiyle şeffaf bir dili amaçlayan ama her büyük romancı gibi çağının insanlık manzarasının bütün derinliğini taşıyan bir dil zenginliğine sahip.

Beckett Hatırlarken, Hatırlamak Beckett'i, yazara dair yapılmış en oylumlu çalışma.

Beckett hayattayken, o bilindik ketumluğuyla, eserlerinin kendi adına konuşmasını tercih etti. Bu seçkinin ilk yarısında Beckett, bu kitap ile ilk defa yayımlanan içten söyleşilerinde; kendi hayatı, yazıları, arkadaşları ve iş arkadaşlarıyla ilgili fikirlerini ve samimi görüşlerini açıklıyor. James Joyce ile olan arkadaşlığını ve onun Fransa'daki Nazi işgaline karşı direnişteki rolünü tartışıyor.

Kitabın ikinci yarısında; dostları ve iş arkadaşları Beckett'in öğrencilik, öğretmenlik ve genç yazarlık yıllarına ve 1953'te Godot'yu Beklerken'in aniden kazandığı başarısına ışık tutan anılarını paylaşıyor. Okuyucunun onu en iyi tanıyan, onunla beraber çalışan veya onun süregelen etkisine hayranlık duyan oyuncular; Hume Cronyn, Jean Martin, Jessica Tandy ve Billie Whitelaw, oyun yazarı dostları ve yazarlar Edward Albee, Paul Auster, E. M. Cioran, J. M. Coetzee, Eugène Ionesco, Edna O'Brien ve Tom Stoppard dahil birçok kişinin Beckett'e dair anımsadıkları ile Beckett müptelalarının büyüleneceğini düşünüyoruz.

Ayrıca yazarın çoğu önceden yayınlanmamış 109 fotoğrafının söyleşilere ve anılarına eşlik ettiğini de ekleyelim.

